

DE FUUSS

INFORMATIONEN AUS DER GEMENG WALDBËLLEG

2 | 2021

BULLETIN
COMMUNAL

DËST STEET HEI DRAN

D'Wuert vum Redaktiounscomité

3

D'GEMENG LA COMMUNE

Rapporte vun de Gemengerotssätzungen	4
Les rapports des réunions du Conseil communal	18
État civil	32
Mir gratuléieren	33
Neigebuere vun 2020 / Nouveau-nés de l'année 2020	34
Hinweis der Vereinigung der Luxemburger Jagdsyndikate	35
Ni méi Iwwerschwemmung?	36
D'Präiteler Bréck	37

SCHOUL & MAISON RELAIS ÉCOLE & MAISON RELAIS

Kann den Hues schreiwen?	38
An der Ouschterbäckerei!	39
Den Ouschterhues am C2	40
Maison relais	41

VERÄINER ASSOCIATIONS

Jonk an Al Gemeng Waldbëlleg	45
Buergebrennen? Jo, awer anescht zu Haler!	46
Aeromodelliste vu Chrëstnech	48
Turnveräin Ëmmer Fit	50
Club des Jeunes Chrëschtnech	51
Badminton Regioun Mëllerdall	52

KULTUR A GESCHICHT CULTURE ET HISTOIRE

Den Hentgesbau	55
AG SPL	58
Uergelfrënn Waldbëlleg	60
Alan Carlisle	62
Musekschoul	63

LIEWEN AN DER GEMENG VIE RURALE

D'Äntwerten op eise Concours	64
Concours	65
Méi Lëtzebuenger Uebst a Geméis?	66
Portrait Christian Berens	70
Interview mat der Laure Smit	72
B&B White Pearl!	74

KLIMAPAKT PACTE CLIMA

Generalversammlung vum ORT Regioun Mëllerdall	77
Klimapakt	77
De CIGR Mëllerdall	78
Steckbréif vun der Spillplaz an dem Futtballsterrain	80
Grouss Botz an der Gemeng Waldbëlleg	81
Grand nettoyage dans la commune de Waldbillig	81
Energiepark Mëllerdall	82
D'Naturparken zu Lëtzebuerg - (en) Insekteräich	83
Kurioses im Natur- & Geopark	84

WAT ASS LASS? QUE FAIRE?

Bicher!	87
Herzmut	88
Grozeg, Grauzig, Grisange	90
150 Joer Bëschof	92
Lëtzebuerg ass ewéi e Kaweechelchen	93
Ouvertures-Zäiten am Mëllerdall	95
Beweeg dech-Woch	96
Direkt informéiert	98
Vëlosommer 2021	99

VILL FREED BEIM LIESEN!
BONNE LECTURE !

D'WUERT VUM REDAKTIOUNSCOMITÉ

Virun engem Joer hate mer de Globus mat der Corona-Kroun um Cover, e Montage vun eiser Fotografin Damaris, grad ewéi elo deen op der heite Säit.

Deemools hu mer geschriwwen: „De Bléck an d'Zukunft opstellen ass dës Kéier e bësse méi schwierig an erënnert nawell un en Horoskop.“ Et huet sech net geännert a kee weess, wat op eis duerkënnt, positiv Entwéckelunge mat Impfung, oder negativer mat Mutatioune vum Virus Sars-CoV-2, deem seng Form eng Kroun ass an déi him säi populären Numm ginn huet, Corona.

Mir hätte virun engem Joer kaum geduecht, datt mer haut och nach esou géifen do setzen. Et si vill Leit gestuerwen, och zu Lëtzebuerg. A mir hu kloer gesinn, datt mer net alles kënnen esou kréien, wéi mir et wélten hunn. Muenches ass schif gaangen; natierlech kenne mer alleguerten där Leit, déi genee wëssen, wéi een et hätt solle besser maachen ...

Mee et ginn och positiv Entwéckelungen. Mir hu kee strikte Lockdown ewéi d'lescht Joer. D'Impfunge lafe gutt. An Dir kritt hei erëm e schéine FUUSS mat interessante Reportagen an Interviewen iwwer d'Liewen an der Gemeng, a speziell engem Réckbléck op d'Geschicht vum Hentgesbau, an deem d'Gemeng virun zwanzeg Joer erageplënnert ass.

Et ginn och positiv Neiegkeeten: Et kann een erëm vu Waldbëlleg erof an de Mëllerdall fueren. An déi rezent Virstellung vun engem Starkregenkonzept fir eis Gemeng léisst hoffen, datt mer keng Katastroph ewéi virun dräi Joer méi erliewen.

Mir wënschen lech an eis, datt beim Erauskomme vun dëser Editioun vum FUUSS alles nach vill besser ass.

Fir d'Redakioun: Marc Barthelemy

Ënnerschriwwen Artikelen drécken d'Vuë vum Auteur aus a ginn ënnert senger Responsabilitéit publizéiert.

D'Redakiounsekipp ass ewéi gewinnt déi heiten:

Marc Barthelemy (Supervisioun),
Maxime Bender (Kultur),
Corinne Meyers (Schoul a
Maison relais, Veräiner),
Isabelle Oberlé (Geschicht a Kultur),
Damaris Pletschette (Liewen am
Duerf, Fotoen),
Karin Enser (Korrekturen)
Grafesch Gestaltung:
Susanne Hangarter
Drock: Imprimerie de l'Est,
lechternach.
Responsabelen Editeur:
Gemeng Waldbëlleg

Foto Cover: Damaris

D'GEMENG // LA COMMUNE

RAPPORTE VUN DE GEMENGEROTSSÄTZUNGEN

Dës Rapporten gi vum Gemengesekretariat geschriwwen, vun de Conseillere nogekuckt a vun der Buergermeeschtesch autoriséiert. Si baséieren op den Deliberatiounen vum Conseil, woubäi de geneeë Wuertlaut vun den Decisiounen an engem Dossier festgehalten a vun de Conseillere ënnerschriwwen gëtt. Deen Dossier kann all Bierger op d'Gemeng kucken.

Dës Rapporten sinn a méi enger verständlecher Sprooch mat méi Explicatiounen geschriwwen ewéi déi offiziell Deliberatiounen. Dofir sinn déi Lëtzebuergesch an déi franséisch Versioun net ëmmer genee identesch. Et zielt dann déi franséisch Versioun, déi dorop baséiert, wat an der Gemeng am Dossier vun den Deliberatiounen festgehalten ass.

2020-09-04	Bewëllegung vum Projet fir d'Amenagéiere vum Kalkewee zu Waldbëlleg.
2020-09-05	Administrative Compte a Gestionscompte vum Exercice 2019.
2020-09-06	Bewëllegung vun Akten.
2020-09-07	Deele vun engem Terrain zu Waldbëlleg.
2020-09-08	Ausüben oder Zerécktriede vum Virkafsrecht.
2020-09-09	Bewëllegung vun enger Konventioun.
2020-09-10	Bewëllegung vun de Statute vu Kalatou a.s.b.l.
2020-09-11	Subsidufroen.
2020-09-12	Verschiddenes.

GEMENGEROTSSÄTZUNG 2020/9

Sätzung vum Donnëschteg, 17. Dezember 2020

Et waren do:

// HENX-GREISCHER Andrée, Buergermeeschtesch,
 // BOONEN Serge,
 // MOULIN Théo, Schäffer,
 // BARTHELEMY Marc,
 // BENDER Maxime,
 // MEYERS Corinne,
 // MICHELS Mike,
 // THOLL Jean-Joseph,
 // TOBES Romain, Conseillere,
 // DIMMER Martine, Sekretärin.

Entschëllegt: /.

Dagesuerdnung

2020-09-01 Personalaffären.
 2020-09-02 Froe vum Gemengerot un de Schäfferot.
 2020-09-03 De rektifizéierte Budget 2020 an de Budget 2021.

1. De Gemengerot ernennt den Här Laurent Cremer als stellvertriedenden Delegéierte vun der Sécherheet an der Fonction publique an an de Schoulen an och als stellvertriedende Feldhider, fir dem Chef vum techneschen Déngscht an deenen Aufgabeberäicher ze assistéieren.

2. D'Conseillere Bender, Michels an Tobes hu folgend Froen eraginn:

Mir si frou, datt eise Facebook-Site vun der Gemeng esou aktiv geréiert gëtt. Um Site ass ze liesen, datt d'„Mier beim Stroossegulli ufänkt“ a Plastik weiderdréit.

- Zanter wéini leeft dës Aktioun an eiser Gemeng?

De Schäfferot äntwert, datt d'Gemeng Waldbëlleg der Ëmweltberodung Lëtzebuerg (EBL) 2016 bäigetrueden ass. D'EBL huet en Appell un d'Gemenge lancéiert, fir un hirem Projet „E kleng Schrëtt fir mech, e grouse Schrëtt fir d'Ëmwelt“ deelzehuelen. Dëse Projet besteet doran d'Bierger via Facebook derzou unzereege kleng Schrëtt ze maachen, déi derzou bäidroen d'Ëmwelt ze schützen. D'Aktioun beinhalt d'Publizéiere vun enger Infografik, 9 kleng Schrëtt, 9 Erausforderungen, 3 Quizzer a Spiller. All zwee Méint gëtt eng aner Thematik traitéiert. Am Moment steet de Plastik am Fokus.

Den 19. November 2019 hu mir op déi geféierlech Situatioun mam Busarrêt zu Haler beim Précoce opmierksam gemaach. Elo ass innerhalb vu 14 Méint en zweet Kand ugestouss ginn.

- Firwat ass bis elo op där Platz nach näischt ënnerholl ginn?
- Wéi eng Mesurë goufe bis elo ausgeschafft?
- Wéi eng Mesurë si geplangt, fir dës Situatioun ze verbesseren?

D'Buergermeeschtesch äntwert, datt et net wouer ass, datt de Schäfferot hei nach näischt ënnerholl hätt, am Géigendeel si verschidden Demarchë geholl ginn, fir dës geféierlech Situatioun ze verbesseren.

D'lescht Schouljoer huet de Chauffeur vun der Camionnette d'Kanner begleet, fir beim Busarrêt „Beim Basséng“ iwwer d'Strooss ze goen. Dëst Joer ass dat net méi méiglech, well dësen Agent nees Kanner an de Mëllerdall muss siche fueren an dat dann zäitlech net erausgeet. D'Kanner, déi de Bus beim Arrêt „Beim Basséng“ mussen huelen, brauchen net méi iwwer d'Strooss ze goen, well de Plang esou geännert ginn ass, datt de Bus nëmmen nach bei sengem Retour laanscht dësen Arrêt fiert.

En plus, klärt d'Buergermeeschtesch op, datt de 7. Dezember en Akt ënnerschriwwen ginn ass, laut deem d'Gemeng en Terrain keeft, fir datt de Schoulbus vun Haler op dësem d'Kéier ka maachen. Et ass och e weidere Busarrêt an der Rue des Romains zu Haler geplangt, hei ass den Dossier vun der Permission de voirie um Instanzewee. Den Arrêt deen op där anerer Säit vum Hotel an der Rue des Romains läit, kéint och reaktivéiert ginn. Gespréicher mat de Responsabele vun de Ponts et chaussées hunn erginn, datt op dëser Plaz eng rout Luucht eventuell eng Alternativ wier. De Schäfte Boonen preziséiert, datt de vireschte Schäfferot schonn Diskussiounen zu dësem Thema mam Minister François Bausch gefouert huet andeems him proposéiert gouf d'Virfaart op der Kräizung Rue des Romains/Rue du Hallerbach ze änneren. Dës Propos ass ofgeleent ginn an de Minister Bausch hat selwer vu roude Luuchte geschwat. D'Direktioun vu Ponts et chaussées huet awer och dës Propos net zeréckbehal an huet deen neie Busarrêt amenagéiert. De Préposé vu Ponts et chaussées lechternach huet proposéiert, fir op en Neits eng Demande fir d'Setze vun enger roudter Luucht op dëser Plaz ze maachen.

De Schäfferot deelt mat, datt och e Courier un d'Elteren erausgaangen ass, fir si fir dës geféierlech Situatioun zu Haler ze sensibiliséieren, wann d'Kanner hanner engem Bus eraus iwwer d'Strooss lafen.

An der aktueller Covid-Situatioun kann et fir eng Gemengerotssëtzung geschéien, datt e Member duerch Autoquarantän net ka physisch präsent sinn.

- Wéi eng Méiglechkeete gesäit de Schäfferot hei vir?

De Schäfferot beriff sech op d'Cirulaire Nr. 3871 vum Juni 2020, laut där d'Deelhuelen un de Sëtzunge via Videokonferenz just fir ëffentlech Sëtzunge méiglech ass. Fir Sëtzungen, déi ënnert Ausschloss vun der Ëffentlechkeet ofgehale ginn, ass d'Deelhuele via Videokonferenz ausgeschloss, well hei d'Anhale vum Secret net garantéiert ka ginn. D'Membere vum Gemengerot, déi gären iwwer Videokonferenz un de Sëtzungen deelhuele, mussen dem Schäfferot dëst aus organisatoresche Grënn bis spéitstens den Dag virun der Sëtzung um 12.00 Auer matgedeelt hunn. Et ass um Schäfferot déi néideg technesch Mëttelen ëmzesetzen, fir d'Videokonferenz esou ze organiséieren, fir eng effektiv Partizipatioun vun de Membere vum Gemengerot ze garantéieren, an datt d'Leit, déi am Sëtzungssall uwiesend sinn, de Gespréicher an de Votten nolauschtere kënnen. D'Membere vum Gemengerot, déi iwwer Videokonferenz deelhuele, gëllen als uwiesend a gi mat a Betruecht gezunn, fir d'Beschlossfäegkeet ausrechnen ze kënnen. An der Deliberatioun vum Gemengerot gëtt festgehale wéi ee Conseiller op wéi eng Manéier un der Sëtzung deelgeholl huet. De Vote via Videokonferenz gëtt per Appell nominal haart matgedeelt. E geheime Vote kann net iwwer Videokonferenz stattfannen.

D'Buergermeeschtesch deelt och mat, datt an der Cirulaire Nr. 3933 vum 16. Dezember preziséiert gëtt, datt d'Membere vun de Verwaltungsorganer vun de Gemengen weider mat Videokonferenzen a Vote mat Procuratioun kënnen fueren, si kënnen sech awer och vun engem anere Member representéiere losse während dem Vote. De Gesetzesprojet, deen um Instanzewee ass, wäert och zouloossen, datt de Schäfferot an d'Conseillere, wann et méiglech ass, kënnen iwwer Videokonferenz u Sëtzungen a Reuniounen, déi ënner Ausschloss vun der Ëffentlechkeet sollen ofgehale ginn, deelhuele. Trotzdem erlaube weder d'Partizipatioun iwwer Videokonferenz nach de Vote

iwwer Procuratioun Entscheedunge mat geheimer Ofstëmmung. Eng separat Circulaire wäert déi nei legal Dispositiounen erklären.

3. De Schäfferot hat an der Frist, wéi se virgesinn ass, eng Propose vum Budget 2021 a vum rektifizéierte Budget 2020 weidergeleet. E Puer Stonne virun der Sitzung, kruten d'Conseillere en zweet Dokument per Mail geschéckt, mat Upassunge vun Montanten vu verschiddenen Artikelen sou wéi och neien Artikelen, déi net an der initialer Versioun virgesi waren.

De Conseiller Bender signaléiert, datt dës Virgoensweis net de Virschrëften entsprécht. Hien hat den Inneministère kontaktéiert a rapportéiert d'Informatiounen vu senger Uspriechpersoun. Déi huet zu Recht ënnerstrach, datt de Gemengerot net iwwer Artikelen kann deliberéieren, déi net an der initialer Versioun stoungen. Si huet awer zu Onrecht wësse geden, datt keng Upassunge méi méiglech sinn, vu Montanten déi virgesi waren.

D'Buergermeeschtesch weist sech erstaunt iwwer de Signalement vum Conseiller Bender.

D'Conseillere Bender an Tobes annoncieren, datt si de Sall géinge verloossen, wann de Budget esou géing op der Dagesuerdnung bleiwen.

De Schäffe Boonen an de Conseiller Barthelemy ënnersträchen, datt et méiglech wier op der initialer Basis ze beschléissen.

No laanger Diskussioun, proposéiert d'Buergermeeschtesch de Vote vum rektifizéierte Budget vum Joer 2020 a vum Budget 2021 op eng nächst Sëtzung ze reportéieren, op Basis vun der Proposition, déi d'Conseillere den Dag no dësem Conseil verdeelt kréien. Dës erlaabt jidderengem en a Rou duerchzekucken. Dës Propose ass unanime ugeholl ginn, an déi nächst Sitzung op den 29. Dezember 2020 geluecht ginn.

4. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, d'Bewëlleung vum Projet fir d'Amenagéiere vum Kalkewee zu Waldbëlleg och op seng nächst Sëtzung ze verréckelen, well de Vote vum Budget vertagt ginn ass.
5. De Gemengerot hält den administrative Kont an de Gestionskont vum Exercice 2019 wéi folgend provisoersch fest:

	Gewéinleche Service	ausseruerdentleche Service
Total vun den Einnahmen:	7.167.374,15	84.921,46
Total vun den Ausgaben:	4.113.435,81	3.031.760,83
Boni vum Kont 2018:	3.907.091,36	
Definitive Boni:		4.014.190,33

6.

De Gemengerot entscheet, säin Averstännis zu folgenden notariellen Akten ze ginn:

- a) D'Gemeng keeft eng Emprise, geleeën zu Chrëschtnech, an der Sektoun C vu Chrëschtnech, um Kadaster ënner der Nummer 138/4690 agedroen, mat enger Fläch vu 15 Zentiar zum Präis vu 700 €/Ar, an dësem Fall 105 €.
- b) D'Gemeng keeft eng Plaz, déi fir de Schülerbus als Dréiplaz déngt, geleeën zu Haler, an der Sektoun A vun Haler, um Kadaster ënner der Nummer 821/2385 agedroen, mat enger Fläch vun 1 Ar a 77 Zentiar zum Präis vu 700 €/Ar, an dësem Fall 1.239 €.
- c) D'Gemeng keeft eng Emprise, geleeën zu Haler, an der Sektoun A vun Haler, um Kadaster ënner der Nummer 959/2215 agedroen, mat enger Fläch vun 81 Zentiar zum Präis vu 700 €/Ar, an dësem Fall 567 €.
- d) D'Gemeng Waldbëlleg verkeeft eng Emprise, geleeën zu Chrëschtnech, an der Sektoun C, um Kadaster ënner den Nummern 616/4687 a 616/4689, mat enger Gesamtfläch vu 6 Zentiar. Am Géigenzuch kritt d'Gemeng eng Emprise iwverlooss, geleeën zu Chrëschtnech, an der Sektoun C, um Kadaster ënner der Nummer 616/4688 agedroen, mat Fläch vun engem Zentiar. Déi reschtlech 5 Zentiar verkeeft d'Gemeng zum Präis vu 700 €/Ar, an dësem Fall 35 €.
7. De Gemengerot gëtt säin Averstännis zum Projet vum Deeel vum Terrain, deen um Kadaster ënner

der Nummer 371/4424 agedroen ass, geleeën an der Sektoun B vu Waldbëlleg.

8.

a) De Gemengerot entscheet eestëmmeg, vum Virkafsrecht betreffend en Deel vun der Parzell, déi an der Sektoun B vu Waldbëlleg läit an um Kadaster ënner der Nummer 371/4424 agedroen ass mat enger Gesamtläch vun 28,35 Ar, zeréckzetrieden. De Gemengerot trëtt och vum Virkafsrecht zeréck vun enger Parzell mat enger Fläch vun 63,79 Ar, um Lieu-dit „Vorderste Laach“, geleeën an enger Zone agricole an der Sektoun B vu Waldbëlleg, an um Kadaster ënner der Nummer 316/4421 agedroen.

b) De Gemengerot entscheet eestëmmeg, d'Virkaftsrecht net geltend ze maachen betreffend eng Parzell vun 62,08 Ar um Lieu-dit „In Waeschent“, geleeën an enger Zon Hab 1 an um Kadaster agedroen ënner der Nummer 410/4092 an der Sektoun C vu Chrëschtnech.

9. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, säin Averstännis ze ginn zu der Konventioun, déi den 31. Oktober 2020 tëschent der „Association Luxembourg Alzheimer asbl“ an de Schäfferéit vun de concernéierte Gemenge geschloss ginn ass, laut wéi enger de Präis an d'Modalitéite wat d'Bezuelen ugeet an d'Konditiounen iwwer d'Virrechter am Kader vun der Vergréisserung vun der Maison de séjour et de soins zu Ierpeldung un der Sauer gereegelt ginn.

10. De Gemengerot entscheet mat 8 Stëmmen d'Statute vun der Asbl Kalatou, déi hire Sätz zu Waldbëlleg huet, unzehuelen. Geméiss dem Artikel 20 vum ofgeännerte Gemengegesetz vum 13. Dezember 1988, partizipéiert de Conseiller Michels weder un den Diskussiounen nach um Vote vun dësem Punkt.

11. De Gemengerot entscheet mat 8 Stëmmen an enger Enthaltung (de Conseiller Michels), der Associatioun Fleegeelteren Lëtzebuerg e Subsid an Héicht vu 75 € zouzespriechen.

12. De Gemengerot diskutéiert kuerz iwwer d'Äntwert, déi de Sidest op d'Froe vu verschiddene Bierger vu Chrëschtnech eraginn huet, betreffend d'Tëschebilanz vum Projet vun der geplangter Kläranlag zu Chrëschtnech um Lieu-dit „Auf dem Grundfeld“ an ass eestëmmeg der Meenung, dëst Thema op e separate

Punkt vun der Dagesuerdnung vun der nächster Gemengerotssëtzung ze setzen.

De Conseiller Michels deelt mat, dass den Aarbechtsgrupp vun de Vëlosweeër gewëllt ass dem Schäfferot an dem ORT seng verschidde Varianten iwwer Vëlospiste virzestellen a freet, wat dem Schäfferot seng Erwaardungen un den Aarbechtsgrupp si fir de Vëlossummer 2021. Hie freet, dass de Schäfferot d'Missioun vu deem Aarbechtsgrupp fir deen Event soll definéieren. Et ass e Rendez-vous mam Aarbechtsgrupp fir de 4. Januar 2021 fixéiert. D'Buergermeeschtesch erkläert, dass virun dësem Datum keng Entscheedung geholl gëtt.

GEMENGEROTSSËTZUNG 2020/10

Sëtzung vum Dënschteg, 29. Dezember 2020

Et waren do:

// HENX-GREISCHER Andrée, Buergermeeschtesch,
 // BOONEN Serge,
 // MOULIN Théo, Schäffen,
 // BARTHELEMY Marc,
 // BENDER Maxime,
 // MEYERS Corinne,
 // MICHELS Mike,
 // THOLL Jean-Joseph,
 // TOBES Romain, Conseillere,
 // DIMMER Martine, Sekretärin.

Entschëllegt: /.

Dagesuerdnung

2020-10-01 Rektifizéierte Budget 2020 a Budget 2021.
 2020-10-02 Bewëllegung vum Projet fir d'Amenagéiere vum Kalkewee zu Waldbëlleg.
 2020-10-03 Courier dee vu verschiddene Bierger un de Gemengerot adresséiert gouf, iwwer d'Tëschebilanz vum Projet fir d'Kläranlag, déi zu Chrëschtnech um Lieu-dit „Auf dem Grundfeld“ geplangt ass.

1.

a) Op Ufro vum Conseiller Michels, dee schätzt, datt d'Kreditter vu 50.000 €, déi um Artikel 4/242/211000/21007 „Frais d'études relatives à l'élaboration d'un concept global sur le site scolaire pour le fondamental, le préscolaire, le précoce et la crèche“ am Budget 2021 stinn, net duer ginn, fir e pedagogesche Beroder derbäi ze huele beim Ausschaffe vun engem Gesamtkonzept um Site vun der Schoul, ass de Gemengerot averstan fir separat iwwer dee Budgetsposten ofzestëmmen. De Conseiller Michels proposéiert den Artikel ëm weider 50.000 € eropzesetzen. De Gemengerot decidéiert mat 6 Stëmmen (d'Buergermeeschtesch Henx-Greischer, d'Schäffe Boonen a Moulin souwéi d'Conseillere Barthelemy, Meyers an Tholl) géint 3 Stëmmen (d'Conseillere Bender, Michels an Tobes) fir dëse Kredit net eropzesetzen.

b) De Gemengerot hält eestëmmeg de rektifizéierte Budget fir den Exercice 2020 ewéi hei drënner am Tableau fest :

Ausseruerdentlech	
Einnamen:	991.651,21 €
Ausseruerdentlech	
Ausgaben:	6.234.336,04 €
Gewéinlech Einnamen:	6.656.512,30 €
Gewéinlech Ausgaben:	4.475.708,57 €
Report 2019:	4.014.190,33 €
Boni Enn 2020:	952.309,23 €

D'Conseillere Bender, Michels an Tobes proposéieren de Budget vun der Integratiounscommissioun ëm 15.000 € ze erhéijen, fir eng Ëmfro bei de Bierger ze maachen. Dëse Sondage ass an enger Aarbechtssëtzung vum Gemengerot diskutéiert ginn. De Schäfferot proposéiert dës Demande op en aneren Datum ze reportéieren. D'Conseillere Bender, Michels an Tobes bemierken, datt den ordinaire Budget ëm 500.000 € par Rapport zu 2020 eropgaang ass. Si bemierken, datt dat schonn dat Jar virdrun de Fall war a maachen sech Suergen ob de Budget gutt gefouert gëtt. D'Conseillere Bender, Michels an Tobes ëmfroe sech iwwer de Gebrauch vun de 15.000 € déi am Budget ageschriwwen si fir de Vëlosommer 2021. D'Buergermeeschtesch

äntwert, datt en detailléierte Programm vun dem Event nach net ausgeschafft ass.

No Diskussiounen an Erklärungen vum Schäfferot gëtt de Budget vum Exercice 2021 mat 6 Stëmmen (d'Buergermeeschtesch Henx-Greischer, d'Schäffe Boonen a Moulin souwéi d'Conseillere Barthelemy, Meyers an Tholl) géint 3 Stëmmen (d'Conseillere Bender, Michels an Tobes) wéi folgend ugeholl:

Ausseruerdentlech	
Einnamen:	3.987.771,40 €
Ausseruerdentlech	
Ausgaben:	6.449.465,24 €
Gewéinlech Einnamen:	6.774.602,31 €
Gewéinlech Ausgaben:	5.069.492,75 €
Report 2020:	952.309,23 €
Boni:	195.724,95 €

c) De Gemengerot entscheet eestëmmeg, säin Averständnis ze ginn, fir de Projet iwwer d'Aménagéiere vum Kalkewee zu Waldbëlleg, dee vum „Bureau d'études et de services techniques BEST Ingénieurs-conseils sàrl“ mat engem Devis an Héicht vun 125.000,00 € (TTC), ausgeschafft gouf.

d) Mat engem Courier vum 11. Dezember 2020, deen un de Gemengerot adresséiert gouf, hate verschidden interesséiert Bierger vu Chrëschtnech, no der Tëschebilanz vun der geplangter Kläranlag zu Chrëschtnech „Auf dem Grundfeld“ gefrot. De Gemengerot chargéiert de Schäfferot déi interesséiert Bierger an eng Reunioun mam Sidest ze ruffen, fir iwwer dëse Projet ze diskutéieren.

GEMENGEROTSSÄTZUNG 2021/1

Sätzung vum Mëttwoch, 10. Februar 2021

Et waren do:

// HENX-GREISCHER Andrée, Buergermeeschtesch,
 // BOONEN Serge,
 // MOULIN Théo, Schäffen,
 // BARTHELEMY Marc,
 // BENDER Maxime,
 // MEYERS Corinne,
 // MICHELS Mike,
 // THOLL Jean-Joseph,
 // TOBES Romain, Conseilleren,
 // DIMMER Martine, Sekretärin.

Entschëllegt: /.

Dagesuerdnung

2021-01-01 Gemegepersonal Affär.
 2021-01-02 Froe vum Gemengerot un de Schäfferot.
 2021-01-03 Prinzipiendecisioun fir e Leasingkontrakt ofzeschléissen.
 2021-01-04 Schafe vum engem Poste vun der Gehälterkategorie B, deen dem Syndicat d'initiative vun der Gemeng Waldbëlleg via Detachement zur Verfügung gestallt gëtt.
 2021-01-05 Verlängerung vun den Auerzäite fir den Ausschank vun alkoholesche Getränker op verschidde Fester an der Gemeng Waldbëlleg während dem Joer 2021.
 2021-01-06 Entscheedung iwwer d'Verëffentlechungsdatume vum Gemengebuet De FUUSS 2021-2 an 2021-3.
 2021-01-07 Avenant zu der Konventioun betreffend d'Verlängerung vun der Zesummstellung vum lokalen Aktionsgrupp Leader Region Mëllerdall bis den 31.12.2022.
 2021-01-08 Konventioun betreffend Gestiou fir d'Installatioun vun enger mBox.
 2021-01-09 Interkommunal Konventioun mat der Gemeng Konsdref fir de Finanzement vum Projet „Sécurisation et mise en conformité“ vun de Busarréiten an der Foussgängersträif „Schéissendëmpel“.
 2021-01-10 Konventioun iwwer eng gemengnëtzeg Servitude.

2021-01-11 Ufro fir d'Deele vun engem Terrain zu Waldbëlleg.
 2021-01-12 Projets iwwer d'Feldweeër „auf dem Gries“ zu Chrëschtnech an „Réistenhéicht“ zu Waldbëlleg.
 2021-01-13 Décompte vum Projet fir d'Erneiere vum Oflaf vum Uewerflächewaasser vum Feldwee „Niesendall“ zu Haler.
 2021-01-14 Bäitritt vun der Gemeng Waldbëlleg an déi international Organisatioun „Mayors for Peace“
 2021-01-15 Ëmklasséiere vu Parzellen zu Waldbëlleg aus dem ëffentleche kommunale Beräich an de private kommunale Beräich.
 2021-01-16 Bewëllegung vun engem notariellen Akt.
 2021-01-17 Subsidufro vun Andamos asbl, déi hire Sätz zu Waldbëlleg huet.
 2021-01-18 Entscheedung iwwer d'Noloosse vum Loyer fir d'Locataire vun der Heringer Millen während der Fermeture vum Restaurant fir d'Ëffentlechkeet, opgrond vun de sanitäre Moosnamen.
 2021-01-19 Konventiounen iwwer d'zur Verfügungstelle vun de Kierchen zu Chrëschtnech, Waldbëlleg an Haler mam Gestionsfong vun de reliéise Bauwierker, ofgekierzt „Fong“.
 2021-01-20 Subsidufroen.
 2021-01-21 Verschiddenes.

1. De Gemengerot entscheet eestëmmege, dem Här Laurent Cremer eng Stageverkieerzung vun 12 Méint ze accordéieren als Fonctionnaire-stagiaire bei der Gemeng Waldbëlleg.
2. D'Buergermeeschtesch informéiert, datt de Schäfferot d'Froe vun de Conseillere Bender, Michels an Tobes bannent engem Mound schrëftlech beäntwert. D'Froen an d'Äntwerte ginn an der nächster Gemengerotssitzung virgelies an och am Rapport vun där Sitzung festgehal.
3. De Gemengerot entscheet eestëmmege, e Leasingvertrag an Héicht vun 109.402,00 € betreffend en Trakter fir den techneschen Déngscht ofzeschléissen. Dëse Vertrag gëtt zu folgende Konditiounen a Modalitéite festgehalen:
 - Montant vum Leasing (Uschafungspräis ouni TVA): 109.402,00 €
 - Lafzäit: 36 Méint

- Loyer: éischte Loyer 20.000 € duerno 2.241,77 €
 - Frequenz vum Bezuele vum Loyer: monatlech
 - Kafoptioun: 10%, sief 10.940,20 €
 - Fraisen: /
- 4.** De Gemengerot entscheet eestëmmeg, en Employésposten an der Gehältergrupp B, sozial an edukativ Ënnergrupp, fir 40 Stonne pro Woch ze schafen. Dëse Poste gëtt dem Syndicat d'initiative via Detachement zur Verfügung gestallt.
- 5.** De Gemengerot entscheet eestëmmeg, d'Auerzäit fir den Ausschank vun alkoholeschem Gedrénks während folgenden Datumer op 3 Auer ze verlängeren:
- Nationalfeierdag: vum 22.06.2021 op den 23.06.2021
- Kiermes:
- Haler: vu samschdes op sonndes
vu sonndes op méindes
- Chrëschtnech: vu samschdes op sonndes
vu sonndes op méindes
- Waldbëlleg: vu samschdes op sonndes
vu sonndes op méindes
- Sylvester: vum 31.12.2021 op den 01.01.2022
- 6.** De Gemengerot entscheet eestëmmeg, déi heiten Datumer fir De FUUSS festzehalen:
- De FUUSS 2021-2
Délai fir d'Artikelen: méindes, den 19. Abrëll 2021 um 12 Auer.
Liwwerung op d'Gemeng: donneschdes, den 3. Juni 2021 um 12 Auer.
- De FUUSS 2021-3
Délai fir d'Artikelen: méindes, den 30. Juli um 12 Auer.
Liwwerung op d'Gemeng: donneschdes, de 16. September um 12 Auer.
- 7.** De Gemengerot entscheet eestëmmeg, den Avenant zu der Konventioun betreffend d'Verlängerung vun der Zesummstellung vum lokalen Aktiounsgrupp Leader Regioun Mëllerdall bis den 31.12.2022 an d'Erhéijung vun de finanzielle staatlechen an europäeschen Hëllef an Héicht vun 150.235 €, ze bewëlligen.
- 8.** De Gemengerot gëtt eestëmmeg säin Averstännis zu der Konventioun betreffend d'Gestioun fir d'Installatioun vun engem gesécherte Standuert fir Vëloen, genannt mBox. Dës Konventioun gëtt tëschent dem Verkéiersverbond an der Gemeng Waldbëlleg geschloss an ass de 16. Dezember 2020 ënnerschriwwen ginn. Si reegelt d'Critère vun der Installatioun an d'Notzung vun enger mBox op der Duerfplaz zu Chrëschtnech.
- 9.** De Gemengerot gëtt eestëmmeg säin Averstännis zu der interkommunaler Konventioun mat der Gemeng Konsdref, déi de 7. Dezember 2020 geschloss ginn ass, an där et ëm de Finanzement vum Projet Sécherheet an d'Konform maache vun de Busarrëten an der Foussgängersträif beim Schéissendëmpel geet.
- 10.** De Gemengerot gëtt eestëmmeg säin Averstännis zu der Konventioun iwwer eng gemengnëtzeg Servitude, laut där de Proprietär der Gemeng Waldbëlleg erlaabt mat ënnerierdesche Waasserleitungen an eidele Réier iwwer eng Längt vun 137 Meter iwwer säin Terrain ze fueren, den am Kadaster agedroen ass ënner der Nummer 1320, geleeën an der Sektoun B vu Waldbëlleg.
- 11.** De Gemengerot gëtt eestëmmeg säin Averstännis zum Projet vum Deelee vum Terrain no 348/4538, geleeën an der Sektoun B vu Waldbëlleg mat enger Fläch vun 9 Ar a 54 Zentiar.
- 12.** De Gemengerot gëtt eestëmmeg säin Averstännis zum Devis vun engem Gesamtmontant vun 326.500,00 € (inkl.TVA) betreffend de Projet Nr. 201166 fir d'Erneiere vum Feldwee „Auf dem Gries“ zu Chrëschtnech an d'Steeschëddung vum Feldwee „Réistenhéicht“ zu Waldbëlleg.
- 13.** De Gemengerot gëtt eestëmmeg säin Averstännis zu der Ofrechnung iwwer de Projet fir d'Ofrafe vum Iwwerflächewaasser vum Feldwee „Niesendall“ zu Haler an Héicht vu 27.659,40 €. Am Devis waren 32.500,00 € virgesinn. D'finanziell Partizipatioun vum zoustännegen Departement vun der Landwirtschaft beleeft sech op 8.297,82 €.
- 14.** De Gemengerot entscheet eestëmmeg, den Engagement vun 2006 vun der Gemeng Waldbëlleg bei „Mayors for Peace“ ze erneieren an der Organisatioun hir Ënnerstëtzung an der Fërderung vun der weltwäiter nukleärer Entwaffnung zouzesoen.
- 15.** Et ass virgesinn d'Parzellen no 443/4796 an 445/4797, geleeën an der Sektoun B vu Waldbëlleg mat

enger Gesamtfläch vun engem Ar a 5 Zentiar aus dem ëffentleche kommunale Beräich an de private kommunale Beräich ëmzeklasséieren fir dës kënnen ze veräusseren.

De Conseiller Tobes rensignéiert sech iwwer de Grond vun dësem Ëmklassement. D'Buergermeeschtesch erkläert, datt et am Kader vun der Regularisatioun vun der Situatioun vun den Emprisen am Kalkewee zu Waldbëlleg zu dëse Verhandlung kumm ass an datt et sech an dësem Fall ëm 28 m² handelt. De Conseiller Tobes dréckt säi Verdross vis-à-vis vum Gemengerot aus fir e kommunalen Terrain veräusseren ze wëllen. D'Buergermeeschtesch erkläert, datt et sech an dësem Stadium nach net ëm en Transfert vun engem kommunalen Terrain handelt.

No dëser Debatt, bewëllegt de Gemengerot mat 6 Stëmmen (d'Buergermeeschtesch Henx-Greischer, d'Schäffe Boonen a Moulin, esou wéi d'Conseillere Barthelemy, Meyers an Tholl) géint ee Refus (de Conseiller Tobes) an zwou Enthaltungen (d'Conseillere Bender a Michels) de Projet fir den Deklassement vun deene besote Parzellen.

16. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, den notariellen Akt vum 11. Januar 2021 ze bewëllegen, laut deem d'Firma Wemelux S.A. der Gemeng Waldbëlleg esouwuel e Réckhaltebecken, dee sech op der Parzell no 542/4588 mat enger Gesamtfläch vun 1 Ar an 61 Zentiar, wéi och e Stéck un der Strooss geleeën op der Parzell no 542/4546 mat enger Gesamtfläch vun 3 Ar an 88 Zentiar gratis iwwerléisst. Béid Stécker leien um Bierg an der Sektoun C vu Chrëschtnech.
17. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, der Asbl Andamos, déi Projeten fir humanitär Hëllef a Latäinamerika realiséiert, en aussergewéinleche Subsid an Héicht vun 1.000 € zouesprechen.
18. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, den Exploitanten vun der Brasserie Heringer Millen de Loyer vum 15. Januar 2021 u bis zu der méiglecher Reouverture vum Restaurant nozeloossen no de Covid-19-Restriktiounen.
19. D'Conseillere Barthelemy a Bender bemierken, datt folgenden Artikel an der Konventioun iwwer d'Notzung vu reliéise Bauwierker hinnen net gefält: „De Fong ka just fir kultesch Manifestatiounen an zousätzlech aus organisatoresche Grënn fir kulturell Evenementer, déi d'Wüerd vun der Kierch respektéieren iwwer déi

reliéis Bauwierker verfügen. An dësem leschte Fall kann de Fong d'punktuell Notzung vun der Kierch zu net kulteschen Zwecker, déi kompatibel mam Verwendungszweck an dem sakrale Charakter vun der Kierch sinn, autoriséieren. Fir dëst ze maachen, muss den Organisateur vun der Manifestatioun eng schrëftlech Demande un de Paschtouer/un d'Par adresséieren, déi opmannst d'Natur vun der geplangter kultureller Aktivitéit, hiren Datum, d'Dauer, d'viraussichtlech Unzuel u Partizipanten esou wéi eventuell Amenagementen oder zousätzlech Mesurë festhält. De Paschtouer/d'Par – ënner der Autoritéit vum Äerzbeschof respektiv vum Bistum selwer – sinn déi eenzeg kompetent fir iwwer d'Kompatibilitéit mam sakrale Charakter vun der Kierch an der geplangter Aktivitéit ze entscheiden. Dës äntweren dem Demandeur, am beschte schrëftlech, bannent engem raisonnablen Delai.“

De Conseiller Bender bemierkt, datt den Datum vum Akraafttriede vun dëser Konventioun schonn op den 1. November 2020 fixéiert gouf. D'Buergermeeschtesch erkläert, datt d'Kierche scho verlount sinn an datt de Fong scho säit Joren d'Chargen dréit. Si erkläert weider, datt dës Konventioun zu all Échéance ënner Anhale vun engem Preavis vun 2 Joer per Recommandé kéint gekënnegt ginn.

De Conseiller Barthelemy gëtt och ze wëssen, datt him de Loyer an Héicht vun 1.000 €/Joer ze niddreg erschénkt a widderhëlt, datt hie sech un der Iddi stéisst, datt de Paschtouer, ënner der Autoritéit vum Äerzbeschof, alleng iwwer d'Kompatibilitéit vun der geplangter Manifestatioun mam sakrale Charakter vun der Kierch an hiren Notzung als Kultstätt entscheet. Hien hätt léiwer eng Ännerung vum Text gehat an deem Sënn, datt et laut sengem Ermessen besser wier, datt de Paschtouer den Organisateur vun der jeeweileger Manifestatioun schrëftlech informéiert mat enger Kopie un d'Gemeng an deem d'Adaptatioun vum sakrale Charakter vun der Kierch gefrot gëtt, an datt et am Fall vu Streidegkeeten/Oneenegkeeten um Gemengerot ass ze tranchéieren.

De Schäffe Boonen erkläert, datt et sech ëm e Modell vun enger Konventioun handelt, déi vum Inneminister approvéiert gouf.

De Conseiller Bender informéiert sech iwwer eng eventuell Desakraliséierung vun der Kierch am Kontext vun zivilen an net reliéise Begrieffnesser. Hien

erkläert, datt hien dës Fro net stellt mam Zil sech géint d'Kierch oder de Fong ze stellen.

De Schäfte Boonen preziséiert, datt een am Fall vun enger Desakraliséierung vun der Kierch eng Visioun misst hu wéi dat Gebai da genotzt soll ginn. D'Buergermeeschtesch seet, datt de viregte Gemengerot wollt Proprietär vun de Kierchen um Gemengenterritoire bleiwen.

No der Berodung, stëmmt de Gemengerot d'Konventiounen, déi den 19. Oktober 2020 tëschent der Gemeng Waldbëlleg an dem Fong geschloss goufen, mat 6 Stëmme (d'Buergermeeschtesch Henx-Greischer, d'Schäfte Boonen a Moulin, esouwéi d'Conseillere Meyers, Michels an Tholl) géint ee Refus (de Conseiller Bender) an zwou Enthaltungen (d'Conseillere Barthelemy an Tobes). An de Konventiounen gëtt d'zur Verfügungstelle vu folgende Kierche geregelt:

- L-7680 Waldbilling, rue André Hentges, Sektoun B vu Waldbëlleg, um Kadaster ënner der Nummer 551/4724 agedroen, an déi eng Fläch vun 3,31 Ar huet;
- L-7641 Christnach, rue Gaessel, Sektoun C vu Chrëschtnech, um Kadaster ënner der Nummer 24/4611 agedroen, an déi eng Fläch vun 2,57 Ar huet;
- L-6370 Haller, rue Henerecht, Sektoun A vun Haler, um Kadaster ënner der Nummer 377/2357 agedroen, an déi eng Fläch vun 2,28 Ar huet.

20. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, fir deenen heite Veräiner e Subsid an Héicht vu 75 € zouzespriechen:

- Unicef Luxembourg
- Memoshoah Luxembourg asbl
- Service de consultation et d'aide pour troubles de l'attention « Scap »
- Fondatioun Lëtzebuerger Guiden a Scouten
- Natur an Ëmwelt Fondation Hëllef fir d'Natur
- Fondation Luxembourg – El Salvador
- SOS Faim ONG asbl.

21. De Conseiller Barthelemy deelt d'Delaie vum De FUUSS 2021-03 mat an erkläert, datt de Rapport vum Gemengerot vum 15. Juli, wéi mam Sekretariat

ofgeschwat den 8. August un d'Conseillere geschéckt gëtt, déi invitéiert sinn e spëtstens bis de 14. August ze iwwerliesen.

Während der Diskussioun zum Punkt 2021-01-15 iwwer den Declassement vum Domaine public communal an den Domaine privé communal, huet de Conseiller Tobes ausgedréckt, mam Wonsch, datt dës Ausso an de Rapport vun der Sëtzung stoe kéim, datt de Schäfferot, elo wou e keng Gebaier méi huet, ging ufänken d'Feldweeër aus der Hand ze ginn. De Conseiller Barthelemy huet ënnerstrach, datt hien net d'accord ass, datt dëst esou an de Rapport stoe kéim: Déi Ausso wier falsch, well et ëm eng Decisioun vum Gemengerot geet, an de Schäfferot dat net decidéiere kann. De Conseiller Bender bemierkt, datt hie sech un der Remarque vum Conseiller Barthelemy stéisst, déi hie vis-à-vis vum Conseiller Tobes geäussert huet. Hie stellt a Fro, datt Aussoen, déi e Conseiller mécht vun engem anere Conseiller verbessert ginn. Jidderee soll seng Meenung kënnen ausdrécken an d'Bierger hunn d'Recht de Wuertlaut vun der Diskussioun matzekeréien, fir sech eng objektiv Meenung vun den Diskussiounen kënnen ze maachen. De Rapport soll senger Meenung no kenger Zensur ënnerleien. De Conseiller Barthelemy ënnersträicht, datt d'Decisiounen vun enger Vente an den Attributiounen vum Gemengerot leien an hätt dat gär richteggestallt. De Conseiller Tobes erkläert, datt et him drëm geet, datt et inhaltlech eriwwekënn, datt hien d'Saache léiwer a Gemengenhand wéi a privater Hand gesäit.

De Conseiller Michels renseignéiert sech iwwer d'Steng, déi vun de Kanner aus der Spillschoul bemoolt a ronderëm d'Schoulgebai verdeelt gi sinn, fir de Site vun der Schoul während der sanitärer Krisenzäit vum Covid-19 ze beliewen. Hie géif et gutt fannen, fir d'Steng anzesammelen, an eng Iddi auszeschaffen, wat ee kéint dermat maachen. D'Buergermeeschtesch äntwert, datt d'Steng net vergiess sinn, an datt se wäerten opgeraf ginn, fir se beispillsweis zesumme bei e Bam ze leeën.

D'Buergermeeschtesch informéiert, datt d'Post eng Demande gemaach huet fir d'Installatioun vun enger PackUp Statioun 24/24, am Déngscht vun der Allgemengheet, op engem kommunale Standuert, an datt de Schäfferot, deen dës Demande ënnerstëtz, de Parking beim Fussballsterrain zu Chrëschtnech als méigleche Standuert uginn huet. De Conseiller Barthelemy dréckt aus, datt och eng Bréifkëscht

op dëser Plaz sech géif als favorabel erweisen. D'Buergermeeschtesch äntwert, datt dës Iddi mat dem zoustännege Service vun der Post wäert iwwerpréift ginn.

GEMENGEROTSSÄTZUNG 2021/2

Sätzung vum Dënschteg, 23. Mäerz 2021

Et waren do:

// HENX-GREISCHER Andrée, Buergermeeschtesch,
 // BOONEN Serge,
 // MOULIN Théo, Schäfte, Schäfte,
 // BARTHELEMY Marc,
 // BENDER Maxime,
 // MEYERS Corinne,
 // MICHELS Mike,
 // THOLL Jean-Joseph,
 // TOBES Romain, Conseillere,
 // DIMMER Martine, Sekretärin.

Entschëllegt: /.

Dagesuerdning

2021-02-01 Personalaffär.
 2021-02-02 Froe vum Gemengerot un de Schäfferot.
 2021-02-03 Prinzipiendecisioun iwwer eng eventuell Ofännerung vum PAG am Zesammenhang mat der Realisatioun vun engem Projet „Betreutes Wohnen“ zu Haler.
 2021-02-04 Prinzipiendecisioun fir engem zukünftege lokalen Aktiounsgrupp Leader an der Region Mëllerdall fir d'Periode 2023-2029 bäizetrieden.
 2021-02-05 Projet iwwer d'Ersetze vum Transformator Creos zu Waldbëlleg.
 2021-02-06 Projet fir d'Leeë vun enger Waasserleitung tëschend den Uertschafte Waldbëlleg a Chrëschtnech am Kader vum Projet vun der Ofwaasserklärung, Phase 2.
 2021-02-07 Bewëllegung vun engem notariellen Akt.
 2021-02-08 Bewëllegung vun engem Compromis.
 2021-02-09 Ausüben oder Zrécktriede vum Virkafsrecht.

2021-02-10 Iwwerschaffe vun deem Deel an der Deliberatioun vum 19. November 2020 an deem et ëm eng Kompensatiounsgebür geet fir Terrainen, déi am Kader vun der Adoption vum PAP „Hierheck-In Arken“ net ofgetruede ginn.
 2021-02-11 Entscheedung fir dem Spadséierwee am Mëllerdall an der Duerfplaz zu Chrëschtnech en Numm ze ginn.
 2021-02-12 Matdeele vum méijärege Finanzplang.
 2021-02-13 Subsidufroen.
 2021-02-14 Verschiddenes.

Geméiss dem Artikel 13 vum ofgeännerte Gemengesetz vum 13. Dezember 1988, hunn d'Conseillere Maxime Bender, Mike Michels a Romain Tobes d'Buergermeeschtesch schrëftlech gefrot, fir folgende Punkt op d'Dagesuerdning derbäi ze setzen:

2021-02-15 Propose fir d'Reunioune vum Gemengerot erëm via eng audio-visuel Plattform ze iwwerdroen.

1. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, en Agent aus dem techneschen Déngscht vum 1. Abrëll 2020 un an de Gehältergrupp C1 vum techneschen Expeditionnaire ze ernennen.
2. De Schäfferot äntwert hei drënner schrëftlech op déi heite Froe vun de Conseillere Bender, Michels an Tobes, déi si de 7. Februar 2021 eraginn hunn:

D'Kanner sinn d'Zukunft vun eiser Gemeng a wat d'Education an d'Betreiung vun eise jéngsten Awunner ugeet maache mir eis nach ëmmer Suergen. Am Beräich vun der Crèche si mir déi eenzeg Gemeng am Naturpark Mëllerdall mat der restriktiver Alterslimitatioun, datt d'Kanner réicht vun 18 Méint un dierfe betreit ginn. Am Beräich vun der Education précoce sinn d'Raimlechkeeten zu Haler schonn zanter Joren ze kleng, sou datt net all Kanner kënne Vollzäit betreit ginn. Am November 2020 goufe bei der Spillschoul zu Waldbëlleg Containeren installéiert well och do e grouse Plazmangel bestanen huet. D'Primärschoul zu Waldbëlleg ass virun iwwer 20 Joer gebaut ginn. Dëst Gebai ass aktuell komplett ausgelaascht. En externe pedagogesche Beroder fir d'Ausschaffe vun engem Gesamtkonzept um Site vum Schoul- a Sportzenter Michel Rodange ass am leschte Gemengerot refuséiert ginn, mat 6 Stëmme (d'Buergermeeschtesch Henx-Greischer, d'Schäfte)

Boonen a Moulin an d'Conseilleren Barthelemy, Meyers an Tholl) géint 3 Stëmmen (Bender, Michels an Tobes.

- Wat huet de Schäfferot aktuell ausgeschafft, fir de Gesamtkonzept fir d'Primärschoul, d'Spillschoul, de Précoce an d'Crèche op engem gemeinsame Site ze plangen?

De Schäfferot hieft ervir, datt den externe pedagogesche Beroder net am Gemengerot refuséiert ginn ass, mee just den zousätzleche Kredit vu 50.000 €, mat sechs géint dräi Stëmmen, fir den Artikel „Frais d'études relatives à l'élaboration d'un concept global sur le site scolaire pour le fondamental, le préscolaire, le précoce et la crèche“, den de Conseiller Michels proposéiert huet.

An Zesummenaarbecht mam Schoulcomité, der Schoulkommissioun an der Maison relais schafft de Schäfferot e Konzept aus, aus dem ervirgoe wäert wéi vill Klassenäll an aner Raim gebraucht ginn. Während den zwou leschte grouse Vakanzen, nodeems d'Schoulorganisatioun fäerdeg war, si vill nei Kanner bäikomm. Am Prescolaire sinn dëst Joer 59 Kanner. Fir déi nächst Schouljoren si bis elo folgend Chiffere bekannt:

- Précoce 2021/2022: 25 Kanner
- Spillschoul 2021/2022: 22 Kanner am éischte Joer, 27 Kanner am 2. Joer
- Précoce 2022/2023: 30 Kanner
- Spillschoul 2022/2023: 25 Kanner am éischte Joer, 22 Kanner am 2. Joer
- Précoce 2023/2024: 21 Kanner
- Spillschoul 2023/2024: 30 Kanner am éischte Joer, 25 Kanner am 2. Joer

Mir hu schonn éischt Pläng fir Klassenäll bei der Schoul ze bauen. Ier mir awer weider plangen, gëtt e Gesamtkonzept mat alle Partner ausgeschafft.

An der Gemengerotssëtzung vum 17. Dezember 2019 hu mir de Schäfferot gefrot no méi politesch Objektivitéit an de Rapporten vun de Gemengerotssëtzungen an och, datt déi weesentlech Remarquë vun de Conseillere mat hirem Numm am Rapport ze fanne sinn. De 27. Januar 2021 kruten d'Conseillere per Mail d'Rapporte vun de Sëtzunge vum 17. an 29. Dezember 2020, pour avis. Leider hu mir misse feststellen, datt an dëse Rapporten, ënner anerem bei de wichtegste Punkte wat d'Budgetdiskussiounen

sinn, souwuel déi politesch Objektivitéit wei och déi weesentlech Remarquë gefeelt hunn. Dëst ass leider an deene leschte Rapporten méi dacks de Fall. An eisen Aen huet de Bierger d'Recht politesch objektiv informéiert ze ginn a sech esou e Bild iwver gewielt Verrieder maachen ze kënnen ouni der Zensur vum Schäfferot ze ënnerleien.

- Ginn d'Rapporte vum Schäfferot validéiert ier se un d'Conseilleren erausgeschéckt ginn?
- Op Nofroe vun eis dräi Conseilleren, ginn d'Gemengerotssëtzungen opgeholl. Ginn d'Opmamen och gelauschtert, oder nëmme bei engem Doute?
- Ginn d'Opmamen archivéiert?
- Wei ass et méiglech, datt komplett Diskussiounen an Argumentatiounen guer net an de Rapporten optauchen, an datt een esou emmer rëm muss dowéinst nofroen?
- Wat gedenkt de Schäfferot ze maachen, fir datt dëst verbessert gëtt an dëst am Sënn vun der Transparenz a vun der Informatioun un de Bierger?

D'Rapporte vun de Gemengerotssëtzungen sinn an der Kompetenz vum Schäfferot. D'Opmame gi gelauschtert an och archivéiert. Bei de Budgetdiskussiounen war et nach ni Usus, fir am Rapport ze schreiwen, wie wéi eng Fro gestallt huet an déi Diskussiounen nidderschreiwen. De Budget gouf nämlech schonn an enger Aarbechtssëtzung vum Gemengerot duerchgeholl.

Mir sinn der Meenung, datt d'Bierger ganz gutt informéiert sinn, jiddereen huet jo och d'Recht selwer an d'Sëtzungen lauschteren ze kommen, fir sech ze informéieren.

Den 19.01.2021 war am Luxemburger Wort en Avis de marché fir d'Obtention du dossier de soumission vum Aménagement d'une aire de jeux pédagogique sur le site de la Heringer Millen (Zone 1 et Zone 2). D'Aarbechte sollen am Juni 2021 ufänken a sollen 200 Deeg undauern.

- Fënnt de Schäfferot et opportun, lo wou d'Betriber wéinst de sanitären Moosnamen scho vill gelidden hunn, elo iwver de Summer, wou eng méiglech Ouverture vun hire Betriber rëm méiglech ass, mat engem Chantier unzefänken?

- Kéint esou e Chantier, lo wou sécherlech och iwwer de Summer rëm Vakanz doheem ugesot ass, a wou gewosst ass, datt op der Parkplaz d'Situatioun bei Wäitem net optimal ass, net nach méi Chaos mat sech bréngen?
- Wat huet de Schäfferot geplangt, fir der Parkplazsituatioun entgéint ze kommen?
- Ass an dësem Kontext och schonn de Comité de concertation zesummegegeruff ginn?

De Schäfferot ass der Meenung, datt dee Chantier vun der Spillplaz soll ugoen, d'Gemeng krut mat der Planung scho Verspéidung. Duerch dëse Projet wäert d'Attraktivitéit vum Mëllerdall nach erhéicht ginn an dovunner wäerten d'Betriber am Mëllerdall och kënne profitéieren. Jiddereen, den um Site schafft, kennt de Projet. Dem Schäfferot no mécht et kee Sënn ze waarde bis am Hierscht, fir mat der Exekutioun unzefänken, well wiederbedéngt kënnt een dann net méi sou gutt weider mat den Aarbechten. De Chantier selwer gëtt duerch eng Clôture ofgeschiermt, d'Leit kënnen ouni Problem do weider wandere goen oder op der Terrasse setzen.

Fir d'Situatioun mat de Parkplazen ze verbesseren hu mir eng Demande gemaach, fir déi 2 Parzellen, déi der Gemeng gehéieren, direkt als Parking kënnen ze notzen. E Konzept ass ausgeschafft ginn, fir weider Parkplazen ze amenagéieren, een Deel dovu ka realiséiert ginn, wann d'Aarbechten un der Spillplaz ugefaangen hunn.

Eng Versammlung mam Comité de Concertation gëtt aberuff, wa mir d'Resultat vun der Ausschreiwung hunn a wësse wéini d'Aarbechten ugoe kënnen. Datt bis elo nach kee Comité zesummekomm war, misst de Conseiller Tobes wëssen, hien ass schliisslech Member.

D'Buergermeeschtesch informéiert, datt de Schäfferot schrëftlech innerhalb vun engem Mount op d'Froe vun de Conseillere Bender, Michels an Tobes äntwert, déi si den 20. Mäerz eragereecht hunn. D'Froen an d'Äntwerte ginn am Rapport vun där nächster Gemengerotssëtzung verëffentlecht.

3. De Gemengerot entscheet mat 5 Stëmmen (d'Buergermeeschtesch Henx-Greischer, d'Schäfte Boonen a Moulin an d'Conseillere Barthelemy a Meyers) an zwou Enthaltungen (d'Conseillere Bender

an Tobes), fir d'Prozedur vun enger punktueller Ofännerung vum PAG vun der Gemeng Waldbëlleg an d'Weeër ze leeden, fir en eventuelle „Projet Betreutes Wohnen“ zu Haler ze realiséieren. D'Conseillere Michels an Tholl verloossen de Sall an huelen net un dëser Deliberatioun deel.

4. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, säi prinzipiellen Accord ze ginn, fir engem zukünftege lokalen Aktiounsgrupp Leader an der Regioun Mëllerdall fir d'Period vun 2023-2029 bäizetrieden a sech domat un de Virbereedungsarbechte vun der neier lokaler Entwécklungsstrategie vum Leader Regioun Mëllerdall ze bedeelegen.
5. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, säin Averständnis ze ginn zum Devis vun 185.000 € fir de Projet iwwer d'Ersetze vum Transformator Creos zu Waldbëlleg, dee vum Büro BEST ausgeschafft ginn ass.
6. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, säin Averständnis ze ginn zum Devis vun 263.000 € fir de Projet iwwer d'Leeë vun enger Waasserleitung tëschend den Uertschafte Waldbëlleg a Chrëschtnech am Kader vum Projet vun der Ofwaasserklärung, Phase 2. Dëse Projet ass vum Büro Best ausgeschafft ginn.
7. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, säin Averständnis ze ginn zum notariellen Akt laut wéi engem d'Gemeng engem Promoteur Parzellen aus dem Domaine privé vun der Gemeng verkeeft. Dës Parzelle leien zu Haler an der Sektioon B a sinn um Kadaster ënner den Nummeren 245/2374, 245/2375 an 245/2376 agedroen an hunn eng Fläch vun 23 Zentiar. Si ginn zum Präis vun 13.800,00 € verkaft.
8. De Gemengerot entscheet eestëmmeg, säin Averständnis zum Compromis vum 4. Februar 2021 ze ginn, laut wéi engem d'Gemeng Privatleit eng Emprise verkeeft, déi virun hirer Parzell an der Sektioon C vu Chrëschtnech läit an um Kadaster ënner der Nummer 616/4637 agedroen ass. D'Emprise huet eng Gesamtfläch vun 19 Zentiar a gëtt zum Präis vun 133 € verkaft.
9.
 - a) De Gemengerot entscheet, vu sengem Virkafsrecht vu folgende Parzellen zeréckzetrieden:

- eng Parzell, déi an der Sektoun A vun Haler läit an um Kadaster ënner der Nummer 906/2403 mat enger Fläch vu 5,5 Ar agedroen ass;
 - eng Parzell, déi an der Sektoun A vun Haler läit an um Kadaster ënner der Nummer 906/2404 mat enger Fläch vun 5,47 Ar agedroen ass.
- b) De Gemengerot entscheet eestëmmeg, vu sengem Virkafsrecht vu folgende Parzellen zeréckzetrieden:
- eng Parzell, déi an der Sektoun A vun Haler läit an um Kadaster ënner der Nummer 867/2063 mat enger Fläch vun 73,30 Ar agedroen ass;
 - eng Parzell, déi an der Sektoun A vun Haler läit an um Kadaster ënner der Nummer 867/1570 mat enger Fläch vun 52,60 Ar agedroen ass.
- 10.** De Gemengerot entscheet eestëmmeg, de PAP „Hierheck-In Arken“ ënner folgende Konditiounen unzehuelen:
- d'Reklamatioun vum Här Pierre Kraus-Arendt ze acceptéieren, an där et ëm d'Recule geet, déi agehale mussen ginn, an déi Reculen z'applizéieren, déi vum Reglement iwwer d'Zon HAB-1 vum PAP-QE imposéiert ginn, dat heescht, datt deen nooste Punkt vun enger hënneschter Limite mindestens 7 Meter muss ewech leien;
 - d'Ofännerungen, déi vun der Evaluatiounscellule, geméiss dem groussherzogleche Reglement vum 8. Mäerz 2017 betreffend den Inhalt vum PAP „quartier existant“ a vum PAP „nouveau quartier“ iwwer d'Ausféiere vum PAG vun enger Gemeng proposéiert goufen, net zeréckzebehalen an
 - eng Kompensatiounsgebür ze froe fir Terrainen, déi net ofgetruede ginn, zum Präis vu 25.000 € pro Ar vun enger Fläch vun 4,24 Ar. Dës Kompensatiounsgebüre sollen zur Verbesserung fir d'Foussgängersécherheet déngen, nämlech fir d'Kafe vun Terrainen fir d'Uleeë vun engem séchere Foussgängeriwwee direkt beim PAP, a fir d'Käschte selwer ze decke vun deem Foussgängeriwwee mat Installatioun vu Stroosseluchten op deenen zwou Säite vun der Strooss.
- 11.** De Gemengerot entscheet eestëmmeg, folgenden öffentleche Plaze déi heiten Nimm ze ginn:
am Mëllerdall	Numm
d'Promenade déi vum Parking „Schiessentümpel“, laanscht d'Trap geet, déi 2019 amenagéiert gouf bis bei de Schéissendëmpel	Promenade Jean-Pierre Prommenschenkel
- zu Chrëschtnech**
Numm
Duerfplaz an der Schoulstrooss
- 12.** De Schäfferot deelt de Membere vum Gemengerot de méijärege Finanzplang fir d'Joren 2022-2025 mat.
- 13.** De Gemengerot entscheet eestëmmeg, folgende Veräiner e Subsid an Héicht vu 75 € zouzesprechen:
- Pharmaciens sans frontières
 - Féblux – Fir öffentlech Bibliothéiken Lëtzebuerg
 - Fondatioun Lëtzebuurger Blanneverenegung Rollingen/Mersch
 - Handicap International
 - Association Luxembourg Alzheimer
 - Lux - Lagos asbl
 - SOS villages du Monde
 - Les amis du Tibet
 - Care Luxembourg
 - Le soleil dans la main ONG
- 14.** De Conseiller Bender schneit d'Thema u vum pickegen Drot, laanscht de séchere Schoulwee, dee vu Chrëschtnech bei d'Schoul op Waldbëlleg geet. D'Buergermeeschtesch äntwert, datt et diesen Drot scho virum Amenagéiere vum Wee ginn ass. De Schäfferot hält dës Remark mat op de Wee.
- De Conseiller Bender freet, als Deleguéierte vun der regionaler Musékschoul vun Iechternach, ob d'Gemeng méttlerweil Invitatiounen fir hie kritt hätt, déi him net iwwerbruecht gi wieren. D'Buergermeeschtesch äntwert, datt si just Invitatiounen krut, déi un d'Buergermeeschtere geriicht waren. D'Reuniounen sinn entweder uwiesend oder via Teams ofgehale ginn.
- De Conseiller Bender reiseignéiert sech iwwer d'Resultat vun der Soumissioun fir de Projet vun der Spillplaz am Mëllerdall, déi den 9. Mäerz opgemaach ginn ass. D'Buergermeeschtesch informéiert, datt de

Büro Espace et paysages d'Resultat nach evaluéiert andeems en d'Offeren, déi erakomm si kontrolléiert, an datt dat definitivt Resultat nach net bekannt ass.

De Conseiller Tobes freet ob de Comité de Concertation vun der Heringer Millen nach virum Ugoe vun den ugeschwatene Aarbechten am Méllerdall zesummekënn. Dëst gëtt vun der Buergermeeschtesch confirméiert.

15. De Gemengerot entscheet mat 5 Stëmmen (d'Buergermeeschtesch Henx-Greischer, d'Schäffen Boonen a Moulin an d'Conseillere Meyers an Tholl) géint 3 Stëmmen (d'Conseillere Bender, Michels an Tobes) an enger Enthaltung (de Conseiller Barthelemy), datt d'Reunioun vum Gemengerot net iwwer eng audiovisuell Plattform iwwerdroe ginn.

LES RAPPORTS DES RÉUNIONS DU CONSEIL COMMUNAL

Les présents rapports sont établis par le secrétariat communal, contrôlés par les conseillers et approuvés par la bourgmestre. Ils se fondent sur les délibérations du conseil communal dont les décisions sont inscrites sous leur forme exacte au dossier des délibérations, signés par tous les conseillers. Tout citoyen peut consulter ce dossier dans les localités de l'administration communale.

Les présents rapports sont rédigés d'une façon plus compréhensible que les délibérations officielles, avec davantage d'explications. C'est pourquoi la version française et la version luxembourgeoise peuvent légèrement diverger. Dans ce cas, la version française fondée sur les décisions inscrites au dossier des délibérations fait foi.

RÉUNION DU CONSEIL COMMUNAL 2020/9

Séance du jeudi, 17 décembre 2020

Présents :

// HENX-GREISCHER Andrée, bourgmestre,
 // BOONEN Serge,
 // MOULIN Théo, échevins,
 // BARTHELEMY Marc,
 // BENDER Maxime,
 // MEYERS Corinne,
 // MICHELS Mike,
 // THOLL Jean-Joseph,
 // TOBES Romain, conseillers,
 // DIMMER Martine, secrétaire.

Excusé : /

Ordre du jour

2020-09-01 Affaires de personnel.
 2020-09-02 Questions des membres du conseil communal au collège des bourgmestre et échevins.
 2020-09-03 Budget rectifié 2020 et budget 2021.
 2020-09-04 Approbation du projet d'aménagement de la chaussée de la rue Kalkewee à Waldbillig.

2020-09-05 Compte administratif et compte de gestion de l'exercice 2019.
 2020-09-06 Approbation d'actes notariés.
 2020-09-07 Morcellement d'un terrain à Waldbillig.
 2020-09-08 Exercice du droit de préemption.
 2020-09-09 Approbation d'une convention.
 2020-09-10 Approbation des statuts de Kalatou a.s.b.l.
 2020-09-11 Demandes de subside.
 2020-09-12 Divers.

1. Le conseil communal désigne Monsieur Laurent Cremer comme délégué-adjoint à la sécurité dans la fonction publique et des écoles ainsi que comme garde champêtre-adjoint afin d'assister le préposé du service technique communal dans ces missions.
2. Les conseillers Bender, Michels et Tobes ont introduit les questions suivantes :

Nous sommes contents que notre site Facebook soit géré aussi activement. On peut y lire que « la mer commence avec l'égout sur la route ».

- Depuis quand est-ce que cette action se déroule dans notre commune ?

Le collège échevinal répond que la commune adhère depuis 2016 à *Ëmweltberodung Lëtzebuerg (EBL)* qui a fait un appel aux communes de participer à leur projet « *E kleng Schrëtt fir mech, e grouse Schrëtt fir d'Ëmwelt* ». Ce projet consiste à inciter les citoyens via Facebook à faire des petits pas en vue de protéger l'environnement. L'action comporte la publication d'un infographique, de 9 petits pas, de 9 faits, de 9 quiz et de 3 images de liens. Tous les deux mois, un autre thème est traité. Actuellement les produits en plastique sont visés.

En date du 19 novembre 2019, nous avons rendu attentif à la situation dangereuse de l'arrêt de bus auprès de l'école précoce à Haller. Depuis cette date, deux enfants ont été heurtés par des véhicules à cet endroit.

- Pourquoi rien n'a encore été entrepris pour remédier à cette situation ?

- Quelles mesures ont été élaborées jusqu'à présent ?
- Quelles mesures sont envisagées pour remédier à cette situation ?

La bourgmestre répond que ce n'est pas vrai que le collège échevinal n'ait rien entrepris dans ce domaine, mais bien au contraire que plusieurs mesures ont été réalisées afin de remédier à cette situation dangereuse.

L'année scolaire précédente, le chauffeur de la camionnette a accompagné les enfants pour traverser la rue à l'arrêt de bus « Beim Basséng ». Cette année scolaire, cet agent doit ramasser plusieurs enfants à Mullerthal et n'est plus disponible pour assurer ce service. Les enfants qui empruntent le bus scolaire à l'arrêt « Beim Basséng » ne montent dans le bus qu'à son retour du village afin de ne plus avoir besoin de traverser la rue.

En plus, la bourgmestre énonce que la commune a signé le 7 décembre dernier l'acte de vente pour un terrain qui servira comme place de rebroussement pour le bus scolaire à Haller. Ensuite, un arrêt de bus supplémentaire sera aménagé dans la rue des Romains à Haller dont le dossier de permission de voirie est en voie d'approbation. L'arrêt de bus, situé de l'autre côté de l'hôtel, dans la rue des Romains pourra aussi être réactivé. Des pourparlers, menés avec les responsables de l'Administration des ponts et chaussées, résulte que l'aménagement de feux tricolores serait éventuellement une alternative. L'échevin Boonen précise que le collège échevinal précédant menait déjà des discussions avec le ministre François Bausch en proposant un changement de priorité au carrefour rue des Romains/rue du Hallerbach. Cette propose a été rejetée alors que le ministre parlait lui-même de feux tricolores. Or, la direction des ponts et chaussées n'a pas retenu cette propose non plus et a aménagé le nouvel arrêt de bus. Le préposé de l'administration sus-nommée d'Echternach propose d'initier de nouveau la demande d'aménagement de feux de circulation routière.

Le collège échevinal rapporte qu'un courrier a été adressé aux parents pour sensibiliser au danger que les enfants courent quand ils se précipitent dans la rue derrière le bus.

Dans la situation actuelle due au Covid, il se peut qu'un membre du conseil communal se trouvant en auto-quarantaine ne puisse être en mesure d'assister physiquement à une séance du conseil communal.

- Quelles possibilités sont prévues par le collège échevinal en cas d'une situation pareille ?

Le collège échevinal se réfère à la circulaire n° 3871 de juin 2020 qui dispose que la participation à une séance par visioconférence est réservée aux seules séances publiques du conseil communal. La visioconférence est exclue pour les séances à huis clos parce qu'il n'est pas certain que le respect du secret soit garanti dans ces circonstances. Les membres du conseil communal qui souhaitent recourir à la visioconférence doivent, pour des raisons d'organisation, en informer le collège échevinal la veille de la séance à midi au plus tard. Il appartient au collège échevinal de mettre en œuvre les moyens techniques nécessaires pour une organisation de la visioconférence de nature à garantir la participation effective des membres aux séances concernées et permettant au public, présent dans la salle des séances, de suivre les paroles et les votes des membres qui interviennent par visioconférence. Les membres du conseil, qui participent par visioconférence, sont considérés comme présents et entrent donc en compte pour le calcul du quorum. La délibération du conseil communal fera mention du mode de participation de chaque conseiller à la séance. Le vote par visioconférence a lieu à haute voix et par appel nominal. Le vote secret ne peut pas avoir lieu par visioconférence.

En outre, la bourgmestre énonce que la circulaire n° 3933 du 16 décembre 2020 précise que les membres des organes des communes peuvent continuer de recourir à la visioconférence et au vote par procuration pour participer à une séance ou se laisser représenter par un autre membre lors du vote. Le projet de loi en cours de procédure permettra, dans la mesure du possible, aux collèges des bourgmestre et échevins et aux conseils communaux, de se réunir par visioconférence pour les réunions et séances qui sont supposées avoir lieu à huis clos. Or, ni la participation par voie de visioconférence ni le vote par procuration ne permet de délibérer par scrutin secret. Une circulaire séparée expliquera encore les nouvelles dispositions légales applicables.

3. Le collège échevinal avait remis aux conseillers dans le délai imparti une proposition pour le budget 2021 et le budget rectifié 2020. Quelques heures avant la réunion, un deuxième document est parvenu par courriel aux conseillers, avec des adaptations concernant les montants de différents articles mais aussi avec de nouveaux articles non prévus par la proposition initiale.

Le conseiller Bender signale que cette façon de procéder n'est pas réglementaire. Il a contacté les services du ministère de l'Intérieur et rapporte les informations fournies par son interlocutrice. Celle-ci a souligné à bon escient que le conseil ne peut pas délibérer d'articles qui ne figuraient pas dans la proposition initiale. Elle a prétendu à mauvais escient que des adaptations ne seraient pas non plus possibles pour les montants des articles initialement prévus.

La bourgmestre se montre surprise du signalement du conseiller Bender.

Les conseillers Bender et Tobes annoncent qu'ils quitteront la salle au cas où la délibération du budget serait maintenue à l'ordre du jour.

L'échevin Boonen et le conseiller Barthelemy soulignent qu'il est parfaitement possible de délibérer sur la base de la proposition initialement prévue.

Après longue discussion, la bourgmestre propose de reporter le vote du budget rectifié de l'exercice 2020 et du budget de 2021 à une prochaine séance du conseil communal, sur la base d'une proposition qui sera remise aux conseillers le lendemain, en bonne et due forme, et qui permettra à chacun de la considérer en toute sérénité. Cette proposition est retenue unanimement et la prochaine réunion est fixée de suite au 29 décembre 2020.

4. Le conseil communal décide unanimement de reporter aussi l'approbation du projet d'aménagement de la chaussée de la rue Kalkewee à Waldbillig à sa prochaine réunion suite au report du vote du budget.
5. Le conseil communal arrête provisoirement le compte administratif et le compte de gestion de l'exercice 2019 conformément au tableau ci-après :

	Service ordinaire	Service extraordinaire
Total des recettes	7.167.374,15	84.921,46
Total des dépenses	4.113.435,81	3.031.760,83
Boni du compte 2018 :	3.907.091,36	
Boni définitif :		4.014.190,33

6.

Le conseil communal marque son accord aux actes notariés suivants :

- La commune acquiert une emprise, sise à Christnach, section C de Christnach, inscrite au cadastre sous le numéro 138/4690, avec une contenance de 15 centiares au prix de 700 €/are, en l'occurrence 105 € (cent cinq euros).
- La commune acquiert une place servant de rebroussement au bus scolaire, sise à Haller, section A de Haller, inscrite au cadastre sous le numéro 821/2385, avec une contenance de 1 are 77 centiares pour le prix de 700 €/a (sept cents euros par are), en l'occurrence 1.239 € (mille deux cent trente-neuf euros) pour le total de 1 are 77 centiares.
- La commune achète une emprise, sise à Haller, section A de Haller, inscrite au cadastre sous le numéro 959/2215, avec une contenance de 81 centiares pour le prix de 700 €/a (sept cents euros par are), en l'occurrence 567 € (cinq cent soixante-sept euros) pour le total de 81 centiares.
- La commune déclare vendre une emprise, sise à Christnach, section C de Christnach, inscrite au cadastre sous les numéros 616/4687 et 616/4689, avec une contenance totale de 6 centiares et une emprise sise à Christnach, section C de Christnach, inscrite au cadastre sous le numéro 616/4688, avec une contenance totale de 1 centiare est cédée à la commune. Les 5 centiares restants sont facturés au prix de 700 €/are, en l'occurrence 35 € (trente-cinq euros).

7. Le conseil communal marque son accord au projet de morcellement du terrain inscrit au cadastre sous le numéro 371/4424, section B de Waldbillig, en deux parcelles.
- 8.
- a) Le conseil communal décide unanimement de ne pas faire valoir son droit de préemption concernant une partie de la parcelle, dont la superficie totale comporte 28,35 ares, lieu-dit « rue de Haller », sise dans la zone agricole, inscrite au cadastre de la commune de Waldbillig, section B de Waldbillig, sous le numéro 371/4424, et une parcelle d'une superficie de 63,79 ares, lieu-dit « Vorderste Laach », sise dans la zone agricole, inscrite au cadastre de la commune de Waldbillig, section B de Waldbillig, sous le numéro 316/4421.
- b) Le conseil communal décide unanimement de ne pas faire valoir son droit de préemption concernant la parcelle, dont la superficie totale comporte 62,08 ares, lieu-dit « In Waeschent », sise dans la zone HAB 1, inscrite au cadastre de la commune de Waldbillig, section C de Christnach, sous le numéro 410/4092.
9. Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord à la convention signée le 31 octobre 2020 entre l'Association Luxembourg Alzheimer asbl et les collègues échevinaux des communes concernées, aux termes de laquelle le prix et les modalités de paiement ainsi que les conditions des droits d'admission prioritaires dans le cadre de l'agrandissement de la Maison de séjour et de soins à Erpeldange-sur-Sûre sont réglés.
10. Le conseil communal décide avec huit voix de marquer son accord aux statuts de l'association sans but lucratif Kalatou ayant son siège à Waldbillig. Conformément à l'article 20 de la loi communale modifiée du 13 décembre 1988, le conseiller Michels ne participe ni aux discussions, ni au vote.
11. Le conseil communal décide avec huit voix et une abstention (le conseiller Michels) d'accorder un subside de 75 € à l'association Fleegeelteren Lëtzebuerg.
12. Le conseil communal discute brièvement sur la réponse fournie par le bureau du Sidest aux questions posées par des habitants de Christnach au sujet du bilan intermédiaire du projet de la station d'épuration

au lieu-dit « Auf dem Grundfeld » à Christnach et est unanimement d'avis qu'il y a lieu de reporter le sujet à l'ordre du jour du prochain conseil communal sous un point séparé.

Le conseiller Michels expose que le groupe de travail « Vëlosweeër » souhaite présenter les diverses variantes portant sur des pistes cyclables au collège échevinal et à l'ORT et se renseigne auprès du collège échevinal sur ses attentes envers le groupe « Vëlosweeër » lors du Vëlosommer 2021. Il demande au collège échevinal de définir la mission du groupe de travail lors de cet événement. Un rendez-vous est fixé pour le 4 janvier 2021 avec le groupe de travail alors que le bourgmestre déclare qu'avant cette date aucune décision ne soit prise.

RÉUNION DU CONSEIL COMMUNAL 2020/10

Séance du mardi, 29 décembre 2020

Présents :

// HENX-GREISCHER Andrée, bourgmestre,
 // BOONEN Serge,
 // MOULIN Théo, échevins,
 // BARTHELEMY Marc,
 // BENDER Maxime,
 // MEYERS Corinne,
 // MICHELS Mike,
 // THOLL Jean-Joseph,
 // TOBES Romain, conseillers,
 // DIMMER Martine, secrétaire.

Excusé : /

Ordre du jour

- 2020-10-01 Budget rectifié 2020 et budget 2021.
- 2020-10-02 Approbation du projet d'aménagement de la chaussée de la rue Kalkewee à Waldbillig.
- 2020-10-03 Courrier adressé au conseil communal par plusieurs citoyens au sujet du bilan intermédiaire du projet de la station d'épuration projetée au lieu-dit « Auf dem Grundfeld » à Christnach.

1.

a) Sur demande du conseiller Michels, qui estime que les crédits de 50.000 €, inscrits à l'article 4/242/211000/21007 « Frais d'études relatives à l'élaboration d'un concept global sur le site scolaire pour le fondamental, le préscolaire, le précoce et la crèche » ne suffisent pas pour couvrir les frais d'un support supplémentaire d'un conseiller pédagogique lors de l'élaboration d'un concept global du site scolaire et qui propose d'augmenter le crédit de 50.000 € supplémentaires, le conseil communal est d'accord de procéder à un vote séparé sur cet article. Le conseil communal décide avec six voix (la bourgmestre Henx-Greischer, les échevins Boonen et Moulin ainsi que les conseillers Barthelemy, Meyers et Tholl), contre trois voix (les conseillers Bender, Michels et Tobes) de ne pas augmenter le crédit en question.

b) Le conseil communal arrête à l'unanimité des voix le budget rectifié de l'exercice 2020 selon le tableau ci-après :

Recettes extraordinaires :	991.651,21 €
Dépenses extraordinaires :	6.234.336,04 €
Recettes ordinaires :	6.656.512,30 €
Dépenses ordinaires :	4.475.708,57 €
Report 2019 :	4.014.190,33 €
Boni fin 2020 :	952.309,23 €

Les conseillers Bender, Michels et Tobes proposent d'augmenter le budget à disposition de la commission d'intégration d'un montant de 15.000 € afin de pouvoir faire un sondage auprès de la population. Ce sondage a été discuté lors d'une réunion de travail du conseil communal. Le collège échevinal propose alors de reporter cette demande à une date ultérieure. Les conseillers Bender, Michels et Tobes remarquent que le budget ordinaire a augmenté de 500.000 € par rapport à 2020. Ils remarquent que ceci a déjà été le cas l'année précédente et sont soucieux par rapport à la bonne gestion du budget. Les conseillers Bender, Michels et Tobes s'opposent à ce que le collège échevinal envisage de faire un emprunt pour équilibrer le budget. Les conseillers Bender, Michels et Tobes se renseignent sur l'utilisation des 15.000 € inscrits au budget pour le Vélosummer 2021. La bourgmestre répond qu'un programme détaillé de cet événement n'a pas encore été élaboré.

Après discussions et explications fournies par le collège échevinal, le budget 2021 est arrêté avec six voix (la bourgmestre Henx-Greischer, les échevins Boonen et Moulin ainsi que les conseillers Barthelemy, Meyers et Tholl) contre trois voix (les conseillers Bender, Michels et Tobes) selon le tableau ci-après :

Recettes extraordinaires :	3.987.771,40 €
Dépenses extraordinaires :	6.449.465,24 €
Recettes ordinaires :	6.774.602,31 €
Dépenses ordinaires :	5.069.492,75 €
Report 2020 :	952.309,23 €
Boni :	195.724,95 €

2. Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord au projet portant sur l'aménagement de la chaussée dans la rue « Kalkewee » à Waldbillig, élaboré par le Bureau d'études et de services techniques BEST ingénieurs-conseils sàrl d'un devis de 125.000,00 € (TTC), honoraires d'ingénieur compris.

3. Suite à un courrier du 11 décembre 2020 adressé au conseil communal, signé par plusieurs citoyens de Christnach, au sujet du bilan intermédiaire du projet de la station d'épuration au lieu-dit « auf dem Grundfeld » à Christnach, le conseil communal décide unanimement de charger le collège des bourgmestre et échevins de convoquer les intéressés avec le bureau Sidest dans une réunion afin de discuter le projet en question.

RÉUNION DU CONSEIL COMMUNAL 2021/1

Séance du mercredi, 10 février 2021

Présents :

// HENX-GREISCHER Andrée, bourgmestre,
// BOONEN Serge,
// MOULIN Théo, échevins,
// BARTHELEMY Marc,
// BENDER Maxime,
// MEYERS Corinne,
// MICHELS Mike,
// THOLL Jean-Joseph,
// TOBES Romain, conseillers,
// DIMMER Martine, secrétaire.

Excusé : /

Ordre du jour

2021-01-01 Affaire de personnel communal.
2021-01-02 Questions des membres du conseil communal au collège des bourgmestre et échevins.
2021-01-03 Décision de principe pour contracter un leasing financier.
2021-01-04 Création d'un poste de la catégorie de traitement B, qui sera mis à disposition, par voie de détachement, au Syndicat d'initiative de la commune de Waldbillig.
2021-01-05 Prorogation de l'heure d'ouverture de tous les débits de boissons de la commune de Waldbillig à l'occasion de certaines fêtes en 2021.
2021-01-06 Décision portant sur les dates de parution du bulletin communal De FUUSS 2021-2 et 2021-3.
2021-01-07 Avenant à la convention relative à la constitution du Groupe d'action locale Leader Region Mëllerdall portant prolongation de la période jusqu'au 31.12.2022.
2021-01-08 Convention relative à la gestion d'une installation mBox.
2021-01-09 Convention intercommunale avec la commune de Consdorf relative au financement du projet « Sécurisation et mise en conformité » des arrêts de bus et du passage piétons « Schéissendëmpel ».

2021-01-10 Convention d'une servitude d'utilité publique.
2021-01-11 Demande de morcellement d'un terrain à Waldbillig.
2021-01-12 Projets de voirie rurale aux lieux-dits « auf dem Gries » à Christnach et « Réistenhéicht » à Waldbillig.
2021-01-13 Décompte du projet de renouvellement d'évacuation des eaux superficielles du chemin rural « Niesendall » à Haller.
2021-01-14 Adhésion de la commune de Waldbillig à l'organisation internationale « Mayors for Peace ».
2021-01-15 Déclassement de parcelles à Waldbillig du domaine public communal en domaine privé communal.
2021-01-16 Approbation d'un acte notarié.
2021-01-17 Demande de subside de Andamos asbl ayant son siège à Waldbillig.
2021-01-18 Décision portant sur la suspension de l'obligation de paiement du loyer lors de la fermeture du restaurant au public, en tant que mesure sanitaire, pour les locataires de la brasserie de la Heringer Millen.
2021-01-19 Conventions de mise à disposition des églises de Christnach, de Waldbillig et de Haller avec le Fonds de gestion des édifices religieux, en abrégé le « Fonds ».
2021-01-20 Demandes de subside.
2021-01-21 Divers.

1. Le conseil communal décide à l'unanimité d'accorder une réduction de stage de 12 mois à Monsieur Laurent Cremer, fonctionnaire-stagiaire auprès de l'administration communale de Waldbillig.
2. Les réponses aux questions posées par les conseillers Bender, Michels et Tobes sont fournies par écrit endéans un mois par le collège échevinal. Les questions et réponses seront présentées lors de la prochaine séance du conseil communal et inscrites au rapport de cette séance.
3. Le conseil communal décide à l'unanimité de contracter un leasing financier de 109.402,00 € dans l'intérêt de l'acquisition d'un tracteur pour le service technique communal et de fixer les conditions et modalités comme suit :
 - Montant du leasing (prix d'acquisition hors TVA) : 109.402,00 €

- Durée : 36 mois
 - Loyer : premier loyer 20.000 € ensuite 2.241,77 €
 - Fréquence de paiement du loyer : mensuelle
 - Option d'achat : 10%, soit 10.940,20 €
 - Frais : /
- 4.** Le conseil communal décide unanimement de créer un poste d'employé communal du groupe de traitement B1, sous-groupe éducatif et social à raison de 40 heures par semaine, qui sera mis à disposition du Syndicat d'initiative de la commune de Waldbillig par voie de détachement.
- 5.** Le conseil communal décide à l'unanimité des voix de proroger l'heure d'ouverture jusqu'à trois heures du matin de tous les débits de boissons alcooliques à consommer sur place de la commune de Waldbillig aux dates suivantes :
- Fête Nationale : du 22.06.2021 au 23.06.2021
- Kermesses :
- Haller : du samedi au dimanche
du dimanche au lundi
- Christnach : du samedi au dimanche
du dimanche au lundi
- Waldbillig : du samedi au dimanche
du dimanche au lundi
- Saint Sylvestre : du 31.12.2021 au 01.01.2022
- 6.** Le conseil communal décide unanimement de fixer les dates des bulletins communaux De FUUSS comme suit :
- De FUUSS 2021-2
Délai des articles : lundi, le 19 avril 2021 à 12 heures.
Livraison à la commune : jeudi, le 3 juin 2021 à 12 heures.
- De FUUSS 2021-3
Délai des articles : lundi, le 30 juillet 2021 à 12 heures
Livraison à la commune : jeudi, le 16 septembre 2021 à 12 heures.
- 7.** Le conseil communal décide unanimement d'approuver l'avenant à la convention relative à la constitution du GAL Leader Region Mëllerdall portant prolongation de la période Leader pour une durée déterminée d'une année allant du 1er janvier au 31 décembre 2022 et portant augmentation des aides financières étatiques et européennes d'un montant de 150.235 €.
- 8.** Le conseil communal marque unanimement son accord à la convention relative à la gestion d'une installation d'un emplacement sécurisé pour vélos dénommé mBox, conclue entre la communauté des transports (Verkëiersverbond), représentée par la présidente de son conseil d'administration et l'administration communale, représentée par son collège échevinal, signée le 16 décembre 2020, aux termes de laquelle les critères de l'installation et de l'exploitation d'une mBox sur la « Duerfplaz » à Christnach sont définis.
- 9.** Le conseil communal marque unanimement son accord à la convention intercommunale avec la commune de Consdorf relative au financement du projet sécurisation et mise en conformité des arrêts de bus et du passage piétons « Schéissendëmpel », conclue le 7 décembre 2020 entre les administrations communales de Consdorf et de Waldbillig, représentées par leurs collèges des bourgmestre et échevins respectifs.
- 10.** Le conseil communal marque unanimement son accord à la convention de servitude d'utilité publique aux termes de laquelle le propriétaire autorise à l'administration communale de Waldbillig de passer par son terrain sis à Waldbillig, section B de Waldbillig, inscrit au cadastre sous le numéro 1320, par une conduite d'eau souterraine et des tuyaux de protection sur une longueur de 137 m.
- 11.** Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord au projet de morcellement du terrain inscrit au cadastre sous le numéro 348/4538, section B de Waldbillig, contenant 9 ares 54 centiares.
- 12.** Le conseil communal marque unanimement son accord au devis total de 326.500,00 € (TVA comprise) concernant le projet No 201166 relatif au reprofilage, la mise en œuvre d'enrobés denses à chaud et le goudronnage du chemin rural au lieu-dit « Auf dem Gries » à Christnach et l'empierrement du chemin rural au lieu-dit « Réistenhéicht » à Waldbillig.
- 13.** Le conseil communal marque unanimement son accord au décompte concernant le projet de renouvellement d'évacuation des eaux superficielles du chemin rural « Niesendall » à Haller au montant de 27.659,40 €. Le devis y relatif s'élevait à 32.500,00 €.

La participation financière du département de l'Agriculture s'élève à 8.297,82 €.

- 14.** Le conseil communal décide unanimement de renouveler l'engagement de la commune de Waldbillig pris en 2006 ayant adhéré à l'organisation internationale « Mayors for Peace » et de réaffirmer à cette dernière son soutien dans la promotion du désarmement nucléaire au niveau mondial.
- 15.** Le déclassement du domaine public communal en domaine privé communal est prévu, en vue de leur aliénation éventuelle, des parcelles inscrites au cadastre sous les numéros 443/4796 et 445/4797, sises à Waldbillig, section B de Waldbillig, d'une contenance totale de 1 are 5 centiares.

Le conseiller Tobes se renseigne sur la raison de cet échange. La bourgmestre énonce que ce déclassement de terrain se fait suite à des pourparlers menés dans le cadre de la régularisation de la situation des emprises dans la rue Kalkewee et qu'il s'agit en l'occurrence de 28m². Le conseiller Tobes exprime son mécontentement vis-à-vis du conseil communal d'aliéner du terrain communal. La bourgmestre informe qu'à ce stade de la procédure il ne s'agit pas encore de transfert de terrain communal.

Après débat et discussion, le conseil communal approuve à six voix (la bourgmestre Henx-Greischer, les échevins Boonen et Moulin, ainsi que les conseillers Barthelemy, Meyers et Tholl) contre un refus (le conseiller Tobes) et deux abstentions (les conseillers Bender et Michels) le projet de déclassement des parcelles inscrites au cadastre sous les numéros 443/4796 et 445/4797, sises à Waldbillig, section B de Waldbillig, d'une contenance totale de 1 are 5 centiares.

- 16.** Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord à l'acte notarié du 11 janvier 2021, aux termes duquel la société Wemulux S.A. cède gratuitement à l'administration communale de Waldbillig un bassin de rétention inscrit au cadastre sous le numéro 542/4588, lieu-dit « Um Bierg » d'une contenance de 1 are 61 centiares et une place voirie inscrite au cadastre sous le numéro 542/4546, lieu-dit « Um Bierg », d'une contenance de 3 ares 88 centiares, sis dans la commune de Waldbillig, section C de Christnach.

- 17.** Le conseil communal décide avec toutes les voix d'accorder un subside extraordinaire de 1.000 € à Andamos a.s.b.l. qui réalise des projets d'aide humanitaire en Amérique latine.

- 18.** Le conseil communal décide unanimement d'exonérer de loyer les exploitants de la brasserie Heringer Millen à partir du 15 janvier 2021 jusqu'à la réouverture possible du restaurant après les restrictions imposées dues à la Covid-19.

- 19.** Les conseillers Barthelemy et Bender remarquent que l'article de la convention portant sur l'utilisation des édifices religieux leur déplaît, énonçant notamment « le Fonds disposera de l'édifice religieux exclusivement à des fins cultuelles et accessoirement à des fins d'organisation d'événements culturels respectant la dignité des lieux. Dans ce dernier cas le Fonds peut autoriser l'utilisation ponctuelle de l'édifice religieux à des fins non cultuelles compatibles avec l'affectation et la dignité et le caractère sacré de l'édifice religieux. À cette fin, l'organisateur adresse au curé/curé-modérateur de la paroisse une demande écrite contenant au moins la nature de l'activité culturelle projetée, sa date, sa durée, le nombre prévisible de participants, ainsi que les éventuels aménagements ou mesures accessoires qu'elle nécessite. Le curé/curé-modérateur de la paroisse - sous l'autorité de l'Archevêque, respectivement du vicaire général - est seul compétent pour décider si l'activité projetée est compatible ou non avec le caractère sacré de l'édifice religieux et son utilisation comme lieu de culte. Il répondra au demandeur endéans un délai raisonnable, de préférence par écrit. ».

Le conseiller Bender fait remarquer que la date d'entrée en vigueur de la convention était déjà fixée au 1er novembre 2020. La bourgmestre explique que les édifices sont loués et que les charges y relatives sont supportées depuis l'année passée par le Fonds. Elle développe que la convention pourrait être résiliée à chaque échéance par lettre recommandée en respectant un préavis de 2 ans.

Le conseiller Barthelemy fait aussi savoir que le prix du loyer de 1.000 € par année et par église lui paraît bas et il répète qu'il se heurte à l'idée que le curé, sous l'autorité de l'archevêque, décide et apprécie seul si l'organisation d'un événement non culturel dans l'église est incompatible avec le caractère sacré de l'édifice religieux et son utilisation comme lieu de culte. Il aurait préféré une modification du texte dans

le sens que « selon son appréciation, le curé informera l'organisateur par écrit, avec copie à l'administration communale, en demandant une adaptation au caractère sacré du lieu » et qu'en cas de litige, il appartiendrait au conseil communal de trancher.

L'échevin Boonen explique qu'il s'agit d'une convention-type, dont le texte a été approuvé par le ministère de l'Intérieur.

Le conseiller Bender se renseigne sur la désacralisation éventuelle d'une église, ceci dans le contexte d'enterrements séculiers et non religieux. Il énonce qu'il ne pose pas cette question dans le but de s'opposer à l'église et au Fonds. L'échevin Boonen précise qu'en cas de désacraliser une église, il faudrait avoir une vision comment utiliser le bâtiment. La bourgmestre précise que le conseil communal précédent voulait rester propriétaire des églises situées sur son territoire communal.

Après délibération, le conseil communal approuve à six voix (la bourgmestre Henx-Greischer, les échevins Boonen et Moulin, ainsi que les conseillers Meyers, Michels et Tholl) contre un refus (le conseiller Bender) et deux abstentions (les conseillers Barthelemy et Tobes) les conventions signées le 19 octobre 2020 entre l'administration communale et le Fonds de gestion des édifices religieux représenté pour les besoins de la présente convention par les présidents du conseil de gestion paroissial de la paroisse de Mëllerdall St Michel et de la Fabrique d'Église de la commune de Waldbillig, réglant la mise à disposition des édifices religieux sis à :

- L-7680 Waldbillig, rue André Hentges, section B de Waldbillig, inscrit au cadastre sous le numéro 551/4724, contenant 3,31 ares ;
- L-7641 Christnach, rue Gaessel, section C de Christnach, inscrit au cadastre sous le numéro 24/4611, contenant 2,57 ares ;
- L-6370 Haller, rue Henerecht, section A de Haller, inscrit au cadastre sous le numéro 377/2357, contenant 2,28 ares.

20. Le conseil communal décide unanimement d'accorder un subside de 75 € aux associations suivantes :

- Unicef Luxembourg
- Memoshoah Luxembourg asbl

- Service de consultation et d'aide pour troubles de l'attention « Scap »
- Fondatioun Lëtzebuurger Guiden a Scouten
- Natur an Ëmwelt Fondation Hëllef fir d'Natur
- Fondation Luxembourg – El Salvador
- SOS Faim ONG asbl.

21. Le conseiller Barthelemy expose les délais du De FUUSS 2021-03 et explique que le rapport de la séance du conseil communal du 15 juillet sera, comme convenu avec le secrétariat communal, transmis pour le 8 août aux conseillers qui sont invités à le relire pour le 14 août au plus tard.

Lors de la discussion portant sur le point à l'ordre du jour no 2021-01-15, notamment le déclassement du domaine public communal en domaine privé communal, le conseiller Tobes, avant indication qu'il souhaite que son message figure dans le rapport de la séance, exprime que le collège échevinal ne disposant plus de bâtiments communaux à vendre, commence maintenant à céder les chemins ruraux. Le conseiller Barthelemy signale qu'il n'est pas d'accord que ceci figure dans le rapport de la réunion, étant donné qu'il s'agit d'une décision du conseil communal et non pas de celle du conseil échevinal. Le conseiller Bender remarque qu'il se heurte à la remarque que le conseiller Barthelemy a exprimée vis-à-vis du conseiller Tobes. Il met en cause que les déclarations d'un conseiller soient corrigées par un autre conseiller. Chacun devrait pouvoir exprimer son opinion et les citoyens de la commune ont droit à apprendre les termes exacts des discussions afin de se faire une image objective des débats des séances du conseil communal. Le rapport ne devrait à son avis pas être mis sous censure. Le conseiller Barthelemy répond qu'il s'oppose à ce que la remarque du conseiller Tobes soit reprise dans le rapport et publiée sans être redressée, parce qu'elle est fautive : la décision de vendre ou de céder de la propriété immobilière appartient au conseil communal et non pas au conseil échevinal. Le conseiller Tobes explique qu'il est d'accord qu'il ressort du rapport qu'il préfère voir les objets plutôt en main publique que privée.

Le conseiller Michels se renseigne sur les pierres qui ont été coloriées par les élèves du préscolaire et déposées autour du bâtiment scolaire afin de rendre le site scolaire plus animé durant les temps de crise sanitaire de la Covid-19. Il énonce qu'on pourrait les ramasser et en concevoir une idée. La bourgmestre répond que les pierres n'ont pas été oubliées et

qu'elles seront ramassées et, par exemple, mises ensemble auprès d'un arbre.

La bourgmestre informe que Post Luxembourg a fait une demande pour l'installation d'une station PackUp 24/24 au service de la population sur un emplacement communal et que le collège échevinal, approuvant cette demande, a proposé le site du parking près du terrain de football à Christnach comme emplacement. Le conseiller Barthelemy exprime qu'une boîte à lettres s'y présenterait aussi comme favorable. La bourgmestre répond que cette idée sera vérifiée avec les services postaux.

RÉUNION DU CONSEIL COMMUNAL 2021/2

Séance du mardi, 23 mars 2021

Présents :

// HENX-GREISCHER Andrée, bourgmestre,
 // BOONEN Serge,
 // MOULIN Théo, échevins,
 // BARTHELEMY Marc,
 // BENDER Maxime,
 // MEYERS Corinne,
 // MICHELS Mike,
 // THOLL Jean-Joseph,
 // TOBES Romain, conseillers,
 // DIMMER Martine, secrétaire.

Excusé : /

Ordre du jour

2021-02-01 Affaire de personnel communal.
 2021-02-02 Questions des membres du conseil communal au collège des bourgmestre et échevins.
 2021-02-03 Décision de principe portant sur une modification éventuelle du PAG en relation avec la réalisation d'un projet « Betreutes Wohnen » à Haller.
 2021-02-04 Décision de principe d'adhérer à un futur groupe d'action locale (GAL) Leader dans la région Mullerthal pour la période 2023-2029.

2021-02-05 Projet de remplacement du poste de transformation « Creos » à Waldbillig.
 2021-02-06 Projet de pose d'une conduite d'eau entre les localités de Waldbillig et de Christnach dans le cadre du projet d'assainissement des eaux usées, phase 2.
 2021-02-07 Approbation d'un acte notarié.
 2021-02-08 Approbation d'un compromis de vente.
 2021-02-09 Exercice du droit de préemption.
 2021-02-10 Révision du passage du dispositif de la délibération du 19 novembre 2020 d'exiger une indemnité compensatoire pour terrains non cédés dans le cadre de l'adoption du PAP « Hierheck-In Arken ».
 2021-02-11 Dénomination de la promenade à Mullerthal et de la place du village à Christnach.
 2021-02-12 Communication du plan pluriannuel financier.
 2021-02-13 Demandes de subside.
 2021-02-14 Divers.

Conformément à l'article 13 de la loi communale modifiée du 13 décembre 1988, les conseillers Maxime Bender, Mike Michels et Romain Tobes ont demandé par écrit à Madame la Bourgmestre d'ajouter le point suivant à l'ordre du jour :

2021-02-15 Proposition de retransmission des réunions du conseil communal par plateforme audio-visuel.

1. Le conseil communal décide unanimement de nommer un agent du service technique dans le groupe de traitement C1 d'expéditionnaire technique à partir du 1er avril 2020.

2. Le collège des bourgmestre et échevins répond par écrit comme suit aux questions suivantes transmises par les conseillers Bender, Michels et Tobes en date du 7 février 2021 :

Les enfants sont l'avenir de notre commune. Nous continuons à nous inquiéter en ce qui concerne l'accueil et l'éducation des plus jeunes de nos citoyens. Au niveau des crèches, notre commune est la seule parmi celles du parc naturel Mëllerdall, dont les enfants ne sont accueillis qu'à partir de l'âge de 18 mois. Pour ce qui est de l'éducation précoce, les locaux à Haller ne disposent

pas assez d'espace pour pouvoir accueillir tous les enfants à plein temps. En novembre 2020 des containers ont été installés auprès de l'école préscolaire à Waldbillig, également dû au manque d'espace. Le bâtiment hébergeant l'école primaire a été bâti il y a plus de 20 ans. Ce bâtiment est actuellement utilisé à pleine capacité. L'idée de l'engagement d'un conseiller pédagogique externe pour l'élaboration d'une conception générale du site du Schoul- a Sportzenter Michel Rodange a été refusée lors de la dernière séance du conseil communal.

- Quelles sont les idées du collège échevinal pour élaborer une conception générale projetant l'école primaire, préscolaire, précoce et une crèche sur un même site ?

Le collège échevinal souligne que l'idée en soi d'un conseiller pédagogique externe n'a pas été refusée, mais le crédit supplémentaire de 50.000 €, proposé par le conseiller Michels, à porter à l'article « Frais d'études relatives à l'élaboration d'un concept global sur le site scolaire pour le fondamental, le préscolaire, le précoce et la crèche », a été refusé avec six voix (la bourgmestre Henx-Greischer, les échevins Boonen et Moulin ainsi que les conseillers Barthelemy, Meyers et Tholl) contre trois voix (les conseillers Bender, Michels et Tobes).

Le collège échevinal est en train d'élaborer un concept en collaboration avec le comité d'école, la commission scolaire et la Maison relais, duquel ressortira le besoin en nombre de salles de classe et autres locaux nécessaires. Lors des deux dernières semaines des vacances d'été, donc après l'achèvement de l'organisation scolaire, beaucoup de nouveaux élèves sont venus s'ajouter. Le préscolaire accueille cette année 59 enfants. Pour les années scolaires à venir, les chiffres suivants connus jusqu'à présent :

- Précoce 2021/2022 : 25 enfants
- Préscolaire 2021/2022 : 22 enfants en première année et 27 en deuxième
- Précoce 2022/2023 : 30 enfants
- Préscolaire 2022/2023 : 25 enfants en première année et 22 en deuxième
- Précoce 2023/2024 : 21 enfants
- Préscolaire 2023/2024 : 30 enfants en première année et 25 enfants en deuxième

Nous avons déjà reçu les premiers plans pour l'aménagement de salles de classe de l'école fondamentale, mais avant de nous lancer dans le projet, nous souhaitons élaborer un concept général avec tous les acteurs concernés.

Lors de la séance du conseil communal du 17 décembre 2019, nous avons demandé au collège échevinal plus d'objectivité politique dans les rapports des séances du conseil communal et que les remarques essentielles des conseillers y soient reprises nominativement. Le 27 janvier 2021 les conseillers ont reçu les rapports des séances des 17 et 29 décembre 2020 pour avis. Malheureusement nous avons dû constater que dans ces rapports, entre autres sous les points à l'ordre du jour les plus importants, notamment pour les discussions budgétaires, qu'aussi bien l'objectivité politique ainsi que les remarques essentielles ont manqué. Ceci se répète dans les derniers rapports. Nous sommes d'avis que le citoyen a le droit d'être informé politiquement objectif afin de se former sa propre image des représentants élus sans être soumis à la censure du collège échevinal.

- Est-ce que les rapports sont validés par le collège échevinal avant d'être envoyés aux conseillers ?
- Sur demande de nous trois conseillers, les séances du conseil communal sont enregistrées. Est-ce que ces enregistrements sont écoutés ou seulement en cas de doute sur un point ?
- Est-ce qu'ils sont archivés ?
- Comment est-il possible que des discussions complètes et des argumentations n'apparaissent pas dans les rapports et que nous nous voyons obligés de le rappeler à à chaque fois ?
- Qu'est-ce que le collège échevinal envisage faire afin de d'améliorer ceci au futur et ceci en vue de la transparence et de l'information du citoyen ?

Les rapports des réunions du conseil communal ressortent de la compétence du collège échevinal. Les enregistrements sont écoutés et archivés. Il n'a jamais été d'usage de rapporter sur les interventions individuelles des conseillers lors des discussions budgétaires. Le budget a déjà été traité lors d'une réunion de travail du conseil communal.

Nous sommes d'avis que les citoyens sont bien informés. Chacun a le droit d'assister personnellement aux réunions du conseil communal en vue de s'informer.

En date du 19.01.2021 un avis de soumission publique était publié dans le Luxemburger Wort concernant l'aménagement d'une aire de jeux pédagogique sur le site de la Heringer Millen (zone 1 et zone 2). Les travaux y relatifs devraient entamer au mois de juin 2021 et sont prévus pour une durée de 200 jours.

- Est-ce que le collège échevinal trouve opportun de prévoir un chantier au moment d'une éventuelle reprise d'activités des entreprises, qui ont déjà souffert des conséquences des mesures sanitaires ?
- Est-ce que le chantier prévu ne pourrait pas impliquer encore plus de chaos à une autre reprise de « vacances à la maison », sachant que la situation de stationnement n'est pas optimale à cet endroit ?
- Qu'est-ce qui a été prévu par le collège échevinal pour améliorer la situation de stationnement ?
- Est-ce que le comité de concertation a été réuni dans ce contexte ?

Le collège échevinal est d'avis, que le chantier de l'aire de jeux devrait commencer. La commune a déjà eu du retard dans la planification du projet. Avec ce projet le Mullerthal gagnera en attractivité, et les entreprises en pourront également profiter. Toute personne qui travaille sur le site connaît le projet. D'après le collège échevinal, il ne fait pas de sens d'entamer les travaux y relatifs qu'en automne, alors qu'en raison des conditions météorologiques, les travaux ne progresseront pas. Le chantier sera protégé par une clôture, de façon que les gens puissent sans soucis continuer à faire des randonnées et à être assis sur la terrasse.

Afin d'améliorer la situation actuelle de manque d'emplacements de stationnement, le collège échevinal a fait une demande pour pouvoir utiliser les deux parcelles appartenant à la commune comme parking. Un concept a été élaboré pour l'aménagement d'emplacements de stationnement supplémentaires, dont une partie pouvant être réalisée au moment du commencement des travaux pour l'aire de jeux.

Une réunion avec le comité de concertation sera convoquée dès que nous aurons le résultat de la soumission et que nous serons en connaissance de la date de début des travaux. En tant que membre du comité, le conseiller Tobes devrait savoir qu'il ne s'est pas encore réuni.

La bourgmestre informe que le collège échevinal répond par écrit endéans un mois aux questions posées par les conseillers Bender, Michels et Tobes en date du 20 mars 2021. Les questions ainsi que les réponses seront publiées dans le rapport de la prochaine réunion du conseil communal.

3. Le conseil communal décide avec cinq voix (la bourgmestre Henx-Greischer, les échevins Boonen et Moulin ainsi que les conseillers Barthelemy et Meyers) et deux abstentions (les conseillers Bender et Tobes) d'entamer la procédure d'une modification ponctuelle du Plan d'aménagement général de la commune de Waldbillig en vue d'une réalisation éventuelle d'un projet « Betreutes Wohnen » à Haller. Les conseillers Michels et Tholl ont quitté la salle et n'ont pas participé à la délibération en question.
4. Le conseil communal décide unanimement de donner son accord de principe d'adhérer à un futur groupe d'action locale (GAL) Leader dans la région Mullerthal pour la période 2023-2029 et par conséquent de participer aux travaux de préparation de la nouvelle stratégie de développement local Leader Region Mullerthal.
5. Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord au devis de 185.000,00 € (TTC), honoraires d'ingénieur compris relatif au projet portant sur le remplacement du poste de transformation « Creos » à Waldbillig, élaboré par le Bureau d'études et de services techniques BEST.
6. Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord au devis de 263.000,00 € (TTC), honoraires d'ingénieur compris relatif au projet portant sur la pose d'une conduite d'eau entre les localités de Waldbillig et de Christnach dans le cadre du projet d'assainissement des eaux usées, phase 2, élaboré par le Bureau d'études et de services techniques BEST.

7. Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord à l'acte notarié relatif à la vente à un promoteur de parcelles du domaine privé communal sises à Haller, section B de Haller, inscrites au cadastre sous les numéros 245/2374, 245/2375 et 245/2376 d'une contenance de 23 centiares au prix de 13.800,00 € (treize mille huit cents euros).
8. Le conseil communal décide unanimement de marquer son accord au compromis de vente aux termes duquel l'administration communale de Waldbillig déclare vendre à des personnes privées une emprise, sise à Christnach, section C de Christnach, devant la parcelle inscrite au cadastre sous le numéro 616/4637, avec une contenance totale de 19 centiares au prix de 133 € (cent trente-trois euros).
- 9.
- a) Le conseil communal décide unanimement de ne pas faire valoir son droit de préemption concernant les parcelles suivantes :
- la parcelle inscrite au cadastre de la commune de Waldbillig, section A de Haller, sous le numéro 906/2403 d'une superficie de 5,55 ares ;
 - la parcelle inscrite au cadastre de la commune de Waldbillig, section A de Haller, sous le numéro 906/2404 d'une superficie de 5,47 ares.
- b) Le conseil communal décide unanimement de ne pas faire valoir son droit de préemption concernant les parcelles suivantes :
- la parcelle inscrite au cadastre de la commune de Waldbillig, section A de Haller, sous le numéro 867/2063 d'une superficie de 73,30 ares ;
 - la parcelle inscrite au cadastre de la commune de Waldbillig, section A de Haller, sous le numéro 867/1570 d'une superficie de 52,60 ares.
10. Le conseil communal décide à l'unanimité des voix d'adopter le PAP « Hierheck-In Arken » sous condition :
- de respecter la réclamation formulée par Monsieur Pierre Kraus-Arendt concernant les reculs à respecter et d'appliquer les reculs imposés par le règlement de la zone HAB-1 du PAP-QE, notamment d'exiger que le point le plus rapproché d'une limite postérieure doit se trouver à une distance de sept mètres au minimum ;
 - de ne pas apporter les modifications proposées par la cellule d'évaluation conformément au règlement grand-ducal du 8 mars 2017 concernant le contenu du plan d'aménagement particulier « quartier existant » et du plan d'aménagement particulier « nouveau quartier » portant exécution du plan d'aménagement général d'une commune et
 - d'exiger une indemnité compensatoire pour terrains non cédés au montant de 25.000 € par are, notamment d'une surface de 4 ares 24 centiares, qui servira à l'amélioration de la sécurité des piétons, notamment pour l'acquisition de terrain en vue de l'aménagement d'un passage pour piétons sécurisé à proximité immédiate du PAP et pour couvrir les frais mêmes de l'aménagement du passage piétons avec installation d'un éclairage public des deux côtés de la rue.
11. Le conseil communal décide unanimement de dénommer les lieux publics suivants comme suit :
Localité de Müllerthal	Dénomination
Promenade menant du parking « Schiessentümpel », à travers l'escalier aménagé en l'année 2019, jusqu'au « Schiessentümpel »	Promenade Jean-Pierre Prommenschenkel
Localité de Christnach	Dénomination
Place du village dans la rue Schoulstross	Place Jean Engling
12. Le collège des bourgmestre et échevins communique le Plan pluriannuel financier 2022-2025 de la commune aux membres du conseil communal.
13. Le conseil communal décide unanimement d'accorder un subside de 75 € aux associations suivantes :
- Pharmaciens sans frontières
 - Fëblux – Fir ëffentlech Bibliothéiken Lëtzebuerg
 - Fondatioun Lëtzebuerger Blanneverenegung Rollingen/Mersch
 - Handicap International
 - Association Luxembourg Alzheimer

- Lux - Lagos asbl
- SOS villages du Monde
- Les amis du Tibet
- Care Luxembourg
- Le soleil dans la main ONG

14. Le conseiller Bender aborde le thème portant sur l'existence de clôtures en fils barbelés longeant le chemin « séchere Schoulwee » menant de Christnach à l'école fondamentale de Waldbillig. La bourgmestre répond que ces clôtures existaient avant l'aménagement de ce chemin et que le collège échevinal va analyser la situation.

Le conseiller Bender, en tant que délégué communal auprès de l'école de musique régionale d'Echternach, demande si la commune a entretemps reçu des invitations qui ne lui ont pas été transmises. La bourgmestre réplique que récemment elle n'a reçu que des invitations destinées aux bourgmestres. Les réunions se sont tenues soit en présentiel soit via Teams.

Le conseiller Bender se renseigne sur le résultat de la soumission portant sur le projet de l'aménagement de l'aire de jeux à Mullerthal, qui a été ouverte le 9 mars dernier. La bourgmestre renseigne que le bureau Espace et paysages évalue encore le résultat en contrôlant les offres remises et que le résultat définitif n'est pas encore connu.

Le conseiller Tobes se renseigne si le comité de concertation de la Heringer Millen se réunira avant le début des travaux nommés ci-dessus. Ceci est confirmé par la bourgmestre.

15. Le conseil communal décide avec cinq voix (la bourgmestre Henx-Greischer, les échevins Boonen et Moulin et les conseillers Meyers et Tholl) contre trois voix (les conseillers Bender, Michels et Tobes) et une abstention (le conseiller Barthelemy) de ne pas accepter que les réunions du conseil soient retransmises par plateforme audiovisuelle.

ZIVILSTAND // ÉTAT CIVIL

Gebuerten // Naissances

08/12/2020	Berger	Elias Pierre	<i>Chrëschtnech</i>
17/12/2020	De Oliveira	Eve	<i>Haler</i>
23/12/2020	Dias Rodrigues	Sofia	<i>Waldbëlleg</i>
03/01/2021	Sousa Santos	Wendy	<i>Waldbëlleg</i>
15/01/2021	Backes Amatini	Levi Roger	<i>Haler</i>
20/01/2021	Rehlinger	Mathilda	<i>Haler</i>
03/02/2021	Welschbillig	Philippe	<i>Chrëschtnech</i>
02/03/2021	Ludovicy	Elin	<i>Chrëschtnech</i>
30/03/2021	Casimiro Marques	Valentin	<i>Haler</i>
24/04/2021	Nunes	Léo	<i>Chrëschtnech</i>
03/05/2021	Mühleisen	Lilly	<i>Chrëschtnech</i>

Bestietnesser // Mariages

14/12/2020	Gleis Charel & Braun Jasmine Geneviève Jeannine	<i>Waldbëlleg</i>
18/12/2020	Letsch Jeannot & Dahm Sonia	<i>Chrëschtnech</i>
12/02/2021	Mühleisen Fabian Julian & Decker Edith	<i>Chrëschtnech</i>

Pacs // Partenariats

11/12/2020	Grégoire Ben & Gillen Nathalie	<i>Chrëschtnech</i>
18/12/2020	Heyne Christian & Heintz Christel Roberta	<i>Chrëschtnech</i>

Stierffäll // Décès

08/12/2020	Carlisle Alan	<i>Haler</i>
22/12/2020	Nilles Jeanne Léontine	<i>Haler</i>
13/02/2021	Weydert René Jean Pierre	<i>Haler</i>
03/04/2021	Lorang Fernand Jean	<i>Chëschtnech</i>
03/04/2021	Weydert Marie Josée Catherine	<i>Waldbëlleg</i>
05/05/2021	Tholl Léontine Elisabeth	<i>Waldbëlleg</i>

MIR GRATULÉIEREN

De 14.12.2020 sinn d'Jasmine Geneviève Jeannine Braun an de Charel Gleis bestuet ginn.

Den 18.12.2020 sinn d'Sonia Dahm an de Jeannot Letsch bestuet ginn.

Den 12.02.2021 sinn d'Edith Decker an de Fabian Julian Mühleisen bestuet ginn.

Den 11.12.2020 sinn d'Nathalie Gillen an de Ben Grégoire gepacst ginn.

Den 18.12.2020 sinn d'Christel Roberta Heintz an de Christian Heyne gepacst ginn.

Fotoen: Gemeng Waldbëlleg,
ausser Koppel Gleis-Braun:
evermore - jennifer B. photography

NEIGEBUERE VUN 2020

Opgrond vun den aktuelle Covid-Moosnamen, konnt d'Receptioun zu Éiere vun den Neigebuerenen aus dem Joer 2020 op en Neits leider net stattfannen. De Schäfferot huet sech et trotzdeem net huele gelooss, de Kanner dee vun den Elteren ausgewielte Baam heembréngen ze loossen an deen derzougehéieregen Diplom ze iwwereechen.

Am Joer 2020 zielt d'Gemeng Waldbëlleg 23 Neigebueren. D'Elteren hu folgend Beem ausgewielt:

- 2 Äppelbeem
- 1 Käschtebam
- 10 Kiischtebeem
- 2 Mirabellebeem
- 2 Quetschebeem

NOUVEAU-NÉS DE L'ANNÉE 2020

Vu les restrictions en relation avec les mesures de lutte contre la pandémie Covid-19 actuellement en vigueur, la réception en l'honneur des enfants nés en 2020 n'a de nouveau pas pu avoir lieu cette année-ci. Toutefois le collège échevinal ne s'est pas privé de faire livrer les arbres choisis par les parents au domicile des enfants concernés et de leur remettre le diplôme y afférent.

Au cours de l'année 2020, la commune de Waldbillig a compté 23 nouveau-nés parmi ses habitants. Les parents ont choisi les arbres suivants :

- 1 châtaigner
- 10 cerisiers
- 2 mirabelliers
- 2 pommiers
- 2 pruniers

En Äppelbam fir de
Méchel Rodange
gebuer den 3. Januar 1827

D'Gemeng stéft dir en Äppelbam, deen, wéi s du,
grouss soll ginn a sech bei eis wuefille soll,

iwwerrecht vun der
Gemeng Waldbëlleg

den 29. März 2021
De Schäfferot

Foto: Gemeng Waldbëlleg

Nia Marotta.

Foto: Vanessa Marina

HINWEIS DER VEREINIGUNG DER LUXEMBURGER JAGDSYNDIKATE

Am 1. April 2021 hat das erste Jahr der neugegründeten Jagdsyndikate begonnen. Nun werden diese die Verteilungsrollen der Jagdpacht für das Jahr 2021/2022 erstellen. Um diesen Vorgang zu beschleunigen, sind alle Besitzer von nicht bebauten Grundstücken aufgerufen, die Nummer eines Bankkontos auf myguichet.lu zu hinterlegen, welches dann automatisch an alle Jagdsyndikate weitergeleitet wird, bei denen die betreffende Person Grundstückseigentümer ist.

Wenn man sich auf dem Portal myguichet.lu angemeldet hat und im Vorgangskatalog nach ANF sucht, findet man den Vorgang *ANF: Bankkonto für die Jagdsyndikate* und kann dort sein Bankkonto eintragen.

Selbstverständlich kann man sich auch an den Sekretär seines Jagdsyndikates wenden und diesem sein Bankkonto mitteilen, allerdings dann bei jedem der Syndikate, bei denen man Eigentümer von nicht bebauten Grundstücken ist.

Hat eine Parzelle mehrere Besitzer (co-propriété, indivision, etc) wird sie nur bei dem ältesten der Besitzer im myguichet.lu als jagdbare Fläche angezeigt, und nur diese Person kann ihre Kontonummer angeben. Diese Person ist angewiesen, die Einkünfte unter den Mitbesitzern zu verteilen.

Auf myguichet.lu steht unter *meine Daten* die Rubrik *Jagd*. Hier sieht man, in welchem Syndikat man Eigentümer ist, mit allen nötigen Angaben.

Fotoen: Hendrik Kühne, Marc Barthelemy

NI MÉI IWWERSCHWEMMUNG?

Weem ginn net nach d'Dronkenellen aus, wann en un den 1. Juni 2018 denkt. Deemools stoung bal déi ganz Gemeng ënner Waasser wéinst extreemem Reen, esou wéi dat e Joer virdrun an der Nopeschgemeng de Fall war.

Den Ingenieursbureau *eepi* gouf vun der Gemeng beoptraagt, eng Analys ze maachen a Mesuren ze proposéieren, déi kéinten esou katastrophal Konsequenze vun heftege Wiederkonditioune verhënneren.

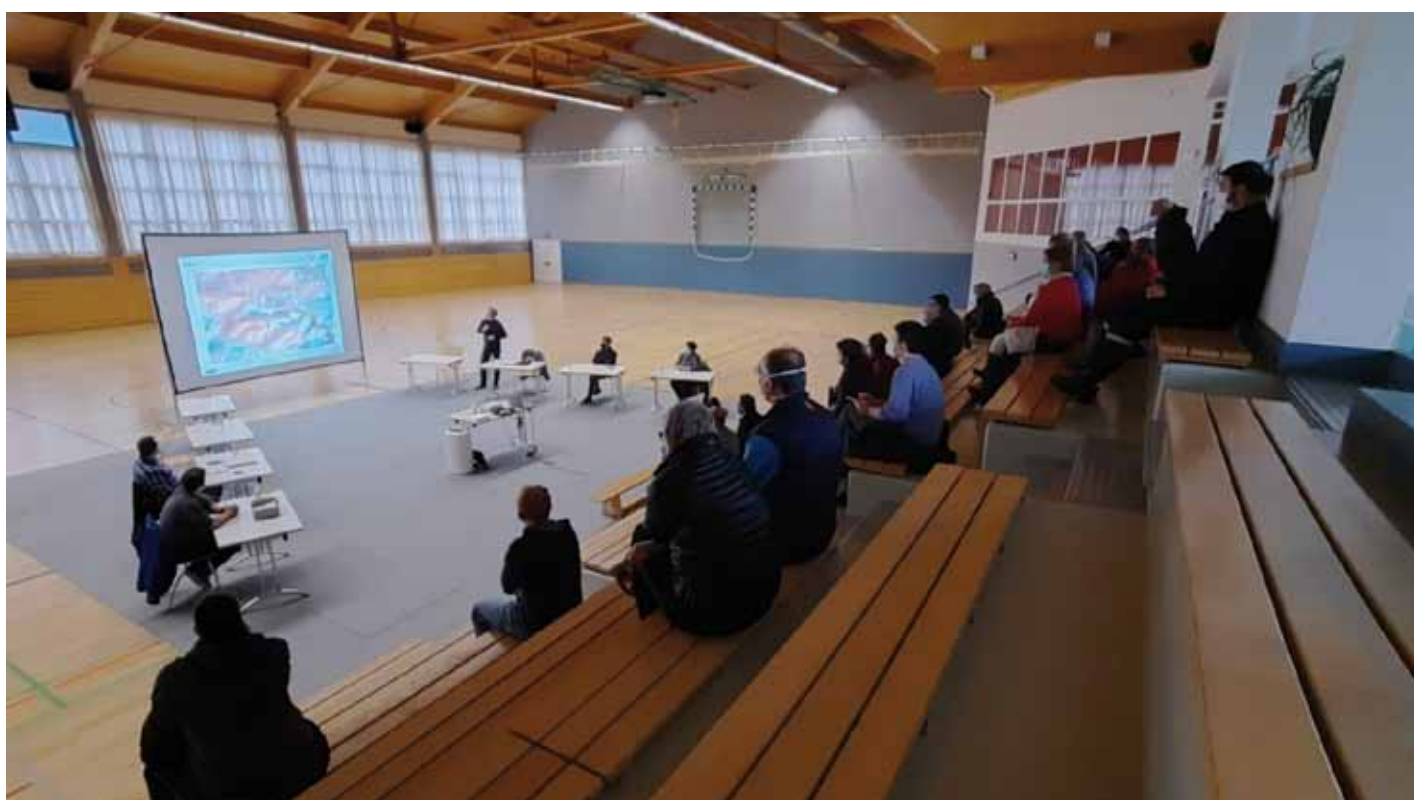
Dee sougenannte *Starkregenkonzept* gouf de Bierger am Abrëll an dräi Reuniounen an der Sportshal virgestallt, jeeeweils fir d'Awunner vu Chrëschtnech-Freckeisen, vu Waldbëlleg-Mëllerdall a vun Haler. Et geet net mat e puer einfache Mëtzel duer; do sinn net manner ewéi 85 Propose virgeluecht ginn; d'Waasser muss gebremst ginn a plazeweis ëmgeleet. Realiséiert kann et nëmme ginn, wann och d'Awunner an d'Propriétaire vun den Terrainen mat deene Moosnamen d'accord sinn.

Den Interessi bei de Leit war grouss. No den dräi Reunioune gëtt de ganze Konzept op den Internetsite vun der Gemeng gesat. Esou huet jiddwereen d'Méiglechkeet, sech dat gantz Konzept méi genee unzekucken, an eventuell Virschléi ze maachen.

Starkreen-Gefore-Kaarten:

Déi stinn op www.geoportail.lu an der Kategorie *Waasser*, an der Rubrik *Héichwaasserrisikomanagementrichtlinn*.

Gemeng Waldbëlleg

D'PRÄITELER BRÉCK

Déi geféierlech provisoersch Präiteler Bréck ass jo eng onendlech Geschicht, wou et erëm zu engem Echange vu Courrieren tëscht der Gemeng Waldbëlleg an dem zoustännege Minister komm ass.

Hei ass de Bréif, deen de Schäfferot am Dezember un den zoustännege Minister geschéckt huet. Dorobber koum de 25. Februar en *Accusé de réception* vum Minister François Bausch, mat der Informatioun, datt dee Courier un d'*Direction de la planification de la mobilité* an un d'*Administration des ponts et chaussées* gaangen ass, „pour analyse et avis“.

Eng Affaire, déi méi ewéi sécher à suivre ass ...

SCHOUL & MAISON RELAIS // ÉCOLE & MAISON RELAIS

Kann den Hues schreiwen?

Déi Fro hunn d'Spillschoulskanner sech déi Woch virun Ouschtere gestallt, wéi si op hirem Wee fir an de Bësch, Post vum Fonsi Hues fonnt hunn.

De Fonsi war ganz frëndlech, huet de Kanner allerdéngs e puer Aufgabe gestallt, fir sech Iwwerraschungen ze verdéngen. Si hunn z.B dem Fonsi missen ee schéint Ouschterlidd singen, sprange wéi een Hues, Meedercher a Jongen zielen a verschidde Wierder liesen.

Dat alles kruten d'Kanner labber hin an dofir hunn si och vill Iwwerraschungen a Form vu Schockela, Pechbillen an Ouschtereeër fonnt. Merci Fonsi! De Wee fir an de Bësch war de Kanner dës Kéier guer net sou laang virkomm wéi soss ...

Joëlle Niederweis

An der Ouschter- bäckerei!

Fir Ouschteren hunn d'Spillschoulskanner zesumme Muffins gebak. Duerno huet all Kand säi Muffin zu engem flotten Huesekapp dekéiert. Ei, deen huet awer gutt geschmaacht!

Sarah Muller

Den Ouschterhues am C2

Freides virun der Ouschervakanz huet den Ouschterhues an der Schoul op sech opmierksam gemaach.

Nodeems sech d'Noochricht bei de Kanner vum Cycle 2 verbreet huet, datt de Kärel mat de laangen Oueren am Schoulhaff gesi gouf, gouf et keen Hale méi.

D'Kanner sinn zesumme mat hiren Enseignanteën an de Schoulhaff gaangen, wou eng éischt Aufgab op d'Kanner gewaart huet. All Klass huet missten e Rätsel léisen. An e puer Minutten hat all Grupp d'Léisungswuert fonnt: „OSTERHASE“. Dat war gläichzäiteg de Start fir eng grouss Ouschtereeër-Sich.

Séier wéi de Blëtz a mat ganz vill Begeeschterung sinn d'Kanner duerch den Haff gejauft an hunn an allen Ecken, hannert all Heck oder Bam gesicht, fir déi faarweg Eeër ze

fannen, déi den Ouschterhues verstoppt hat. Souguer op de kniffligste Stoppen hunn d'Kanner Eeër fonnt.

A kierzester Zäit haten si iwwer 100 Eeër zesummen, déi duerno gläichméisseg un d'Kanner opgedeelt goufen.

No der Sichaktioun hat den Ouschterhues nach fir all Kand eng kleng Schnekegheet.

Eng kleng Ofwiesslung dobausse fir all Kand an Enseignant virun der wuelverdingter Vakanz.

D'Enseignanteën vum Cycle 2

MAISON RELAIS

VERÄINER // ASSOCIATIONS

JONK AN AL GEMENG WALDBËLLEG

Sonndes den 31. Januar hate mir ons traditionell *Choucroute garnie* eemol ganz anescht wéi d'Jore virdrun.

Mir hunn dëst Joer duerch d'Coronapandemie missten Take-out ubidden, wat och bei de Leit gutt ukomm ass. Mir haten 160 Umeldungen, d'Leit konnten hire Menü bei d'Cafeteria ofhuele kommen.

Mir kruten dee selwechten Dag nach per SMS Merci gesot fir déi gutt Choucroute an d'Initiativ, wat ons natierlech gefreet huet.

Mir soen dem Romain Thielen a senger Fra Nicole villmools Merci, well ouni si hätte mer dat net maache kënnen. Der Gemeng soe mir och Merci, datt mir dat hunn dierften organiséieren.

De Komitee seet nach eemol villmools Merci fir déi gutt Ënnerstëtzung vun hire Memberen.

*Text: Henriette Baden
Fotoen: Damaris*

BUERGBRENNEN? JO, AWER ANESCHT ZU HALER!

Nodeems d'lescht Joer de Stuerm verschidde Buergbrenne verhënnert hat, gouf et och dëst Joer keent zu Chrëschtnech an zu Waldbëlleg – dräimol dierft Dir roden, firwat!

Mee et gëtt e klengt Dierfchen an eiser Gemeng, wou déi irreductibel Awunner, d'Haler Leit, sech net dem massive Diktat vun de Corona-Invasore béie wëllen. Si hunn awer e Buergbrennen organiséiert.

Fir datt jiddweree bei sech doheem deen Dag konnt ugemessen an angeneem verbréngen, hu si en Take-out opgemaach mat Gulaschzopp a Wirschtercher mat Sauerkraut. Do derbäi gouf et eng kleng alternativ Buerg, fir doheem ze verbrennen, um 19 Auer péinktlech wannechglift.

Et war e schéine Succès mat ville Bestellungen. Um Fléckenhaff ass ewéi ëmmer gekacht ginn an du gouf d'lessen zu Haler ausgefuert. D'Bestellungen aus deenen aneren Dierfer aus der Gemeng an der Ëmgéigend konnten, am Respekt vun de Coronamoossnamen, ofgeholl ginn. Done si gären ugeholl ginn; si waren dëst Joer fir Blëtz a.s.b.l., déi sech ëm Patiente këmmere, déi vun de Suitte vun engem Hiereschlag betraff sinn.

Dëst Joer war en extrat Joer, en extrat Buergbrennen an déi trei Ënnerstëtzer vun den Haler Leit sollen och en extra MERCI kréien.

*Annette Klein, Marc Barthelemy
Fotoen: Esther Wagner*

AEROMODELLISTE VU CHRËSTNECH

Den 31. Dezember 2020 ass zu Lëtzebuerg déi europäesch Reglementatioun fir de Betrib vun UAS (Unmanned Aircraft System, dat heescht onbemannte Fluchobjekter, déi vu wäitem gesteuert ginn) an nationaalt Recht ëmgesat ginn. Hei handelt et sech méi präzis ëm Quadrokofter, Hexakofter ... Helikopter, Flächefliegeren asw. Dëst gëllt esou gutt fir kommerziell wéi och fir Fräizäit Aktivitéiten !

Do brauch een emol fir d'éischt eng *europäesch Identifikatiounsnummer*, déi um Modellflieger de Bedreiver a ganz Westeuropa, inklusiv an der Schwäiz, a Lichtenstein an awer och an Norwegen identifizierbar mécht. Eng Haftpflichtversicherung muss garantéiert sinn.

Duerno gëtt et da vun der *Direction de l'aviation civile* zesumme mat Eurocontrol eng Online-Formatioun, wou een e ganze Mount laang déi Bestëmmunge ka léieren. Zum Schluss muss de Fräizeitmodellpilot eng 40 QCM-

Froer beäntweren. A wann et keng Datz gëtt, dann huet een eng Berechtigung fir am *A3-Raum* an der Klass **OPEN**, conforme zu der Reglementatioun ze fléien.

Vum 2. Januar un ass sech beim AMC *en conformité* gesat ginn. Et ass eng gutt Saach, wou virun allem d'Sécherheet am Vierdergrond steet. Den Detail steet op <https://dac.gouvernement.lu/fr/drones.html>

Um AMC-Terrain war, zwar séier reduzéiert, trotz der zweeter an der drëtter Well vum Opflame vun der Covid-Kränk, ëmmer Fluchbetrib. Egal ob Wand, Keelt, Schnéi, eng Permanence um AMC-Airfield war garantéiert. Do sinn nei Modeller opgedaucht, déi am Confinement gezwaft goufen, Verbesserung si probéiert ginn an d'Fluchkompetenze goufen enorm gesteigert. Den Terrain gëtt mat der Tondeuse a mat der Walz fir d'Ouschteren an duerno preparéiert! (Merci, Jos a Romain)

Variometer a GPS-Sensore sinn um Terrain programméiert a getest ginn. De Schnéibetrieb mat Kufen oder mat zweemotoregem Waasserflieger ass probéiert ginn. Handstart vun Elektrosegler a Start vun engem Weenchen aus (merci Ali), wann den Elektrosegler ze schwéier ass.

Mir wënschen de Lieser vum FUUSS e gutt Fréijoer 2021 awer virun allem Zouversicht, Gedold an e formidablen Immunsystem!

D'Natur ass am Gaang sech schéin ze maachen ... fir eis. Loosst mer profitéieren.

D'Krukerte koumen am Februar an am Mäerz um Terrain laanscht – et waren der nawell jett dëst Joer. De Sahara-sand, de Vollmound an en äisegen Nord-Ostwand ... konnten de Fluchbetrieb net verhënneren.

*Redaktioun: Push Steffen
Fotoen: Henri Beissel, Marcel Delleré,
Jos Gaspard, Romain Hanten, Push Steffen*

A well se alleguer schéi brav waren, large-scale getest goufen a sech sozial distant beholl hunn, sinn d'Piloten alleguer bei beschter Gesondheet bliwwen. Déi éischt Membere vum AMC sinn ewell geimpft a mir si ferm dovun iwwerzeegt, datt déi nei Saison richtig schéi gétt.

Wann d'Aktivitéite vum AMC lech interesséieren, kënnt Dir beim Pol Mehlen um Telefon: 87 90 17 oder 621 21 91 29 méi gewuer ginn.

TURNVERÄIN ËMMER FIT

De Covid huet eis net ofgehal, och an de Wanterméint mam Turne weiderzefueren. Et war eis wichteg, eise Memberen d'Geleeënheet ze ginn, sech gesond ze hale während enger Zäit vun ageschränkte soziale Kontakter an Agespaartsinn.

Mir hunn natierlech d'sanitär Mesuren agehal! Sou konnte bis zu 10 Leit sech all méindes (a während engem Mount souguer och mëttwochs) an der Waldbëlleger Sportshal (ëmmer vun 19.30-20.30 Auer) fit man.

Op der Foto ass d'Rachel Hofmann. Si an de Charel Hetto hunn d'Turnstone geleet. D'Steffi Dostert, eis laangjäreg Monitrice, kann aus familiäre Grënn leider net méi mat eis turnen. Vun 2008 un huet si eis mat Musek an enger lëschteger Atmosphär richteg fit gemaach. Merci, Steffi, fir di flott Méindegowenter mat dir!

Fir di nei Saison 2021/2022 siche mer eng dynamesch Monitrice. Interessierter sollen sech melle bei eiser Sekretärin Alice Greischer.

Eis Turnstone riichten sech un Ufängerinne souwéi un Turnerinne mat Erfahrung. Nei Turnerinne sinn ëmmer wëllkomm.

Di éischt Stonn ass gratis, an umelle fir di nächst Saison kënn Dir lech, andeems der 90 (60 Euro fir Studentinnen) op de Raiffeisekont CCRA LU43 0090 0000 0124 8491 iwwerweist.

Kontakt: Alice Greischer(greischa@pt.lu) oder Isabelle Koster-Oberlé (isabelle.oberle@education.lu)

Nous avons repris nos cours de gymnastique en janvier en appliquant les mesures sanitaires et avec un nombre maximal de 10 personnes. Participez à nos cours de gymnastique pour dames (peu importe l'âge) au hall sportif de Waldbillig tous les lundis soir (19.30-20.30) pour la nouvelle saison 2021/22 (début fin septembre). Première session gratuite ! En cas d'intérêt, prière de verser 90 euros (étudiantes 60 euros) sur le compte Raiffeisen LU43 0090 0000 0124 8491 de notre association Turnveräin Ëmmer Fit.

Nous sommes actuellement à la recherche d'une monitrice de gym pour la saison 2021-2022. Si vous êtes intéressée, prière d'adresser votre candidature à notre secrétaire Alice Greischer (greischa@pt.lu).

In January 2021 the gymnastics course for women (all ages) could start again with a restricted number of participants (10). Place: Waldbillig sports hall. Time: every Monday from 19.30 – 20.30 hrs. (Contact: Isabelle Oberlé: isabelle.oberle@education.lu or Alice Greischer: greischa@pt.lu).

The classes run until the Whitsun holidays. Next season's enrolment is on 27th September 2021. Free trial session. 90 euros (60 euros for students) per year (CCRA account: LU43 0090 0000 0124 8491).

We are currently looking for a gym instructor starting after the summer break. If interested, please contact our secretary Alice Greischer.

Text a Fotoen: Isabelle Oberlé

CLUB DES JEUNES CHRËSCHTNECH

Dëst Joer hate mir keng Kiermes, keng Kavalkad, kee Buergbrennen an och kee legendäre Knëppelbal wéi soss al Joers.

Mir, als Club des Jeunes Chrëschtnech probéiere während dem Joer divers Aktivitéiten ze maache fir eis Memberen, souwéi fir d'Awunner aus der Gemeng, a weider eraus.

Duerch déi sanitär Situatioun konnte mir säit Mäerz 2020 eis Presenz net weisen, mee mir komme lues a lues zeréck.

Fir eise Comeback no baussen ze weisen, hate mir de Sonnden, 11. Abrëll ee groussen Hamburger-Take-away organiséiert. Mat de sanitäre Reegelen, hu mir de Leit aus der Gemeng mëttes eise Knëppelburger verkaaft, deen et soss just um Weekend vum Knëppelbal gëtt. Mir haten eng vegetaresch Alternativ, mat engem hausmaacher Gromperekichelchen. Als Bäilag gouf et Fritten an/oder eng Zalot. Mat Produce vu regionale Produzenten hu mir iwwer 180 Hamburger, iwwer 100 Portioune Fritten a ronn 60 Portioune Zalot an 2 Stonnen un déi eenzel Leit verdeelt, déi an eise Drive-In an der Schlaang stoungen.

Mat e bësse Gedold kruten alleguerten d'Leit hire waarmen Hamburger zerwéiert. Zesumme mam Philippe Claes, deen de BBQ Mëllerdall bedreift, hu mir nees als Club des Jeunes d'Gemeng beweegt.

Mir soe jiddwerengem Merci, deen eng Bestellung gemaach hat, a mir hoffen, datt lech den Hamburger gutt geschmaacht huet, well eis huet et eng Freed gemaach lech den Hamburger ze zerwéieren, och wann et just bis an den Auto war.

Merci un déi verschidde Produzenten déi matgemaach hunn: BBQ Mëllerdall, Kokaehaff SC, Boulangerie Marques, Nienshaaf a Wirtz Agri.

Text a Fotoen: Club des Jeunes

BADMINTON REGIOUN MËLLERDALL – Badminton a vill méi

De Badminton Regioun Mëllerdall ass aktiv an de Gemengen **Ärenzdall, Bäertref, Beefort, Fëschbech, Fiels, Hiefenech, Konsdref, Noumer a Waldbëlleg.**

Trotz Corona konnten d’Kanner, di Jugendlech an d’Senioren an de leschte Méint vun de villen **Trainingsméiglechkeeten** profitéieren. Den Training gouf un di sanitär Mesuren ugepasst, dat léisst sech am Badminton zimmlech gutt maachen.

Och di nächst Méint a bis zum Enn vun der Saison am Juli gétt weider trainéiert.

An alle Sportshalen ass mindestens een Training an der Woch, zu Waldbëlleg souguer dräi. Wie gär nach méi trainéiert, deplacéiert sech zousätzlech an aner Gemengen.

Dëschdes, freides a samschdes sinn souwuel Kannertrainingen, wéi och Trainingen fir d’Senioren. Hobbyspiller kënnen ebenfals di 3 Deeg an d’Waldbëlleger Hal kommen, do sinn 9 Terrainen, soudatt se sécher Plaz fannen fir ze spillen.

Eis **Traineren** sinn alleguer an de Kaderen vun der Federatioun aktiv.

Den **Tristan Bache** ass Chef Coach vun de Lëtzebuerger U11, U13 an U15.

Den **Hargiono** ass zënter méi wéi 20 Joer Trainer vun der Senior Nationalekipp.

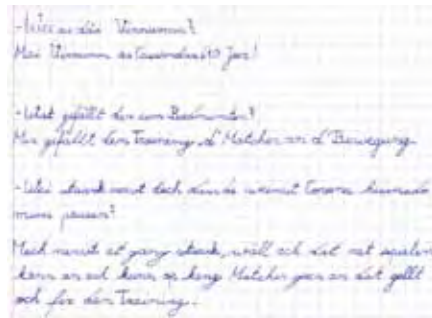
Den **Edwin Ekiring** hat 2008 zu Peking bei der Olympiad matgespillt, wou en d’Achtelsfinalen in extremis verpasst hat.

Den **Ivan Panev** assistéiert bei de jonken Altersgruppen. Hien ass e bulgareschen Doubel Spezialist an huet virun 2 Joer nach bei de Weltmeeschterschaften opgeschloen.

Leider sinn de Wanter iwwer bal all **Manifestatioune** ofgesot ginn. Mir hunn trotzdeem am Dezember Kniddele gekacht an als Take-away ugebueden. Well mer an alle 9 Gemenge Flyeren ausgedeelt haten, blouf de Succès net aus, a mir hunn eppes méi wéi 200 Portioune verkaaft.

Ouschtersamschdeg hu mer e Familjerallye ronderëm d’Fiels organiséiert. No engem flotten Trëppeltour an enger Rei Spiller am Bësch, hunn di 13 Ekippen sech op d’Eeërsich gemaach. De WanderBad wäert di nächst Saison feste Bestanddeel vum Clubliewe ginn.

Datt d'**Kanner** de Moment vill ze vill doheem hänken, léisst sech an dësen Zäite leider net ëmmer vermeiden. Wéi zënter dem spéiden Hierscht 2020 all Kompetitioune fir si gestrach goufen, hunn der e puer vun eise klengge Nowuessspiller Badminton Biller gemoolt.

D'Cassandra vu Bäertref huet eis net nëmmen dat flott Bild vum „Badminton am Wanter an der Regioun Mëllerdall“ zougeschéckt, mee och nach seng Andréck beschriwwen.

D'Racketten an d'Fiederbäll si vum Lilli, Lou a Maxime.

Kompetitioune sinn de Moment nach ëmmer verbueden. Am Ufank vun der Saison hate mer e Grand-Prix fir d'Jugend an e Masters fir d'Senioren an der Waldbëlleger Hal organiséiert, duerno koum de Stopp.

De Lio vun Hiefenech huet de „Badminton am Summer“ gemoolt.

Mee den Training mëcht och sou Freed. Matcher géint Spiller aus anere Veräiner wäerte wuel eréischt di nächst Saison erlaabt ginn, bis dohinner hunn di vill nei Jugendlech an eisem neie Veräin viles bäigeléiert.

Di lëschtég Ekipp vum **FitBad** huet sech de Spaass net huele gelooss an d'Sandy Mesen, hir Trainerin, huet streng no de Corona Reegelen 2 Mol e Fuestraining organiséiert. Wien Fitness kombinéiert mat e bësschen Badminton wëll maachen, fiert méindes an donneschdes op de Bierkelt. Spaass ass garantéiert.

De Kommittee vum Veräin ass schonn am gaangen, di **nächst Saison** ze plangen. Hien huet méttlerweil en Directeur technique agestellt, deen de Badminton an der Regioun Mëllerdall weiderentwéckele soll. Mat der neier Hal zu Miedernach kritt eise Veräin zousätzlech Méiglechkeeten, fir zum engen nach méi Trainingsstonnen unzebidden, mee awer och an Zukunft e gréissert Turnéier op d'Been ze setzen.

Weider Informatiounen: www.badmintonregiounmellerdall.lu

Kontakt: badmellerdall@gmail.com
oder den Telefon: 691 82 15 92 (Schmidt Luc)

Kommt a spillt Badminton!

Foto: Myrna Koster

KULTUR A GESCHICHT // CULTURE ET HISTOIRE

DEN HENTGESBAU

Wi wann et gëschter gewiescht wär ...

An awer sinn et am November 20 Joer hier, datt mir di nei Gemeng zu Waldbëlleg ageweit hunn.

Ënnert dem Numm „Hentgesbau“ besser bekannt, ass di aktuell Gemeng eigentlech deen éischten Turnsall am ganze Land gewiescht.

Den André Hentges, dee bal säi ganzt Liewen zu Paräis verbruecht huet, war ganz enk mat dem Duerf Waldbëlleg verbonnen, wou heen als Kand e puer Joer gelieft huet. Hien huet am Artistemilieu zu Paräis als „Powerman“ a Rénger besonnesch am Cabaret „Folies Bergères“ säi Geld verdéngt an ass och do artisteschen Direkter ginn. Vill vun senge finanzielle Méttelen sinn an säi Lëtzebuurger Duerf gefloss, wou een nach haut verschidden Haiser, di hee baue gelooss huet, ka gesinn. Och eeben dee Bau, deen den éischten Turnsall am Land hätt solle ginn, ass aus der Iddi an de Souen vum André Hentges entstanen.

Leider war et awer deemools net gär gesinn, datt Jongen a Meedercher kuerz gekleet sollten turnen, soudatt de schéinen Turnsall ni genotzt ginn ass. Dobäi hat den André Hentges nach di grouss Fënsteren beim Ëmbau vun de „Folies Bergères“ op Waldbëlleg transportéieren an se do abauue gelooss. E groussen, flotten, ganz hellen an héije Sall ass entstan, deen herno als Scheier genotzt ginn ass, dono laang Joren eidel stoung är en an engem zimmlech desolaten Zoustand vun der Gemeng kaaft ginn ass. Ronn honnert Joer no senger Entsteegung huet dunn d'Gemengeverwaltung an dësem Bau en neit Doheem fonnt.

Wéi mir 1996 eng Principiendecisioun am Gemengerot geholl hunn, fir aus dem Hentgesbau ons nei Gemeng ze maachen, hate mir grad eng nei Schoul gebaut an ons Sportshal war nach net ganz fäerdeg. Mir haten no villem Hin an Hier aner Projete fir eng nei Gemeng eliminéiert:

Nom Krich 1945

Sou war zu Chrëschtnech dat grousst Härenhaus an der Fielserstroos eng Zäit am Gespréich; dono hu mir dem Michel Rodange säi Gebuertshaus zu Waldbëlleg analyséiert. Di zwou Méiglechkeete sinn dunn awer aus verschiddene Grënn net zrëckbehalde gin. Mat dem Architekt Marcel Niederweis sinn du Renovatiounspläng gemaach ginn an di verschidden Aarbechte konnten ugoen.

Di vill Joren, di de Bau eidel gestanen hat, oder als Stall a Schéier gedéngt hat, waren natierlech net ouni gréisser Sequellen laanschtgaangen. Di schéi Fënsteren aus de Folies Bergères waren zwar nach bal all ganz, awer net ze restauréieren no dem aktuellen Standard. Si sinn awer dem Original getrei nogebaut gin. Di charakteristesche Rondbéi, en Zeeche vun den Industriegebaier vun deemools, ware mat rouden Zillen no engem spezielle Muster gebaut. Verschidde Béi hunn awer missten entweder gefléckt oder ganz néi opgebaut ginn. Dofir waren awer rout Zillen vun engem spezielle Format (zweemol d'Breet minus eng Fou vun engem Zentimeter ass eng Längt) néideg, di mir no laangem Sichen am Ausland fonnt hunn. Den Daach ass, genau ewéi deen alen, als Konstruktioun konzipéiert ginn, awer als duebelen Daach mat Tëschenisolatioun.

2000, elo geet en neit Joerdausend un

Besonesche Wäert ass op d'Akustik am eigentleche grousse Sall geluecht ginn, wëll mir hei jo wollten e flotte Festsall fir kleng Concerten oder aner gesellege Evenementer bauen. An dësem ganz memorabele Sall waren och nieft de Gemengerotssätzungen eng sëllege schéi Fester, vu Concerten iwwe Theater a Cabaret a verschidden Auditiounen. D'Gemeng hat extra fir déi Saachen e Fligel kauft, an eigentlech ass et schued, datt ausser enger Hochzäit näischt méi an deem Sall ka gemaach ginn. Mir wollten net hunn, datt an deem dach zimmlech grousse Sall just kommunal Sitzungen oder aner Verwaltungsarbechte sollte gemaach ginn. D'Iddi an d'Konzept war, datt, wann eng Kéier weider Platz fir d'Verwaltung misst geschafé ginn, den Hentgesbau um Rez-de-chaussée kënn no hanne ganz schnell ausgebaut ginn an dann och de grousse Sall esou erweidert ginn. Mat dem spéidere Kaf vun dem Nopeschhaus stoung dunn och d'Méiglechkeet op, zousätzleche Raum (als Nei- oder Ëmbau) do ze schafen an den eigentlechen aktuellen

Eng Gemeng an historesche Maueren an awer erweiderbar

Hentgesbau mat enger Passerell ze verbannen, e flotten Îlot administratif mëtten am Duerf also. Als Schaffen- a Gemengerot hate mir ëmmer eng wäitsiichteg Planung a finanziell Ofsécherung op der Agenda stoen mat enger Prioritéit: Di ëffentlech Gelder sou spuersam wéi méiglech am Déngscht vum Bierger investéieren.

Un den eigentlechen Hentgesbau hu mir deemools en Agangsberäich mat Lift an anere Kommoditéite gebaut, deen sech no der Charta vu Venedeg kloer architektonesch vum historesche Bau ënnerscheet.

Den Terrain virun der neier Gemeng sollt mat der grousser Weid a senger schéiner stengener Rondmuer eng friddlech Oas fir all Mënsch sinn. Duerch engersäits d'Haaptstrooss an anerersäits d'Bëlleger Baach, di zum Deel ënnerierdesch laanscht d'Gebai leeft, di kleng Bréck an den Terrain hannert dem Gebai, ass de Charakter vun enger Insel entstanden.

De Gemengerot vun deemools huet wärend dräi Perioden alljoers eng gewëss Zomm an de Budget gesat, fir artistesch Kreatiounen ze kafen. Sou hu mir als Schafferot verschidde Kënschtler kontaktéiert, fir ons e Büst vum André Hentges an och vum Michel Rodange ze maachen. Mir hunn international gefrot an hunn Äntwerten aus Polen, Lëtzebuerg an Italien kritt. Nodeems mir mat deene verschiddene Sculpteure geschwat haten, hir Virstellunge kannt hunn, hu mir ons fir de Mario Pessot aus Italien entscheet a sinn dohinner gefuer, fir seng Aarbecht méi

genau kennen ze léieren. De Buergermeschter ass dono nach zwee Mol bei de Mann gefuer, well mir zousätzlech e Fuuss am Frack an a Maansgréisst wollte maache loossen, fir bei ons nei Schoul „Michel Rodange“.

Dat as awer eng aner Geschicht aus där Period hei an der Gemeng, iwver déi eng aner Kéier op dëser Plaz soll geschwat ginn.

Am November 2001, also geschwé virun 20 Joer, si mir an di nei Gemeng, den Hentgesbau geplënnert. Mir sinn aus enger Gemeng vun zwee Zëmmer an en historesche Bau gezunn. Ganz schnell konnte mir dono onst aalt Haus ëmkonzipéieren an dem Veräin « Jonk an Al » endlech en Doheem ginn.

An onser éischter Mandatsperiod hate mir deemools eng nei Zentralschoul gebaut, en neie Gemengenatelier, Vestiairen beim Fussballterrain, a verschidden aner méi kleng Projete realiséiert, fir d'Liewen an onser Gemeng méi attraktiv ze maachen. Mat villen aneren Iddie si mir dunn an di zweet Legislatur gaangen an hunn an Zesummenaarbecht mam Staat an de Nopeschgemengen ons Gemeng weider an den Zentrum vum Mëllerdall gesat.

*Gérard BENDER
Éierebuergermeeschter*

Fotoen: Archiv Gemeng Waldbëlleg, ausser d'Fotoen op dëser Säit: Pierre Haas (Gemeng), David Sonnetti (Büsten).

AG SPL

D'Assemblée générale vun der Société préhistorique luxembourgeoise (SPL) war dëst Joer fir de 27. Mäerz 2021 virgesinn an si ass ewéi esou vill anerer à distance per Bréif ofgehale ginn. D'Gesetz vum 20. Juni 2020 (Loi du 20 juin 2020 portant prorogation des mesures concernant la tenue de réunions dans les sociétés et dans les autres personnes morales) gesäit vir, datt esou Assembléë kënnen iwwer schrëftlechen oder elektronischen Austausch ofgehale ginn, och wann dat net esou vun de Statutte virgesinn ass.

De President Marcel Ewers huet sech gefreet, déi meeschte Membere vum Comité, vill Membere vun der SPL an d'Vertrieder vun der Gemeng ze begréissen. Hien huet eemol méi der Gemeng Merci gesot, datt d'SPL kann hire Sëtz an der Gemeng hunn a schéine Lokalitéiten an der Sportshal, wou och hir spezialiséiert Bibliothéik stockéiert ass.

D'Buergermeeschtesch Andrée Henx-Greischer vu Waldbëlleg huet hire Message elektronesch iwwermëttelt an dem President telefonéiert. Si freet sech all Joers drop, bei der SPL derbäizesinn, a bedauert, datt et dëst Joer anescht ass. Si weist sech ganz frou doriwier, datt d'SPL hire Sëtz an hir Bibliothéik zu Waldbëlleg huet.

Den Aktivitéitsrapport ass vun der Madamm Marie-Paule Wagener, Generalsekretärin vun der SPL, verfaasst ginn.

D'Société préhistorique huet 183 Memberen, dovunner 31 am Ausland. 2019 waren zwee nei Memberen opgeholl ginn, et sinn der dräi gestuerwen.

De Bulletin Nummer 41 vun der SPL ass an de Grëff geholl ginn, mee et dauert nach, bis e fäerdeg ass. D'Informationsblat koum am Joer 2020 véiermol eraus. Duerch Leader Mëllerdall krut d'SPL Kontakt mat Autisme Luxembourg a konnt do d'Bulletine vun der SPL digitaliséiere loossen.

D'SPL huet 98 Echangé vu wëssenschaftleche Publikatiounen gehat, an zwielf Länner. D'SPL huet iwwer 150 archeologesch Bicher a Revuë geschéckt kritt. D'SPL schafft reegelméisseg mam CNRA (Centre national de recherche archéologique) a mat den nationale Muséeën fir Geschicht a fir d'Natur zesummen, an och mat Universitëiten. Leider sinn am Joer 2020 déi meeschte vun deene Reuniounen ewéi och déi vun den Aarbechtsgruppen dem Corona zum Affe gefall. D'Journée annuelle *Préhistoire*,

déi fir den 12. Dezember 2020 virgesi war, ass an den hallwen Dezember 2021 verluecht.

De Keessjee Georges Thill huet d'Konte gemaach, déi gutt ausgesinn, well eng grouss Reserv do ass. Leider gëtt de Kulturministère kee Subsid méi fir d'Publikatioun vum Bulletin. D'Keesserevisore Laurent Schroeder a Carel Kremer hunn d'Konte confirméiert an de Keessjee krut d'Décharge vun der AG.

Am Comité vun der SPL ware bis elo de President Marcel Ewers, de Vizepresident Fernand Spier, d'Generalsekretärin Marie-Paule Wagener, den Tresorier Georges Thill, de Johnny Karger fir Matériels divers, an d'Membere Georgette Bisdorff, Georges Jomé, Denise Leesch, Jean-Paul Muller, John J. Muller, André Schoellen, Jean-Paul Stein a François Valloteau.

21 Memberen hate sech ugemellt fir d'Assemblée générale an hunn hire Bulletin de Vote erageschéckt an domat den Aktivitéitsrapport, de Keessebericht an de Rapport vun de Reviseurs ugeholl. Och de Comité ass confirméiert ginn. Just d'Chargé sinn nach net definitiv opgedeelt.

D'Foto ass aus besseren, bal vergiessenen Zäiten, wéi een sech nach rassembléiere konnt.

Marc Barthelemy

D'Begréissung vum President Marcel Ewers:

**Madamm Buergermeeschtesch,
Häre Gemengekonzelljeeën,
Léif Memberen, Dir Dammen an Hären,**

dat lescht Joer war d'Assemblée générale vun der S.P.L. de 7. Mäerz um Kärespäicher vun der Heringer Millen. Mir haten du schonns héieren vu Corona-Fäll zu Lëtzebuerg, mir kruten och gesot eis net méi d'Hänn ze ginn, mä Bonjour ze soen mat den Ielbéi. Och beim Éierewäin, deen d'Gemeng Waldbëlleg offrériert huet, huet demools kee geduecht, dass et zu sou enger schlëmmer Pandemie kéim. Fir den 18. Mäerz war eng Comitéssetzung geplangt fir d'Verdeelung vun deene verschiddene Chargen ze maachen a fir e Programm vun eisen Aktivitéiten opzestellen. Doraus awer ass, wéi Dir wéisst, och näischt ginn, well fir de 16. Mäerz de Lockdown fir d'ganz Land ugesot war. Leider konnte mir eis duerch dee Fait weder nach treffen, siew et fir eng Visite vu Siten oder e Virtrag ze preparéieren, sief et fir am Groupe de travail zesummen ze schaffen.

Eise Member a President vun der Kulturkommissioun, den Här Marc Barthelemy war esou léif e Rapport vun eiser Assemblée générale vum Mäerz 2020, énnert der Rubrik „Kultur a Geschicht“ am Gemenge-Bulletin 2/2020 „De FUUSS“ ze publizéieren. An der selwechter Rubrik gëtt eng Note vum Fernand Spier publizéiert iwwer d'Aarbechten vum Dr. Jean-Georges Rozoy, een eminente Spezialist fir de Mésolithique, deen eis am Mäerz 2019 fir ëmmer verlooss huet. Den Dr. Rozoy war jorelaang Member vun der S.P.L. a verschiddener vun eise Leit hunn beim Dr. Rozoy u Gruewungen oder „Séances de travail“ deelgeholl.

Dëst Joer, wéinst der sanitärer Kris gëtt eis Generalversammlung schrëftlech ofgehalen, esou wéi d'Gesetz vum 20.06.2020 et virgesäit. Et sinn eng gutt 20 Memberen, déi sech op déi Manéier ageschriwwen hunn fir un der A.G. deelzehuelen. Dëst Joer gëtt de Comité, wéi all 2 Joer, fir déi nächst zwee Joer nei gewielt. Well awer de Maximum vu 15 Memberen net erreicht ass, brauch och net gewielt ze ginn. Gemellt hunn sech all déi, déi bis elo am Comité waren, ausser der Madamm Georgette Bisdorff. Dem Georgette en häerzleche Merci fir dat jorelaang Matschaffen am Comité, besonnesch awer fir déi gutt Presentatiounen vun eisen Aarbechten an Aktivitéiten an der Press.

Wéinst der Pandemie sinn d'lescht Joer nëmmen déi lafend Saachen, d'Korrespondenz, d'Infosblad etc. wéi ëmmer mat vill Kompetenz vun eiser Sekretärin Marie Paule Wagener erleedegt ginn. D'Marie Paule bekëmmert sech elo och ëm d'Échangen vun eisem Bulletin, eng Aarbecht

déi den Här Ziesaire während laange Jore mat akribescher Méi gemaach huet. Leider konnt d'lescht Joer net vill an der Bibliothék geschafft ginn.

Eis Finanzen, déi de Georges Thill verwalt si gesond, wat jo d'Keesskontrolleren de Carel Kremer an de Laurent Schroeder bestätegt hunn, och wann eist Akommes elo nëmmen aus de Cotisatiounen vun eise Membere besteet. Mir dierfen dobäi awer net vergiessen, dass d'Gemeng eis kee Loyer méi freet fir déi zwee Säll am Centre sportif et scolaire Michel Rodange. Dofir e besonnesch décke Merci un d'Gemeng Waldbëlleg.

An deem Kontext muss awer och gesot ginn, dass d'lescht Joer kee Bulletin erauskomm ass. Iwwregens soll an Zukunft e Bulletin eréischt gedréckt ginn, wa mer eng gewëss Säitenzuel, minimum 130 Säiten, fir ze publizéieren hunn. De CNRA huet eis zougeseit beim Layout ze hëllefen. D'Kontakter mam CNRA hunn trotz der sanitärer Kris weider bestaan, och wa mir eis net perséinlech treffe konnten.

Mir kënnen an der häiteger Situatioun nëmmen hoffen, dass mir eis an nächster Zukunft, vläicht am Spéitsummer oder Hierscht nees treffe kënnen an, dass dann eis Aktivitéiten nees normal lafen. Un der Aarbecht am „Groupe de travail“, wou nach honnerte vun Artefakten aus verschiddene Sammlungen enger präziser prähistorischer Kultur zougeuerdnet musse ginn, awer och an der Bibliothék feelt et net un Aarbecht. Iwwer Visiten oder Virtrag ass schonns nogeduecht ginn.

Éier ech ofschléissen, bidden ech lech nach un eis Memberen ze denken, déi eis 2020 fir ëmmer verlooss hunn. Et sinn dat d'Hären: Paul Wilmes, Lucien Rollmann, René Colbach. 2020 huet eis och de Jean-Pierre Kraemer verlooss, den als President vun der „Commission luxembourgeoise pour la coopération avec l'UNESCO“ d'S.P.L. dacks ënnerstëtzt huet.

Zum Schluss wëll ech nach alle Memberen vun der S.P.L. villmools Merci soen fir hir Ënnerstëtzung. E besonnesche Merci awer de Comitésmemberen, besonnesch der Sekretärin, dem Vizepresident, dem Trésorier an de Keesskontrolleren, de Leit déi um Bulletin oder beim Infosblad, awer och déi, déi an der Bibliothék matschaffen oder op irgend eng Manéier matgeschafft hunn. Ech wëll och der Madamm Buergermeeschtesch, dem Gemengerot a besonnesch der Kulturkommissioun nach eng Kéier villmools Merci soen fir de groussen Intressi un eiser Gesellschaft a wat si fir eis maachen.

Hoffe mir, eis geschwënn nees perséinlech kënnen ze treffen!

*Marcel Ewers,
President*

UERGELFRËNN WALDBËLLEG

Uergelrecital mam Francis Lucas

**Sonndes, de 7. Februar 2021 ëm 17 Auer
zu Waldbëlleg an der Kierch**

De Concert vum 7. Februar an der Serie 2020-2021 vun den Uergelfrënn Waldbëlleg sollt eigentlech e Recital Uergel + Gei sinn, mat Francis Lucas an Anne-Catherine Feltgen. Dës Kéier war et awer net de Coronavirus, deen eis e Stréch duerch d'Rechnung gemaach huet: Owe virum Concert huet sech d'Anne-Catherine um Fanger verletzt a konnt net spillen. All Respekt dann dem jonken Organist, deen um leschte Stëppel e Solo-Programm opgebaut huet.

De Francis Lucas ass en Doktorand un der Uni Lëtzebuerg, wou hien an der Lëtzebuenger Kierchemusek vum 19. Joerhonnert spezialiséiert. Hien ass och Organist an der

Kierch zu Käerch. Fir him nozelauchteren hunn eng 40 Leit de Wee op Waldbëlleg fonnt, wat an dëser Pandemie-Zäit bal de Maximum ass, déi an d'Kierch ginn.

E puer vun den Uergelstécker aus dem urspréngleche Programm konnten erhale bleiwen. Esou huet de Francis Lucas mat der „Fantasia Chromatica“ vum Jan Pieterszoon Sweelinck ugefaangen, engem bekannten hollännesche Komponist aus dem Fréibarock.

D'Musek vun dëser Epoch huet souzesoen d'Réckgrat vum Programm forméiert, wéi dat bei eiser Barock-Uergel ze erwaarden ass. Typesch vun deem Stil si Stécker, déi relativ einfach ufänken mä lues a lues dem Spiller d'Méiglechkeet ginn, seng technesch Brillianz ze beweisen. Dat war och de Fall beim Hans Leo Hassler sengem „Ricarcar del secondo

tono" a beim Giovanni de Macque (mir bis elo kee Begrëff, mä et léiert ee gäre bäi!) senge „Consonanze Stravaganti“.

Tëschent de Stécker aus Spéit-Renaissance/Fréibarock huet de Francis Lucas awer e puer vill méi rezent Wierker intercaléiert, aus dem 20. a souguer aus dem 21. Joerhonnert. De „Prelude to 'They Walk Alone'“ ass e Jugendwierk vum groussen englesche Komponist Benjamin Britten (1913-1976), wat hien als Begleetmusek fir en anzwëschen an de Vergiess gerodent Theaterstéck geschriwwen huet. D'singend Melodie an déi bal spéitromantesch Harmonie vun dësem besënneleche Stéck hu fir e Moment vu Rou gesuergt.

Net grad esou roueg, mä awer berouegend, war den Extrait „Aube“ aus dem Valéry Aubertin (*1970) senger „Sonate sur le passage de la nuit“. Um Ufank vum Stéck huet de Komponist deen heite Sproch vum chineeseschen Dichter Huang Tingjian gesat: „Comme dans un val écarté, la brise l'accompagne en sourdine“. Dobäi sinn d'Fanger esou liicht iwuer d'Tasten erop- an erofgeflunn, datt ee wierklech den Androck hat vun enger duusser Lëftchen moies fréi am Dall.

Nom Marcel Dupré sengem „Elevation I op. 32“ hu mir als lescht Stéck am Concert e Präludium vum Nicolaus Bruhns, engem Schüler vum Buxtehude aus der Generatioun virum Johann Sebastian Bach, nogelauschtert. Obwuel den Titel dat net verréit, ass och eng Fuge un de Präludium ugehaangen.

Natierlech huet de Publikum de Francis Lucas net ouni eng Zugab wëlle goe loossen, an hien huet also fir eis de Récit vum Pierre du Mage (1674-1751) aus sengem 1er Livre d'orgue gespillt, woubäi d'Zongeregister Krummhorn 8' voll zur Geltung komm ass.

Aus bekanntem Grond konnte mir nom Concert kee Patt fir de Publikum ginn. Mir soen dem Francis Lucas villmools Merci an hoffen, datt säi geplangte Concert mat der Anne-Catherine Feltgen an der noer Zukunft zu Waldbëlleg nogeholl ka ginn.

Text: Henry Wickens

Fotoen: Daniel Mantrisi an Damaris Pletschette

ALAN CARLISLE

De laangjäregen Uergelfrënd Alan Carlisle ass den 8. Dezember doheem zu Haler am Krees vu senger Famill gestuerwen. Hie war 72 Joer al ginn.

Den Alan koum 1948 zu London op d'Welt, an huet um Royal Manchester College of Music studéiert, mat als Haaptfächer Cor a Chant. No enger Zäit als Profi-Musiker huet hien awer decidéiert, säi Brout mat engem aneren Talent ze verdéngen, an zwar an der Informatik, enger Branche, déi deemools nach an de Kannerschong stouch.

Am Joer 1981 ass hien dann op Lëtzebuerg geplënnert, wou hie fir d'éischt bei der IT-Firma ICL, duerno am Europa-Parlament geschafft huet. Niewebäi war hie ganz äifreg an der musikalescher Welt engagéiert, souwuel an der Anglikanescher Kierch als Dirigent an Organist, wéi och am Operetten- a Musical-Veräin „Pirate Productions“.

1995 huet hie sech mat der Pamela Rice bestuet. Fir d'éischt hu si zu Schëtter gewunnt, hunn dunn am Joer 2000 d'Haus „Bei Dennemeyesch Marie“ uewen un der Kierch zu Haler kaaft. Wéi d'Haus bis restauréiert war, sinn si dra geplënnert.

Kuerz duerno huet den Alan eng elektronesch Uergel ugeschaaft, déi hien der Haler Kierch zur Verfügung gestallt huet: E Geste, deen de Gesangveräin (Sang mat Waldbëlleg-Haler) an de Parverband Fiels (elo Par Mëllerdall Saint-Michel) immens appreciéiert hunn.

Wéi zu Waldbëlleg d'Uergelfrënn no laangem Dornréischeschlof erëm aktiv gi sinn, war hien direkt mat dobäi, an huet eis op verschidde Manéieren ënnerstëtzt. Als Member vum Veräin war hien ëmmer an de Concerten do wann et nëmme gaangen ass, huet eis finanziell gehollef, an ass och e puermol als Organist

opgetrueden, z.B. am Concert mat dräi Organisten aus der Gemeng Waldbëlleg am Mäerz 2017.

Mam Pamela a mat e puer anere Kolleegen huet hien e klenge Vokalensembl mam Numm „Cantique“ gegrënnt, deen an de fréien 2000er-Joren méi dacks an eiser Gemeng opgetrueden ass. Viru Chrëschttag 2019 huet den Ensembl e ganz erfollegräiche Comeback-Concert zu Waldbëlleg opgefouert.

Den Alan an d'Pamela haten zwar keng gemeinsam Kanner, mä hien ass vum Pamela senger Groussfamill – vun deenen eng ettlech Memberen och op Haler wunne komm sinn – mat vill Léift, als Eedem, Stéifpapp, Stéifmonni a Stéifbopa, akzeptéiert ginn.

Säi Fortgoen hannerléisst e ganz grousst Lach an eisem Liewen.

Henry Wickens

ECHTERNACH
Ecole Régionale de Musique

Nouvelles inscriptions à partir du 1er juin 2021: www.emechternach.com

Inscrivez-vous à l'école régionale de musique de la Ville d'Echternach

Krabbelmusek (à partir de 6 mois)
Eveil musical (à partir de 4 ans)
Instruments classiques et modernes
Danse classique et danse jazz
Inscriptions anciens élèves via leur accès extranet à partir du 1er Mai 2021.
Pour tout renseignement supplémentaire, le secrétariat est joignable au 728254 et par courriel: secretariat@em-echternach.com
www.emechternach.com www.facebook.com/ERMVE

Butzemusek (à partir de 2 ans)
Formation musicale
Chant

Ville d'ECHTERNACH
www.echternach.lu

ECHTERNACH
Ecole Régionale de Musique

Du wëlls d'nächst Joer en Instrument léieren, kanns dech awer nach net décidéieren wéi een Instrument am beschten bei dech passt?
Da schreiw dech bei eis an fir e **Schnuppercours!**

■ AB 5 JOER (OP DEN 1. SEPTEMBER) KANNS DU BLOCKFLÜTT, GEI, BRÄTSCHE AN CELLO LÉIEREN.
AB 6 JOER (OP DEN 1. SEPTEMBER) ALL D'INSTRUMENTER.
HEI BIDDE MER SCHNUPPERCOURS EN UN:
BLOCKFLÜTT, QUERFLÜTT, HAUTBOIS, KLARINETT A SAXOPHON
TROMPETT, BUGLE, COR, TROMBONN, BARYTON

PERKUSSIOUN A LATIN PERKUSSIOUN
GEI, BRÄTSCHE, CELLO, KONTRABASS, MANDOLINN, BASSGITAR
UERGEL, CLAVECIN A CARILLON

Intéresséiert? Da mell dech un:
Mail: secretariat@em-echternach.com
Telefon: 728254
www.emechternach.com

Ville d'ECHTERNACH
www.echternach.lu

LIEWEN AN DER GEMENG // VIE RURALE

D'ÄNTWERTEN OP EISE CONOURS

Wie waren déi Déieren op de Fotoen, déi an der leschter Nummer waren?

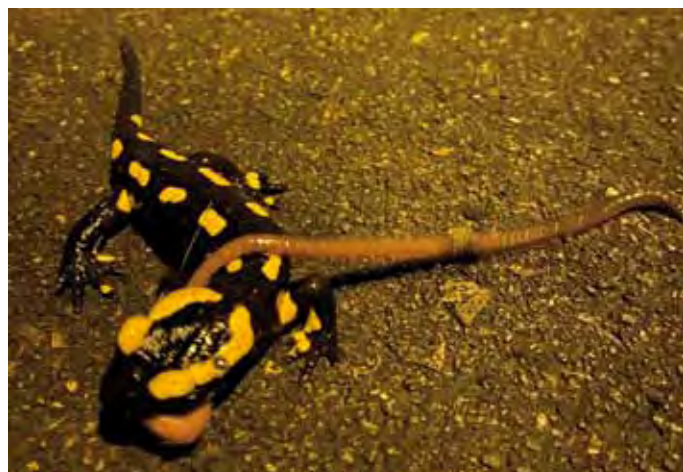
De gepéipelte Mëll

Tjo, déi meeschte Leit nennen e *Feiersalamander*, an heiansdo *Feieromes*. Bei eis an der Géigend ass vum *gepéipelte Mëll* rieds gaang. Op Däitsch ass et de *Feuersalamander*, op Franséisch *salamandre terrestre*, *salamandre commune* oder *salamandre de feu*.

Dat schéint Déier, dat bis zu 23 Zentimeter laang ka ginn, ass giel oder heiansdo orange getëppelt, gepéipelt, op schwaarzem Hannergrond. Am Géigesaz zu de meeschte vun sengen Amphibiekollegee leeft de Feiersalamander ganz wéineg am Waasser. Hien hält sech u Land op a verstoppt sech gären am Buedem, op kale Plazen ënner Holz oder Steng oder an Dréchemauer. Am Wanter bleibt en déi ganzen Zäit an enger Stopp. Zu Lëtzebuerg ass e wäit verbreet.

Feiersalamanderen iesse Kellerschwéngercher, Wierm, Insekten oder Schleeken. D'Larven huele kleng Kriibsen, Insektelarven oder Waasserkiewerleken. De gréisste Feind vum Feiersalamander ass de Stroosseverkéier; et ginn der vill iwwerrannt.

Ganz typesch fir de Feiersalamander sinn déi grouss Drüsen op den Oueren. De Feiersalamander produzéiert an deenen Drüsen e Gëft, wat en esouguer kann e Meeter

wäit verspréizen. Fir Mënschen ass dat Gëft normalerweis net geféierlech, mee Leit, déi empfindlech sinn, oder Kanner kënnen dovunner gutt krank ginn. Och fir Hënn oder Kazen ass et net ongeféierlech.

Datt de Feiersalamander ka Gëft verspréizen, huet derzou gefouert, datt d'Mënschen an him en dämonescht Wiesen an esouguer en Draach gesinn hunn. Esou gouf ëmmer dru gegleeft, datt de Feiersalamander kee Schued duerch Feier kéint erliewen an datt e kéint onbeschuet an d'Feier krauchen.

An der Gemeng Waldbëlleg ginn et der plazeweis ganz vill. De Feiersalamander ass zu Lëtzebuerg ewéi all Amphibie streng geschützt; op säi Liewensraum muss opgepasst ginn.

Méi Informatiounen iwwer de gepéipelte Mail stoung am FUUSS am Januar 2020.

De Reewuerm (earthworm, ver de terre)

De Reewuerm, och einfach *Wuerm* oder *Wurem* genannt, ass eent vun de rare wierbellosen Déieren, dat all Mënsch kennt a weess, wou et leeft. Den Numm soll dohier kommen, datt de Reewuerm bei Reen aus dem Bueden erauskënnt. Den engleschen an de franséischen Numm weisen dorobber hin, datt dat Déier ënner dem Buede leeft. Och zu Lëtzebuerg gëtt e plazeweis *Ärdwuerm* genannt.

De Reewuerm gëtt zwee Joer al, am Labo bis zu zéng Joer. Hien huet keng Aen, mee vir an hannen Nervenzellen, déi hell an däischer ënnerscheeden. Hien ass en Zwitter, d. h. en huet männlech a weiblech Genitalien. Säi Kierper besteet aus Segmenter, vun deenen der am Laf vum Liewen ëmmer nees derbäi kommen, bis zu 160 am Ganzen. E ka bis zu 30 Zentimeeter laang ginn. E Reewuerm ka sech regeneréieren, wann e Stéck vum Kierper ofgetrennt gëtt. Et ass awer net wouer, datt esou zwee Wierm kéinten entstoen.

De Reewuerm frësst Buedem an hëlt doraus Nährstoffer, Reschter vu Planzen, Bakterien, Pilzer. Domat labbert hien de Buedem; nätzlech Mikroorganismen profitéieren dovunner a schiedlecher ginn esouguer zum Deel

zerstéiert. De Reewuerm ass extrem wichteg fir d'Fruchtbarkeet vum Buedem.

Vill Vigel friesse Reewuerm, awer och Maulefen, Schiermais, Kéisekeren, Mouken a Fräschen, Feieromessen an esouguer Fiiss an Duessen.

D'Gaardemouk, Feldmouk, Kréik, Krott (Erdkröte, crapaud commun)

D'Gaardemouk gëtt dacks einfach *Mouk* genannt. Et ass en heefegt amphibesch Déier aus der Famill vun de Fräschen. Mee et ass net eng richteg eenheetlech Zort Déier, mee eng Vermëschung vu verschidde Aarten, wat nach net ganz gekläert ass.

Déi Mouk leeft a Bëscher an Hecken, an och gären a Gäert a Kellere. Daagsiwwer verstoppt si sech ënner Steng oder am Holz. Si erniert sech vu Wuerm, Insekten, Spannen. Gefriess gëtt si vu Marder, Kazen, Schlaangen, enger Partie Gräifvullen a Reëren.

Schon an der Bibel huet d'Mouk als en ellent Déier gegoll an hat e schlechten Numm. Si leeft am Däischteren an hier Haut gëtt e gëftegt Sekret of, dat bei Hënn oder Kazen zu Vergëftung ka féieren. Wann dat virkënnt, muss dee Sekret direkt ofgewäsch ginn an en Déierendokter konsultéiert ginn.

Marc Barthelemy

Fotoen: Nathalie Scholtes, Damaris

CONCOURS

Och dës Kéier geet et ganz am Sënn vun eiser naturbewosster Gemeng drëm, d'Nimm vun e puer Liewewiesen ze fannen, déi an eiser Gemeng fotograféiert gi sinn ...

Mee et sinn dës Kéier keng Déieren, mee Planzen, méi genee Blummen. Se goufe vun den Aero-modellisten op hirem Terrain geknipst, déi also net nëmmen d'Nues an der Luucht hunn, fir no hire Fligere ze kucken.

Wie mailt eis déi lëtzebuergesch Bezeechnunge fir déi zwou Blummen? Op fuuss@waldbillig.lu

Fotoen: Push Steffen

MÉI LËTZEBUERGER UEBST A GEMÉIS?

Ëmmer erëm kréie mer gesot, datt mir Lëtzebuenger eis Liewens- an lessgewunnechten ännere mussen. Am Luxemburger Wort vum 7. Abrëll 2021 (*Luxemburg muss umdenken, wenn es seine Klimaziele erreichen will*) pocht de Schreiwier op d'perséinlech Verantwortung vu jiddwerengem „eine Reduzierung des Konsumes von Fleisch sowie von Obst und Gemüse, das aus fernen Regionen importiert werden muss“ a setzt op Lëtzebuenger Wueren „in Bezug auf Lebensmittel, einen stärkeren Fokus auf lokale Produkte.“

Dee selwechte Gedankegang, mee wuel aus anere Grënn fënnt ee viru bal 100 Joer an der Zäitschrëft vun der Vereenegung *Gaart an Heem*:

„Esst inländisches Obst! Warum ist diese Mahnung überhaupt erforderlich? Gehen wir einmal über die Märkte und sehen uns an, was dort angeboten wird. Ausländisches Obst ist grossfrüchtig, von gesunder Farbe und tadelloser Beschaffenheit; inländisches Obst manchmal so unansehnlich, dass sich kein Käufer dafür findet. Vor allen Dingen fällt uns der weit verbreitete Befall mit den braunen oder schwarzen Schorfflecken auf.“ (*Le Coin de Terre et le Foyer*, März 1928)

Jo, duerch d'klimatesch Bedingunge gesäit eist Uebst a Geméis net ëmmer perfekt aus. Mee op d'mannst wësse mer, wou et hierkënt. An de leschte Joerzëngte sinn awer vill nei Methoden a punkto Gaardebau ausprobéiert ginn, di d'Qualitéit an d'Ausgesi vum Uebst a Geméis verbessert hunn.

Mee firwat sech iwverhaupt mat Uplanze beschäftegen? Et ass dach nëmme Aarbecht, an et gëtt méi bëlleg, dës Produiten am Supermarché anzekafen!

„Die Beschäftigung mit dem Wachstum der Pflanzen, die wir täglich essen, macht uns aufmerksamer für unsere Umwelt und für den Wert und die Arbeit die in unseren Lebensmitteln steckt. Sie öffnet uns die Augen dafür, dass Lebensmittel unser Mittel zum Leben sind.“ (<https://iblablog.lu/tag/selbstversorgung>, Abrëll 2020)

A ville Primärschoule sollen d'Kanner net nëmme léieren, wéi vill Freed et mécht, dobaussen ze schaffen, mee och, wéi eng Planzen ee selwer séien an notzen kann. Et gi Geméisgäert oder Kraidergäert ugeluecht. An engem rezenten Interview am *Luxemburger Wort* (*Wir stehen an einem Scheideweg*, 12.04.21) seet och d'Direktesch vu Bio-Lëtzebuerg, Daniela Noesen, datt et wichteg ass, di Jonk ze sensibiliséieren, an: „generell müssen junge Menschen lernen, warum es wichtig ist, wie wir uns ernähren.“

Eis Virfare wousste genau, firwat d'Schaffen an der Natur guttdeet:

„Was bringen uns die Kleingärten?

Sie bringen

- den Städtern: Grüne Inseln ins graue Häusermeer;
- den Kindern: Liebe zur Natur und Gesundheit;
- den Kleingärtnern: Erholung im Freien nach der Tagesarbeit in Fabrik und Büro;
- dem ganzen Volke: Vermehrung der Nahrungsmittel.“
(*Le Coin de Terre et le Foyer*, Juni 1928)

Mir Lëtzebuenger huelen eis scho laang méi ewéi d'Äerd eis ka ginn. Enn Februar war den *Earth Overshoot Day*: Du hate mer all d'Ressourcen, di eis zoustinn, opgebraucht. Mir sinn domat weltwäit op Plaz 1 vun de Verbëtzer vun den natierleche Ressourcen. Mir verbrauche bal dräimol méi wi Holland oder Däitschland a souguer d'Schwäiz! (<https://worldpopulationreview.com/country-rankings/ecological-footprint-by-country>). Dat ass schonns irresponsabel.

Mee et ginn entretemps eng Partie Initiativen zu Lëtzebuerg, déi weisen, datt d'Leit iwuer hir Konsumverhalten nodenken. Wéi kënne mer zu engem Wandel bäidroen a méi nohalteg op eisem Planéit liewen? De Lëtzebuenger Film „1 Eng Äerd“ lëscht Lëtzebuenger Beispiller op: <https://www.engaerd.lu/>

D'Lëtzebuenger sinn och zu engem groussen Deel bereet, bio anzekafen. Ma vill vun deene Produkter wuessen net op Lëtzebuenger Buedem, mee ginn importéiert. Et wär sécher besser, Uebst a Geméis géifen erëm méi bei eis ugebaut ginn.

D'Regierung wëll, datt 20 Prozent vun de landwirtschaftlech genotzte Flächen bis 2025 bio ugebaut ginn. (<https://agriculture.public.lu/de.html>). Nieft bio oder lokal Akafen ass et och méiglech, selwer unzeplanzen, sief dat um Balkon, am Héichbeet oder am traditionelle Gaart.

Mat eegenem Ubau kënne mer eis selwer mat Geméis versueren – esouguer am Wanter (de Facebook-Site *wandel.bar* weist dat op eng ganz realistesch Manéier)

„Pflanzt Gemüse für den Herbst- und Winterbedarf.“

Um für Herbst und Winter hinreichende Vorräte an Gemüse ernten zu können, sollen wir im Juni und Juli darauf bedacht sein, freigewordenen Beete neu zu bepflanzen. Winterkrauskohl ... liefert ein wohlschmeckendes Gemüse, das besonders geschätzt wird gegen Ende des Winters oder zu Anfang des Frühlings, d.h. zu einer Zeit des Jahres, wo die Gemüsevorräte meist erschöpft sind.“
(*Le Coin de Terre et le Foyer*, Juni 1929).

De grénge Kabes (op Däitsch *Grünkohl*, op Franséisch *chou vert frisé* oder *chou kale*, op Englesch *kale*) ass haut erëm am Trend, well en esou gesond ass an och richtig gutt schmaacht. E kann nach bis den August ugeplanzt ginn, nodeems een d'Gromperen an d'Ierbessen erausgeholl huet. En plus ass e wanterhaart a kann am Fräie stoe bleiwen.

Hei nach en Tipp vu *Gaart an Heem* fir e biologeschen Dünger a Planzeschutz: de Brennesselspiff.

„Je Liter Wasser braucht man 3-5 Brennesseln (in einem Holz- oder Kunststoff-Fass) angesetzt. Sie ist fertig, wenn sie eine dunkle Färbung angenommen hat. Wer die unangenehmen Gerüche vermeiden will, der streue etwas Steinmehl über die Oberfläche oder Baldrian Blütenextrakt. [...] Die Jauche kann nach 4 Tagen verwendet werden, muss aber dann 1 zu 50 verdünnt werden. Sonst eignet sich ein Mischungsverhältnis von 1:10. Regenwürmer lieben Böden, die mit Brennesseljauche gedüngt sind. Unverdünnt kann man die Jauche einsetzen um die Blattläuse und deren schlüpfende Brut zu vernichten (während 3 Tagen).“ (*Gaart an Heem*, April 1991, Juni 2012)

Et ass méiglech, nohaltig, ouni Pestiziden, mat mechanesche Methoden an an Zesummenaarbecht mat der Natur, an eise Gäert ze schaffen.

„Schluss mit der Aufräumeritis!“ Gäert musse lieweg sinn, an e rouegen Eck hunn, wou Holz- a Bliederreschter de Kleng-Organismen oder Notzdéieren wi Igel, Mouk oder Molch eng Plaz ginn. Si all hëllef, d'Parasitten am Gaart op eng natierlech Manéier ze reguléieren.

De Maulef ass en nätzlecht Déier; hie frësst ënner anerem d'Larve vum Kiewerlek (Engerling), a seng Kéip gi wonnerbare Buedem fir Planzen unzeziichten.

D'Wullmais hu mer net gär am Gaart, well se sech vun dem Geplanztem ernieren, mee och do brauch ee kee Gëft anzesetzen. Di Déiercher hunn eng ganz sensibel Nues a kënnen mat Mëllech oder Fësch (an hir Lächer geschott) verjot ginn.

„Wer Gärten grün macht, schützt nicht nur aktiv unsere Natur und Umwelt, sondern auch seine eigene Gesundheit.“ (Carole Dieschbourg, Virwuert, *Fir e liewege Gaart*, Administration de la nature et des forêts, 2015)

Text a Fotoen: Isabelle Oberlé

PORTRAIT CHRISTIAN BERENS

Am leschte Fuuss gouf de Christian Berens vu Waldbëlleg, genannt Chrëscht oder *de Laangen*, als beschte Cyclist vum beléiften *Tour du Duerf* virgestallt.

Ursprénglech kënnt de Chrëscht aus dem Minett. Seng Elteren haten ze Rodange d'Metzlerei Henri Berens. Schon deemools ass de Bouf ferm gerannt an zwar ass hie jeeweils „fortgelaf, wann di Gusse beim Schluechte kreesch gedoen hunn“.

De Christian ass den 9. Juni 1963 ze Péiteng als Einzelkand op d'Welt komm. Dem Christian säin 1. Auto wor e Ferrari Tretmobil. Seng Primärschoul huet hien ze Nidderkuer gemaach. Dräi Joer ze Arel am Internat (ISMA) bei de Pateren hunn him näischt geschuet. No engem Joer an der Léierbud gouf hien orientéiert a Richtung Handwierkerschoul an huet parallel ze Déifferdeng eng Léier als Autosmecanicien ofgeschloss. Vu 16 Joer un huet de Chrëscht Handball gespilt, hannereneen am HBN Nidderkuer, am CHEV Dikrech an am Red Boys Déifferdeng.

1991 huet hien sech mat der Jeannette Juvan bestuet. Hir Famillje koum aus Slowenien, an hir Eltere wunne säit 50 Joer ze Diddeleng; de Papp huet an enger Baufirma geschafft. 1998 huet seng Fra eng bezuelbar a passend Bauplaz hei fonnt. Säit 2000 wunnt de Christian Berens mat senger Famill ze Waldbëlleg an der Rue de Christnach. Hei am „Hotel Mamma“ wunnen och haut nach den Dylan (24), dee beim Losch ze Jonglënster schafft an de Gary (20), deen an der Arméi ass. „Den Aascht fält net wäit vum Stamm“, grinst hire Papp, frësch vum Barber gestylt.

Och den zwee Muppe Spike an Hugo gefällt dat villt Gréngs hei ronderëm. „Meng kléng Artisten hunn ech iwver alles gär. Säit 2016 hunn ech di zwou franséisch Bulldoggen an

et ass dat bescht wat ech mer di lescht Joren zougeluecht hunn.“ Vill Leit wénken, wann se laanschtginn oder -fueren, da wénkt hien zrëck, oft ouni ze wëssen, ween et wor.

Dee lëschtgen, hëllefsbereeten Naturfrënd betount stralend, wi gär hien ze Waldbëlleg lieft. „Hei ass d'Welt an der Rei.“, seet *de Laangen*.

Vun 1983 bis 1988 wor de Christian Beruffszaldot an der Arméi, vun 1988 bis 1998 um Ministère des Affaires étrangères, vun 1999 bis Oktober 2020 am Ministère de l'Aménagement du Territoire. Als Premier huissier de salle wor seng Aarbecht ganz ofwiesselungsräich: Courier, Signatairen virbereeden, Accueil virun Entretien, Chauffeur vun diverse Ministeren, Accueil vun auslännesche Politiker, Reunionen, Receptiounen a Catering organiséieren, Entretien koordinéiere vun den Déngschtween, Bürosmaterial ... Hien huet beim Staat „vill Leit kommen a goe gesinn. De Christian hat vill flott Kontakter a senger Carrière mat héije Politiker an huet och do gär gelaacht, an „elo sinn ech richtig frou, datt ech an der Pensioun sinn“.

A sengem Büro am Keller huet hien eng Fondgrouf voll Fotoen, Modellautoen, Vëloen, Coupes, Aueren, e Schachbriet, Medailen, an „al Musek wéi z. B. d'Stones, Led Zeppelin, Deep Purple, Frank Zappa an Toto“. Um Späicher spillt hie Batterie a Perkussioun.

Aus der Arméi huet hien nach di pedantesch Uerdnung wann et drëm geet Saachen ze versueren: Mat enger aler Kleederbiischt botzt hien ganz minutiéis d'Autosteppecher a mat enger muusseger Fatz heemelt e Bremsstëbs vun de blénkege Felgen erof. Besonnesch markéiert ass de Christian gi vu sengem Idol am Autosport Ayrton Senna a vum Vëlofuerer Jens Voigt.

Mat sengem Mustang Mach 1 vun 1969 ass hien op Oldtimer-Treffen ausstelle gaang, huet mat Frënn Autoe getunt, an ass gelegentlech Slalom, Autocross a Biergcourse gefuer. Eemol op enger Cup-Goodyear Circuit-Course as de Chrëscht di lescht Tier erstaunlech lues gefuer. An der Opreegung hat hie vergiess ze tanken! „Autosport ass vill Spaass awer et ass och richtig deier.“ Säin Dramaauto wier en 911 Porsche.

De Laangen huet och American Football gespilt an de Veräin *Luxembourg Lions* mat opgebaut. Mat Stick a Messeren huet hien di philippinesch Kampfsportart *Lapunti Arnis Abanico* praktizeiert.

De Vëlo ass extrem wichteg fir hien. En Ausglach. Mam Stroossevëlo huet de Christian 1990 ugefaang. Seng fréier Aarbechskolleegin Yvette Dahm vun Hieber huet dofir gesuert, datt hien op de Goût koum „an no zwou Wochen hunn ech just nach vum Vëlo geschwat“. 2 Joer dono koum de Mountainbike dobäi. Mee deen 1. gudde Coursevëlo wor e Gary Klein¹ dee leider gebrach ass. Ah sou? „Jo, altersbedéngt. Do hat ech eng Tréin am Knäpplach, e Vëlo ass keen Objet, mee e gudde Kolleege!“ De Christian fiert haut nach am Vëlosclub CCI Déifferdég.

Fir de Vëlossport läit eist Duerf optimal, d'Stroosse sinn relativ wéineg befuer, et gi Vëlospisten, et ass net ze vill zougebaut a wann ee Landstroosse vermeide wëll, ass dat och méiglech. Dräi Joer laang wor de Chrëscht den 2. oder 3. beim Tour du Duerf an „eemol wollt ech gewinnen“. Bei senger 1.434 Kilometer vun 2020 hunn der direkt 500 zum *Dizzy Challenge* gehéiert, wou e ganze Weekend eng Course mat enger festgesatener Zäit nonstop am schéine Lëtzebuerg gefuer gouf.

De Christian ass och e Fan vu Superhelden, Marvelcomics. De Roadrunner an de Coyote kuckt hien ëmmer nach „stonnelaang an da sinn ech rëm e Bouf!“

De Chrëscht hëlleft senger Fra dacks bei der Gaardenaarbecht: „Duerch meng Fra hunn ech eng gréng Oder kritt.“ An deem Kontext wënscht sech de Chrëscht vun de FUUSS-Lieser bessi stengfraie Buedem, fir seng Beeter opzefëllen. Ween huet es zevill a gëtt e gär lass? Kontaktadress: oggi.berens@gmail.com. De Chrëscht seet villmools Merci am Virus.

Damaris Pletschette
Foto Tour du Duerf: Filipe Soares

¹ De Gary Klein hat an den 1980er-Joren an den USA eng legendär Vëlofirma gegrënnt, déi mat technescher Innovatioun a speziellem Design bekannt gouf a Kultstatus krut. 1996 ass se un Trek verkaaft ginn, mee Vëloer mam Numm Klein gouf et bis 2009.

INTERVIEW MAT DER LAURE SMIT Hobbykënschtlerin zu Chrëschtnech

Säit wéini wunns du an eiser Gemeng?

Mir sinn den 19. Februar 1993 hehi geplënnert.

Wat gefält der hei?

Et ass sou eng schéi Géigend an 't kennt een nach d'Leit hei.

Wat sinn deng Hobbyen?

Ech maache Floristik, ech bitzen – ech hu fir Schneider geléiert – strécken, an heekelen. Bitze man ech säit ech kleng war; meng Mamm a meng Boma hate Bitzmaschinnen. Mee haaptsächlech awer maachen ech Keramik, well ech do alles verbanne kann: kreativ sinn, eppes opbauen aus Näischt, molen ... Ech man dat schonns iwwer 20 Joer laang.

Wéi vill Zäit verbréngs du mat der Keramik?

Ech maache Keramik op d'mannst 4 Stonnen den Dag; an heiansdo souguer 16 Stonnen hannertenee wann et grad muss sinn, mat engem Hörbuch. Ech hu kee festen Dagesoflaf: ech schaffe wann ech Loscht hunn; heiansdo scho moies mat der Kaffistaass an heiansdo bis spéit an d'Nuecht.

Wat brauchs du fir d'Keramik? Wat hues du der missen uschafen?

En Atelier, lewe fir meng Keramik: 2 Elektroiewen an e Gasuewen (fir de Raku Brand) fir di verschidden Aart a Weise wéi ech brennen, Glasuren, Faarwen, Formen ...

Schaffs du och op Bestellung?

Jo, ech hunn awer kee Site; et muss ee mer uruffen. Soss schaffen ech fir Ausstellungen an Hobbymäert: d'Eemaischen, de Konschthandwierksmaart zu

Buerglënster; de Mëllerdaller Chrëschtmaart. ... Ech maachen och bei den Hobbykënschtler Lëtzebuerg mat.

Wat war fir dech d'lescht Joer anescht?

Et waren absolut keng Mäert; di flott Atmosphär wou een sech mat aneren Hobbykënschtler austauscht war net do. Mee dofir hunn ech no menger Gesondheet gekuckt.

Wéi inspiréiers du dech?

Ech ginn e bësse mat der Saison; Ouschtere man ech Huesen, Hénger, Péckvillercher, am Hierscht Igelen, Kéi ... asw. Ech experimentéiere gär a vill, just mat enger Bull Leem. Heiansdo schaffen ech och mat e puer Frëndinnen zesummen – op Distanz am Moment. Dëst Joer hunn ech d'Obvara Technik ausprobéiert; do gött de Géigestand waarm aus dem Uewen an eng Hief-, Mëllech a Miel-Tinktur gezappt an dono an d'Waasser. Dës Technik ass scho ganz al a kënnt aus de baltesche

Länner. Ech maachen haaptsächlech Deko; keng Gebrauchsgéigestänn, well ech d'Zäit net dofir hunn. An am Léifste man ech am Moment meng Dammen!

Wat bass de grad am Gaang ze maachen?

Eng grouss Vas – se gesäit aus wéi en afrikaneschen Termitenbau; si huet Dellen, ënnen huet se d'Form vun engem Ee an uewe gött se mi schmuel.

Wann sinn deng Pläng?

Meng Porte Ouverte, déi ech hoffe kënnen ze maache soubal d'Konditiounen et erlaben. Ech géif gär weisen, wéi d'Raku Technik geet. A weider experimentéieren.

Isabelle Oberlé

B&B WHITE PEARL!

White Pearl ass en ekologesche B&B ze Chrëschtnech op 29, rue Lëtch. De Proprietär Franklin Doos wollt en Numm, deen all Natioune gutt kënnen ausschwätzen a verhalen. Dem Franklin Doos säi Brudder Patrick verlount ze Beefort e klenge Vakanzehaus, dat *Black Pearl* heescht. Dofir huet sech *White Pearl* quasi erginn.

De Franklin gouf den 29. Dezember 1966 zu Ettelbréck gebuer. Hien ass en hallwen Hollänner an eng grouss Hallschent Lëtzebuerger. Seng hollännesch Mamm huet elo 81 Joer a wunnt nach ëmmer zu Dikrech. Säi Papp wor e lëtzebuergesche Militär.

D'Urgrousseltere Jean-Pierre Doos a Marie-Anne Kieffer haten an der Stad de *Café de la Moselle*. Deemools sinn d'Stater Clienten dohinner komm, fir ze petitdejeunéieren, mee surtout fir *Le Petit Journal* vum Facteur ze liesen mat fantastesche Molereien zu den Noochriichten. E puer Exempleire gesäit een haut als Souvenir am B&B.

Och d'Reesbengelen an der Entrée sinn Familjenlerfstécker; si lueden d'Gäschtt vum B&B an, di memorabel Weeër am Mëllerdall zu bewandern.

De Franklin hat en BTS gemach, *comptabilité gestion d'entreprises*, an op der Bank geschafft. Wéi 2008 d'Finanzkris koom, huet hie sech seriö gefrot, wat hie laangfristeg erliewe wéilt. Seng Iddi wor deemools, mat 55 Joer opzehalen mat Schaffen a säi Liewen mat *Chambres d'hôtes* ze verdéngen. Et koom anescht. Éischer! Well d'Bank wollt Leit lassginn an esou gouf de *very busy conseiller en placement* Franklin direkt Consultant bei engem private Verméijensverwalter am *Homeoffice*.

Laang Zäit wor hie Jonggesell, a grad lo, wou hien de Pipo a mech spontan a jovial fir de Kaffi agelueden hat, gouf hien den 2. Oktober 2020 bestuet! Hien ass zanter 21 Joer an enger zolitter Fernbezéiung mam Patricia, enger léiwéier hollännescher Fra.

Wou de B&B elo steet, wor fréier eng al Hal, wou Minettsdäpp oft op de Camping koumen. D'Haus mam B&B White Pearl gouf vun 2012 bis 2014 am schéine *Village fleuri Christnach* gebaut. Den Architekt an den Entrepreneur hunn eng immens Aarbecht geleescht, fir dat Passivhaus esou dohin ze zauberen. De Patrick huet sengem dankbare Bidderchen extreem vill a gutt gehollef. Hien huet de B&B esouguer vun 2015 bis 2019 gefouert an de Franklin huet gehollef. Ganz genee säit dem 1. Januar 2020 jummt de Franklin de B&B *White Pearl* eleng.

Et ass also en ëmweltfrëndlecht Passivhaus. 48 Foto-voltaikpanneauen huele Sonnenenergie op a liwweren, verséichert de Franklin, der Enovos esouvill Stroum, wi am Haus verbraucht gëtt. Véier aner Sonnepanneauen hëtzen d'Waasser. Eng ekologesch Reewaasserziteren versuergt de Pool an de Gaart. Dat gemitterlecht Haus ass tiptopp isoléiert. Summer wi Wanter ass et esou agreabel dobannen, datt d'Gäschter verwonnert nofroen ... „Mee neen, hei ass keng Klimaanlag!“

Wéi am Confinement d'Restaurants zou woren, huet de Besëtzer alt owes emol fir deen een oder anere matgegrillt, a schonn hat hien erëm en neien Austausch. Dat typescht Un-engem-Dësch-Sëtzen am B&B wor jo leider liicht ze kuerz komm an dëser Touristesaison. Mee wa midd Leit mam Rucksak den M-Trail (Mëllerdalltrail) trëppelen, an de Franklin weess dat am Viraus, da kacht hien trotz *Bed & just Breakfast* och emol eng gutt Spaghetti. Lockdown oder net. Wéi di vill däitsch Touristen ofgesot hunn, huet de Lëtzebuerger *50-Euro-Hotel-Voucher* de Franklin gerett!

Hie sicht e vertrauenswierdegen, selbstännege Student oder eng Studentin, déi hien emol de Weekend ersetze

géif. Mir versti jo all, datt dee frësch bestuete Mann regelméisseg an Holland bei seng Famill verdufte wëllt.

Melle kann ee sech einfach iwuer Facebook op *b&bwhitepearl*

Luusse ka jidderee gär op der flotter Internetsäit *www.white-pearl.lu*. Virun esou, *White Pearl*, eng häerzlech Pärel an engem schmocken Duerf!

Damaris Pletschette

KLIMAPAKT // PACTE CLIMA

GENERALVERSAMMLUNG VUM ORT REGION MËLLERDALL

En Donneschdeg, de 25. Mäerz war d'Assemblée générale vum Tourissemverband vum der Region Mëlldall – Kleng Lëtzebuerger Schwäiz. D'Gemeng Waldbëlleg war mat hirem Delegierten, dem Conseiller Maxime Bender, vertrueden.

De President Christophe Origer huet d'Comitésmemberen an d'Memberen am grouse Sall vum Trifolion begrüsst. D'Gestionnairin Linda Salentin huet d'Activitéiten an d'Finanze vum Joer 2020 presentéiert, an och d'Projete fir 2021.

Den Iechternacher Buergermeeschter, Yves Wengler huet eng gutt Saison 2021 gewünscht a versprach, den Éierewäi géif nogeholl, soubal d'Conditionen et erlaben.

ORT Region Mëlldall – Kleng Lëtzebuerger Schwäiz

KLIMAPAKT

De Klimapakt 1.0. ass jo mam Joer 2020 eriwwer an huet positiv Resultater bruecht. De Gesetzesprojet Klimapakt 2.0 ass um Instanzewee.

Dofir gétt et momentan kee Klimaberoder.

Déi nächst Etappe si vum Ëmweltministère definéiert a kënnen op deem heite Site gekuckt ginn: www.pacteclimat.lu

Do ass och de Bilan vun der éischer Phas vum Klimapakt explizéiert. Do gesäit een, datt ëmmerhin 93% vun de Gemengen, dorënner och Waldbëlleg, wéinstens dräi Véierel vun den Ziler vum Klimapakt erreicht hunn.

DE CIGR MËLLERDALL

De Centre d'initiative et de gestion régional (CIGR) Mëllerdall ass eng A.s.b.l., déi aus dem Réseau Objectif plein emploi (OPE) ervirgoung. Si gouf 2011 vun de Gemenge Bäertref, Beefort an Noumer gegrënnt. E Joer méi spéi koumen d'Gemenge Fiels, Iechternach, Konsdref, Mompech a Rouspert (haut Rouspert-Mompech), Waldbëlleg, an 2014 och Hiefenech derbäi.

De CIGR Mëllerdall huet als Haaptobjektiv d'Creatioun vun Aarbechtsplaze fir Salariéë, déi keng Aarbecht méi hunn; si solle gehollef kréien, erëm eng regulär Aarbecht ze fannen.

De CIGR wëllt och dozou bäidroen d'Liewensqualitéit an de Gemengen, déi Member sinn, ze verbesseren an de Patrimoine ze schützen.

Dofir ginn eng Partie Aktivitéiten duerchgefouert:

- Gréngflächen ginn a verschiddene Gemengen an der Rei gehal (Bäertref, Beefort, Fiels, Konsdref).
- Méi kleng Infrastrukturen ewéi Spillplaze gi realiséiert.
- De Service de proximité, Heinzelmännercher genannt, ass eng Offer fir Bierger aus de Membergemengen, déi eeler sinn an/oder Hëllef brauchen. Si kréien zu engem gënschtegen Tarif bei verschiddenen Aarbechten am Haus an am Gaart gehollef. Dir gesitt den Detail op den Affichen, déi Dir reegelméisseg an och dës Kéier am FUUSS fannt.

- RentaBike: hei kënnen d'Touristen, awer och d'Awunner, Vëlo lounen, och där elektrescher, déi hei an eiser Géigend nawell kamoud sinn. Grad am Mëllerdall ass et fir den Tourismus wichteg, datt esou e Service existéiert, dee vill vu Famillje genotzt gëtt.
- Am Wanter gi kleng Miwwelstécker, Dekoratiounen aus Holz a Spéin, fir Feier unzufänken, poduzéiert a verkaaft.

Op der Assemblée générale vum CIGR Mëllerdall den 31. Mäerz 2021 sinn de Rapport iwwer d'Aktivitéiten an den Audit iwwer d'Finanze virgestallt an ugeholl ginn.

Esou gesäit een, datt d'Locatioun vu Vëloen vu knapps 800 am Joer 2012 eropgaangen ass op iwwer 4.000 am Joer 2019. Och 2020 sinn trotz Corona bal 4.000 Vëloer verlount ginn.

D'Heinzelmännercher haten déi zwee lescht Joer allkéiers iwwer 1.000 Interventiounen, mat am Total engen 11.000 Aarbechtsstonne pro Joer.

2020 hunn eng 20 Leit fest am CIGR Mëllerdall geschafft an et gouf insgesamt iwwer 80 Demandeurs d'emploi, déi als *Bénéficiaires* do geschafft hunn. Leider war den Aarbechtsmaart schwierig, an et konnte just zéng fest Aarbechtsplaze vermëttelt ginn, manner ewéi déi Jore virdrun. Insgesamt hunn d'*Bénéficiaires* bal 3.000 Stonnen u Formatiounen suivéiert, déi hir Chancen op eng Reinsertioun op den Aarbechtsmaart verbesseren.

De finanzielle Bilan ass och gutt. Natierlech ginn d'Personalfraisen an d'Käschte vun der Betreierung vun den Demandeurs d'emploi gréisstendeels iwwer Subventiounen gedroen, déi zu dräi Véierel vum Staat an de Rescht vun de Mëschgemengen kommen. Nawell mussen déi lafend Fraisen vum CIGR finanziert ginn, wat mam Verkaf vu Produkter an Déngschtleeschtinge geschitt. Fir d'zweet Joer hannerenee konnt de CIGR en zolitte Bénéfice realiséieren vun ongeféier enger hallwer Millioun Euro. Déi Sue si virgesi fir de Projet vun engem Haus zu Beaufort mat allen Aktivitéiten vum CIGR.

Informatiounen iwwer de CIGR an déi ugebuede Servicer stinn op <http://mellerdall.cig.lu>

D' HEINZELMÄNNERCHER

Äre Service de Proximité

*offre spéciale
printemps*

*Frühjahrs-
sonderangebot*

*Associatioun fir d'Erëm-Aféierung vun Demandeurs
d'emploi an de Beruff an an d'Gesellschaft.*

*Dengschtleeschter vu klengen Arbeichte fir eeler Leit oder
Hëllefbedierfteger.*

DEMANDEZ-NOUS: FRAGEN SIE UNS:

Travaux de jardinage:

Préparation de la terre,
plantation du potager,
entretien de la pelouse,
débroussaillage, taille des
haies, etc.

Gartenarbeiten:

Vorbereiten des Bodens,
Anpflanzen von Gemüse,
Rasenpflege, Unkrautjäten,
Heckenschneiden etc.

Nettoyage de printemps:

Entretien intérieur et extérieur
de votre maison, réparations,
nettoyage haute pression,
peinture, etc.

Frühjahrsputz:

Instandhaltung Ihres Hauses
von innen und außen,
Hochdruckreinigung,
Reparaturen, Malerarbeiten, etc.

TARIF TTC | incl. MwSt: 14€/h /salarié/ St. / Mitarbeiter
4€/h / machine / St. / Maschine

TÉL.: 28 80 80

8, an der Laach | L-6550 Berdorf
mellerdall@cig.lu | mellerdall.cig.lu

STECKBRÉIF VUN DER SPILLPLAZ AN DEM FUTTBALLTERRAIN AN DER ÉISCHTER SONNEGER WOCH AM FEBRUAR DËST JOER.

D'Spillplaz wéi och de kleng Futtballterrain sinn eng gutt besichte Plaz, wann et dorëms geet, sech ze begéinen an Zäit mateneen ze verbréngen. Sief dat, andeems Futtball gespilt, sech am Kiosk getraff oder sech einfach op der Spillplaz ausgetoobt gëtt. Dobäi gëtt dann och déi eng oder aner Fläsch Waasser, Jus oder eng Tut Chips an esou weider ... eidel gemaach. Dorun ass och näischt aussetzen, am Géigendeel, well bei kierperlecher Aktivitéit soll een och regelméisseg eppes drénken oder iessen, fir sech ze stäerken. Ech denken, dat ass och de But, firwat een eng voll Fläsch Waasser, Jus oder aner Gedrénks mat dohinner hält.

Wat ech awer net verstinn, ass, dass een, wann d'Fläsch eidel ass, obschonn se da jo vill méi liicht ass, se net an Poubellë kann entsuerger goen, déi dofir op der Plaz a beim groussen Terrain virgesi sinn, oder, nach besser, se

mat heem huelen, fir se dann do ze entsuerger. Firwat dat net ëmmer geschitt, kann ech nëmmen esou verstoen, dass een eng eidel Fläsch, well se jo esou liicht ass, ka besser ganz wäit vun sech ewech geheien no dem Motto „Aus den Augen, aus dem Sinn“, mat dem Resultat, dat Dir hei op de Biller kënnt gesinn.

Elo kënnt Dir behaupten, dat wier awer net vill!

Jo, op deen éischte Bléck mag dat och sinn, mee wann do elo keen dat entsuergt a mir dovunner ausginn, an och hoffen, dass nach vill där schéiner sonneger Deeg virun eis stinn, kënnt Dir lech jo ausmolen, wéi dës Spillplaz ausgesäit, sollt keen deen Dreck opafen.

Net drun ze denken!

Dofir den Appel un all déi, déi dës Spillplaz opsichen: Hannerloosst se esou, wéi wann et Ären eegene Gaart wär. Do wäert Dir och net „enchantéiert“, wann Dir deen esou géingt erëmfannen no engem sonnegen Dag.

Et ass net u mir, mam Fanger op een ze weisen, mee ech hoffen, dass déi, déi sech ugesprach fillen, sech dës Biller zu Häerzen huelen. Well et ass net um Einzelnen, neen, et si mir all, déi dozou bäidroen kënne, eis Gemeng propper ze halen.

Haalt eis Gemeng propper wgl!
Gardez notre Commune propre s.v.p!

*Ee besuergte Bierger aus der Gemeng
Willy Smit*

GROSS BOTZ AN DER GEMENG WALDBËLLEG

Wéinst den aktuellen Ëmstänn huet eis grouss Botz, genau esou, wéi vill aner Evenementer an engem aneren Ausmooss misse stattfannen.

De Schäfferot huet via d'Facebooksäit vun der Gemeng en Opruff lancéiert fir an der Woch vum 5. bis den 11. Abrëll d'Gemeng zesumme propper ze halen.

Ënner Anhale vun de sanitäre Mossnamen, déi nach ëmmer aktuell sinn, waren interesséiert Leit gebieden sech selwer a kleng Gruppen ze organiséieren.

Déi voll Tute si vun eisem techneschen Déngscht ewechgeholl ginn.

D'Gemeng seet all deenen, déi, och an Zäite vu Covid, un dëser Aktioun deelgeholl hunn op dëser Plaz en härerzeche Merci.

GRAND NETTOYAGE DANS LA COMMUNE DE WALDBILLIG

Dû à la situation actuelle notre grand nettoyage, ainsi que de multiples autres évènements, a dû avoir lieu dans une autre ampleur que d'habitude.

Le collège échevinal s'est permis de lancer un appel via la page Facebook de la commune pour participer à l'action « Grouss Botz 2021 » pendant la semaine du 5 au 11 avril.

Tout en respectant les mesures sanitaires actuellement en vigueur, les personnes intéressées ont été priées de s'organiser soi-même dans la mesure du possible en petits groupes.

Les sacs pleins ont été enlevés par notre service technique.

La commune tient à remercier chaleureusement par cette occasion toutes les personnes qui ont prêté main forte même en période de Covid.

*Text: Kim Ruppert
Fotografen: Famill Mantrisi-Kipgen*

ENERGIEPARK MËLLERDALL

E Mëttwoch 20. Januar 2021 ass déi éischt Photovoltaik-anlag zu Zëtteg an e Freideg 22. Januar déi zweet zu Bäertref un d'Netz vun der Creos gaangen. Op der Homepage www.energiepark-mellerdall.lu kann een d'Stroumproduktioun vun den zwou Anlagen online ukucken. 2021 sollen dann nach Anlagen installéiert ginn, hei bei eis zu Waldbëlleg um Daach vum Gebai vum Service technique, an der Fiels um Pompjeesgebai an op engem Gebai an der Gemeng Rouspert-Mompech. D'Anlag zu Waldbëlleg ass geplangt, mee et ass nach net

gewosst, wéini se kann installéiert ginn. Et hänkt dervun of, ob mussen nei Kabele geluecht ginn, wat amgaangen ass, gekuckt ze ginn.

Mëttlerweil hunn ewell méi wéi 120 Persounen Suen an d'Kooperativ investéiert. Duerch deen Erfolleg ass déi fënneft Anlag an den Optrag gaangen. Dës Anlag gëtt um Daach vun enger Hal vun der Gemeng lechternach am Alferweier installéiert.

Energiepark Mëllerdall

D'NATURPARKEN ZU LËTZEBUERG – (EN) INSEKTERÄICH

Gemeinsam gegen den Insektenschwund: Sensibilisieren, beraten und umsetzen

Viele wissenschaftliche Studien über den weltweit dramatischen Rückgang der Artenvielfalt erhielten in den letzten Jahren hohe Aufmerksamkeit in den Medien. Besonders betroffen vom Artenschwund sind die Insekten.

Um diesem Rückgang entgegenzuwirken, starteten der Natur- & Geopark Mëllerdall zusammen mit den Naturparks Our und Öewersauer ein 4-jähriges Projekt zum Insektenschutz. Das Projekt wird zu 100 % durch den Umweltfonds des Umweltministeriums finanziert.

Erfolge im Insektenschutz können nur durch ein umfassendes Projekt, das möglichst in der Breite wirkt, erzielt werden. Deswegen werden verschiedene Akteure (öffentliche Träger, Privathaushalte, Landwirte und Betriebe) in der Region miteinbezogen, um zusammen mit ihnen gezielte Maßnahmen umzusetzen.

Wissenschaftliche Studien belegen, dass punktuelle Maßnahmen in Naturschutzzonen zu kurz greifen. Daher ist es wichtig, die Biodiversität auch auf Flächen außerhalb der Schutzgebiete, wie z.B. öffentlichen Grünflächen, Gärten, Straßenrandstreifen oder Feldern zu fördern.

Des Weiteren ist ein großflächiges und langfristiges Fallennetz vorgesehen, um einerseits eine solide Datengrundlage zu haben, mit der gezielte Schutzstrategien entwickelt und Erfolge von Umsetzungen wissenschaftlich dokumentiert werden.

Vor kurzem haben wir die ersten Malaise-Fallen in einigen unserer Mitgliedsgemeinden aufgestellt. Die Falle fängt in 6 Monaten gerade mal so viel, als ein kleiner Vogel im Sommer frisst. Somit schaden die Fallen nicht der Biodiversität. Der Fallenbetrieb erlaubt es uns, die Kenntnisse über die Vielfalt der Insekten im Natur- & Geopark zu erweitern.

Bei Fragen oder für weitere Informationen können Sie sich gerne an insekten@naturpark-mellerdall.lu wenden.

KURIOSES IM NATUR- & GEOPARK

Der Natur- & Geopark Mëllerdall hat mit finanzieller Unterstützung des Ministeriums für Energie und Raumentwicklung eine neue Videoserie auf Facebook und YouTube veröffentlicht. In dieser Serie präsentiert Conny Koob, die Kommunikationsbeauftragte der drei Luxemburger Naturparks, kurz und knackig interessante und wenig bekannte Fakten über die Region. Ziel ist es, einem möglichst breiten Publikum auf eine attraktive Art und Weise, Wissen über die spezifischen Merkmale des Gebiets des Natur- & Geopark Mëllerdall zur Verfügung zu stellen, und so möglichst viele Menschen dazu anzuregen, das geologische, natürliche und kulturelle Erbe der Region noch bewusster wahrzunehmen.

Alle Videos sind in luxemburgischer Sprache mit englischem Untertitel verfügbar. Dies einerseits, um sie einem breiteren Publikum zugänglich zu machen, andererseits, um auch im internationalen Kontext die besonderen Merkmale der Region auf anschauliche Weise zu präsentieren. Da der Natur- & Geopark Mëllerdall eine Mitgliedschaft im internationalen Netzwerk der Unesco Global Geoparks an-

strebt, war es den Verantwortlichen besonders wichtig alle Informationen auch in englischer Sprache anzubieten.

Unesco Global Geoparks sind Regionen mit Stätten und Landschaften von international anerkannter geologischer Bedeutung, deren Wert durch ein Gesamtkonzept erlebbar wird, das die Bereiche Bildung, Schutz und nachhaltige Entwicklung umfasst. Diese arbeiten für die Einwohner und Gemeinden ihrer Region, bringen den Menschen vor Ort den Wert ihres geologischen Erbes näher und schaffen so eine Identifikation mit der Region. Unesco Global Geoparks fördern Geotourismus und Regionalentwicklung und greifen die Herausforderungen der heutigen Gesellschaft wie Themen des globalen Wandels (Klimawandel, Naturgefahren) auf.

Tatsächlich hat der Natur- & Geopark Mëllerdall bereits sehr positives Feedback auf die Serie erhalten. So unter anderem vom Unesco Global Geopark Hateg aus Rumänien oder auch vom ebenfalls kandidierenden Unesco Global Geopark Canions do Sul aus Brasilien.

Insgesamt wurden bisher 5 Episoden veröffentlicht. Diese befassen sich mit den folgenden Themen: Moose und Farne, Gesteinsorten, Spuren auf dem Sandstein, Trinkwasser und der Ringmauer der Burg in Larochette. Ideen für weitere Episoden sind bereits vorhanden.

Link zu den Videos:

https://www.youtube.com/watch?v=H_6_WCJ1v40&list=PLBr-N9Js3tGij8bJJC6fH9sfQPCgJbs0k

Natur- & Geopark Mëllerdall - www.naturpark-mellerdall.lu

11 Gemeinden und der Staat haben sich unter dem Namen Natur- & Geopark Mëllerdall zusammengeschlossen, um die Region nachhaltig zu entwickeln. Hinter dem Titel steckt noch mehr, als Projekte in den Bereichen Natur und Geologie. Auf unterschiedlichste Art und Weise werden hier vielfältige Projekte umgesetzt und Beratungsdienste angeboten.

Dies in folgenden Bereichen: Klimaschutz & erneuerbare Energien, Trinkwasserschutz, Wissensvermittlung, Schutz und Erhalt des kulturellen Erbes, Beratungsdienst für regionale Produzenten, Beratungsdienst für kleine und mittelständische Unternehmen, Geologie, Schutz von Natur und Landschaft.

Dabei richtet sich der Natur- & Geopark Mëllerdall (kurz: NGPM) insbesondere an die Einwohner der Region. Folgende 11 Gemeinden sind Teil des NGPM: Beaufort, Bech, Berdorf, Consdorf, Echternach, Fischbach, Heffingen, Larochette, Nommern, Rosport-Mompach und Waldbillig.

ASPIRING UNESCO
GLOBAL GEOPARK

Géosite de l'année 2021

Le « Champignon » à Nommern doit son nom à sa forme particulière.

En effet, il a pris cette forme parce que le haut est constitué d'une couche de Grès de Luxembourg qui résiste mieux à l'érosion que sa base. D'autres blocs de Grès de Luxembourg se trouvent autour du géosite du « Champignon ». L'on peut y observer des traces de rainures d'aiguisage d'il y a plus de 5 000 ans. Elles témoignent de l'aiguisage de haches par l'homme au néolithique. La structure en grains du Grès s'y prête d'une façon idéale. Pour ces raisons, nous avons intégré ce site à la liste des géosites du Natur- & Geopark Mëllerdall.

Plus de géosites sur www.geopark-mellerdall.lu

Qu'est-ce qu'un Géoparc mondial UNESCO ?

Les géoparc mondiaux UNESCO sont des régions avec des sites et des paysages de portée géologique internationale. Leur valeur est rendue tangible grâce à des concepts d'éducation, de protection et de développement durable. Ils travaillent pour les habitants et les communes de la région en sensibilisant le public à cet héritage géologique particulier.

Geosite vum Joer 2021

De „Champignon“ zu Noumer huet säin Numm senger spezieller Form ze verdanken.

Dës huet hien doduerch kritt, datt säin ieweschten Deel vun enger Sandsteenschicht gebilt gëtt, déi der Erosioun besser standhält ewéi seng Basis. Ronderëm de Geosite „Champignon“ si weider Sandsteebléck ze fannen, op deenen ee Schläifspuere vu virun iwwer 5000 Joer ka gesinn, déi weisen, wou d'Mënschen an der Jongsteenzäit hir Aaxte geschlaff hunn. Déi këreg Struktur vum Sandstee war dofir nämlech ideal. Aus dëse Grënn hu mir dës Plaz an d'Lëscht vun de Geositten vum Natur- & Geopark Mëllerdall opgeholl.

Weider Geositten op www.geopark-mellerdall.lu

Wat ass en UNESCO Global Geopark

UNESCO Global Geoparks si Regiounen mat Plazen a Landschaften vun international unerkannter geologescher Bedeitung. Dëse Wäert gëtt beispillsweis duerch Bildung, Schutz an nohalteg Entwécklung erlieffbar gemaach. UNESCO Global Geoparks schaffe fir d'Awunner an d'Gemengen aus hirer Regioun, andeems si de Leit dat besonnescht geologescht liewe méi no bréngen.

www.geopark-mellerdall.lu

naturparkmellerdall naturpark.lu Naturparke Luxemburg

WAT ASS LASS? // QUE FAIRE ?

BICHER!

Am Confinement huet ee besser Zäit, sech mat Bicher ofzeginn. An esou lues a lues dierft ee mat senger privater Sammlung doheem op en Enn kommen, well jo déi ganz Geschicht nawell dauert. Mee et gi jo nach aner Quelle fir Lecture dohier.

Fir d'éischt erënnere mer hei un déi interessant Offeren an eiser Gemeng, de Bicherbus an d'Bichersail.

De Bicherbus fiert duerch d'ganzt Land a kënnt och reegelméisseg bei d'Michel-Rodange-Schoul zu Waldbëlleg. E steet dann um Arrêt vum Schoulbus. Déi nächst Datumer sinn déi heiten, ëmmer donneschdes vun 10:50 bis 11:20 Auer: 24. Juni; 15. Juli; 9. September; 30. September. All d'Datumer fir 2021 stinn an der Broschür Informatiounen fir de Bierger 2021, déi all Stot viru Kuerzem an d'Haus krut.

Virun der Gemeng steet d'Bichersail. Jiddwereen dierf sech zu all Zäit e Buch oder Bicher eraushuelen a mat heem huelen. Et kann een d'Bicher halen oder se hanneschtbréngen. Jiddwereen dierf och Bicher a guddem Zoustand a mat manéierlechtem Inhalt drastellen, esou laang Plaz ass.

Et ass ëmmer derwäert, fir Bicher kafen ze goen. Eng Partie Librairë bidden déi Méiglechkeet, sech déi kaafte Bicher heemschécken ze loossen. Dat ass e Service ewéi bei de bekannten internationale Multien, mee awer vu lokale Commerçanten!

Informatiounen doriwwer fënnt een zum Beispill op www.letzshop.lu, wou sech mam Stéchwuert Librairie siwe Librairë fannen, déi matmaachen.

Et gi momentan interessant nei Publikatiounen iwwer Lëtzebuerg oder aus Lëtzebuerg, wou och de bekannteste Bëlleger, den Nanettsméchel a säi Reenert zu Éiere kommen.

Marc Barthelemy

En décke Merci un de Verlag an un d'Auteuren, datt mir déi schéi Fiiss mat hire Bicher hei dierfen derbäi setzen:

*Lorenz Pauli / Kathrin Schärer.
Ein Passwort für die Pippilothek
© Atlantis Verlag 2019*

HERZMUT

vun der Jenny Bofferding

Vill Awunner aus der Gemeng Waldbëlleg hunn interessant Fräizäitaktivitéiten, di mer gär hei am FUUSS bekannt maachen. An dësem Interview stelle mer lech d'Jenny Bofferding mat hirem rezente Gedichtband vir.

Wéi laang schreifs de schonns?

Ech schreibe säit menger Kandheet gäre Geschichten. Mat 16 Joer hunn ech och eng gréisser Kanner-Jugendgeschichte geschriwwen (awer éischer fir mech selwer, well mir d'Schreiwten an d'Reesen an d'Welt vun der Fantasie sou Spaass mécht). Méi spéit, hunn ech och Geschichte geschriwwen fir meng Niessen oder Neveue wou si selwer Helden an der Geschichte waren oder ech hu Geschichten och oft a meng Aarbecht mat agebonnen. Schreibe begleet mech eigentlech scho mäi ganz Liewe laang. ‚Herzmut‘ ass awer dat 1. Buch, dat ech verëffentlecht hunn.

Hues de och schonns an enger anerer Sprooch wéi Däitsch geschriwwen?

Jo - Kannergeschichten op Lëtzebuergesch.

Hues de wëlles, weider ze schreiwten? Éischer Gedichter oder och Prosa?

Op alle Fall hunn ech wëlles fir weider ze schreiwten. Ech erziele mengem Jong momentan ganz vill eege Geschichten a schreiwten déi och op. Ech hu wëlles, iergendwann an den nächste Joren, e Buch mat Kannergeschichten eventuell och mat engem Märchen ze verëffentlechen.

Kënnt d'Schreiwte spontan oder sätz de dech all Dag eng gewëssen Zäit dohi fir ze schreiwten?

D'Schreiwte kennt bei mir ganz spontan, an nëmme ganz seele plangen ech ze schreiwten. Di beschten Texter kommen zustan, wann ech spontan ka schreiwten, wann ech nach an enger Emotioun dra sinn, déi fillen a liewen an déi mat Wierder kann ausdrécken.

D'Themen am Buch sinn ‚Zuversicht‘, ‚Verbundenheit‘, ‚Hoffnung‘, ‚Mut‘ a ‚Liebe‘. Wouhier hëls de deng Inspiratioun? Aus dem Privaten oder aus dem Beruff?

Ech hunn mech inspiréiert vu béide Beräicher. Ech versetze mech gär an d'Gefillswelt vun anere Persounen, a vill vun den Texter aus ‚Herzmut‘ sinn entstanen nodeems mech e Gespréich, eng Situatioun oder eng Persoun beréiert huet. Verschidden Texter aus dem Buch sinn awer och entstanen, doduerch, datt ech mengen eegene Gefiller e Ventil wollt ginn.

Wéini bass de an d'Gemeng Waldbëlleg wunne komm?

Am Hierscht 2015 si mir heihi wunne komm.

Wat schätzt de un eiser Géigend?

Ech schätzen déi gutt Noperschaft, awer och d'Frëndlechkeet an d'Oppenheet vun de Leit hei am Allgemengen. Ech hu schonn eng jett Léif Leit hei kennegeleiert, an dofir sinn ech immens dankbar. Ech schätzen awer och déi wonnerschéin Natur hei ronderëm. Ech fannen, hei ginn et immens vill a flott Weeër an der Gemeng an och ronderëm. Ech wollt eigentlech ni vun der Musel fort, a lo sinn ech ganz glécklech, hei ze wunnen. A wat ech och wierklech flott fannen ass, datt Chrëschtnech 2 Fussballterrainen huet. Dat wier e Paradäis an der Kandheet a Jugend fir mech gewiescht, well ech selwer jorelaang Fussball gespilt hunn.

Mat de Situatiouenen, Gedanken a Gefiller am Jenny hire Gedichter kann de Lieser sech liicht identifizéieren, well se sou normal an alldeeglech sinn. Ganz oft geet et ëm nei Weeër goen, op sech an net op di aner ze lauschteren, fir méi zefridden an erfëllt ze liewen. Hei sinn e puer Extraiten:

*Wenn du dich einsam fühlst auf deinen Wegen
Wenn dein Herz nicht mehr tanzt, sondern nur noch
steht
Und du merkst wie langsam dein Licht ausgeht*

Doch ehe deine Flamme ganz erlischt

*Denke dran, du kannst auch anders leben
Die Fronten wechseln und dich auf einen anderen
Weg begeben*

(Aus: ‚Dein Weg‘)

*Es ist endlich an der Zeit
Um deinen Traum zu leben
Und es wird in deinem Leben
Keine bessere Zeit als jetzt dafür geben*

(Aus: ‚Genau jetzt‘)

A ‚Lieblingsfarben‘ geet et ëm de Courage, säi Liewe méi faarweg ze maachen, et nach eng Kéier ëmzekrempelen, anstatt ze kloen a sech a sengem selwergemaachene Prisong ze verschanzen:

*Was hält uns zurück unser eigenes Leben zu leben
Warum warten wir täglich auf ein neues Erdbeben
Warum nehmen wir nicht unsere Lieblingsfarben
zur Hand
Und knallen die buntesten Farben an die Wand*

*Sowie die Wand könnte unser Leben und wir selbst
wieder strahlen
Warum können wir nicht endlich unseren eigenen
Weg einschlagen*

(Aus: ‚Lieblingsfarben‘)

Sou wi den Titel vun der Jenny Bofferding hirem Gedichtsband et seet, wëllen hir Gedichter dem Lieser Mutt maachen, op d'Häerz ze lauschtere fir frou ze sinn am Liewen – oder wi si hofft, deem engen oder aneren ‚e klenge Liichtbléck an d'Gesicht zauberen‘:

*Ich lebe nun endlich mein eigenes Leben
Und es ist mir egal geworden, was die Leute reden*

(Aus: ‚Endlich ich selbst‘)

*Isabelle Oberlé
Foto: Jenny Bofferding*

*‚Herzmut‘ vun der Jenny Bofferding
gedréckt a verëffentlecht vum
Verlag tredition GmbH,
Halenreihe 40-44, 22359 Hamburg
ISBN 978-3-347-19508-0 (Hardcover)
an ISBN 978-3-347-19509-7 (e-book)*

GROZEG, GRAUZIG, GRISANGE

De **Jemp Schuster** brauch ee kaum virzestellen. Zanter Jorzéngten ass hien eng fest Gréisst an der Lëtzebuenger Literaturzeen, mat Kabarä a kriteschen Theaterstécker fir Grouss a Kleng.

Elo huet hie säin éischte Roman geschriwwen: *Bluttsëffer*. Et ass den éischte Band vun enger Familljesaga, enger Duerfchronik iwwer e Joerhonnert, d'Beschreibung vum Liewen am rurale Lëtzebuerg am Zwanzegste Joerhonnert.

Et spillt an engem klengen Duerf. Et ass e fiktiivt Dierfchen, neen, net *Butschebuerg*, mee *Grozeg* genannt. An ewéi all gutt Uertschaft hei am Land ginn et direkt dräi Nimm, och en däitschen, *Grauzig*, an e franséischen, *Grisange*.

Et geet ëm d'Liewe vun de Familljen aus dem Duerf, haaptsächlech ëm dären dräi, d'Bauerefamill Gerber, d'Nokomme vum Miller Klos Maltes an d'Famill Birnbaum.

D'Famill Gerber wunnt *An Drauwesch* a si sinn houfreg iwwer déi aussergewéinlech Rief virun der Dier, den *Drauwestack*. D'Buch baséiert op den Erënnerunge vun enger Nokommen vun där Familljen, där hir Geschicht de Kader ass vum Roman. D'Julie Ribeiro war d'Duechter vun Anita Gerber a José Ribeiro an nennt sech hei selwer Fanny Gerber. Si huet un enger Nervekrankheet gelidden, ass 2006 gestuerwen an huet hir Dagebicher hannerlooss.

Birebaams si Judden a ginn zum gréissten Deel vun den Nazien am Zweete Weltkrich mësshandelt, deportéiert an ermuert. Den Zweete Weltkrich ass eent vun de wichtegsten Evenementer an dësem éischte Band vun der Chronik, wou een all Verwécklungen erëmfënnt, déi déi Zäit d'Land gespléckt hunn.

E grouse Charme vum Buch ass dee perfekt konstruéeierte Kader, mat Stammbeem vun den dräi wichtigste Familljen, déi vun der Mëtt vum 19. Joerhonnert bis an d'Neizäit ginn. Och e léif gezeechente Plang vum Duerf läit derbäi, Grozeg tëscht Bléidreg, Schruetbech a Wolzebuerg, mat dem Schlass, der Millen, der Kierch an den Haiser an den Häff.

D'Geschichte si spannend verzielt. De Jemp Schuster huet et nach ëmmer verstanen, perfekt mat eiser Sprooch ëmzagoen. An a puncto Korrektheet vu

Jemp Schuster. Bluttsëffer. All Fra dréit hire Päckelchen
448 Säiten. Édition Imprimerie centrale
Lëtzebuerg 2020. ISBN 978-2-87978-222-5

Sprooch a Schreiwung mécht keen dem Auteur vun de lëtzebuergeschen Texter vun der RTL-Dictée eppes vir.

Aussergewéinlech hei um Buch ass, datt, wéi et am Ënnertitel vum Buch ugedeit ass, vill drëm geet, datt „all Fra hire Päckelchen dréit“. D'Buch ass am Weesentlechen aus der Perspektiv vun de Fraen erzielt, déi mat hire „Bluttsëffer“, de Männer mussen eens ginn. Mee et ass net stereotypesch, et ginn där gudder an där manner gudder bei de Männer ewéi bei de Fraen. An datt de Paschtouer net gutt ewech kënnt, dat dierft kee wonneren, deen dem Jemp Schuster seng Texter kennt ...

Op d'Fro, ob hien sech do berode gelooss huet, an ob hie reprochéiert kritt, als Mann an der Roll vu Fraen ze schreiwen, äntwert de Jemp Schuster:

„Ech schreiwe jo net déi éischte Kéier aus der Siicht vun enger Fra.

Dat kënnt ëmmer erëm a menge Kabarästexte a Monologen, déi ech fir eng Fra geschriwwen hunn, vir.

Alles Schmink, Croque Mëssiö oder Autopsy.

Ech sinn nach ni vun enger Fra dowéinst kritiséiert ginn, am Géigendeel kréien ech gesot, ech wier e Fraeverstoer, oder dat do hätt eng Fra kënne schreiwten.

Eng Damm vu 86 Joer huet mech nom Liese vu Bluttsëffer ugeruff, fir mer ze felicitéieren an dann ze froen: Wouhier wësst Dir dat mat de Fraen?

Anerer schreiwten iwwer d'Séileliewe vun hirer Kaz, dat kéint ech zum Beispill net.“

D'Buch ass keng Reminzenz u vergaangen Zäiten. Et liest sech gutt an et fannen sech wéineg vereelzte Wieder, déi an engem ausféierleche Glossaire explizéiert ginn. Mee verschidden al Traditione ginn ernimmt, wat fir de Lieser vu grousem Interessi ass:

„Héier, wat ass dat do? D'Klack laut! Et wäert dach keen am Duerf sinn! Sief emol roueg! Lauschter! Dat do ass d'Péis!

Et huet kee méi ënnerdaach gehal, jiddereen ass op d'Gaass gelaf, fir et als Éische gewuer ze ginn.

Ween ass da gestuerwen?

Eng Fra, well d'Péis huet nëmmen zweemol gelaut. Bei engem Mann wier et dräimol gewiescht. Wann et wouer war, datt den Doudegen déi Zäit, déi seng Péis gedauert huet, vun der Zäit am Feegfeier ofgerechent krut, da waren d'Männer am Virdeel. Zwar nëmmen e puer Minutten, an awer.“

Datt verschidde Gewunnechte geännert hunn an zum Beispill nom Éische Weltkrich méi a méi jonk Meedercher an d'Ausland gaange sinn „an den Déngscht“, dat hat seng Repercussionen op déi al Traditionen an den Dierfer:

„Bei enger Dose Kanner war et net einfach, fir jidderengem en aneren Numm ze sichen. Dann hunn d'Meedercher Marri, Marechen, Marréi a Maria geheescht, an d'Jonge sinn Néckel, Néckes, Klos, Klaus oder Nuckes geruff ginn. Iwwer Generatiounen hunn d'Kanner ganz einfach den Numm vum Pätter oder vun der Giedel kritt. Dat huet dem Camille et och esou schwéier gemeet, fir déi Monnien, Tattaen, Groussmonnien a Mattanten auerneezenhalen.

Wéi awer vill Meedercher am 19. Joerhonnert an d'Frankräich oder an d'Belsch an den Déngscht gaange sinn, du sinn op eemol ganz nei Nimm an de Familljen opgedaucht.“

Mee d'Zäiten hu sech geännert a lues a lues ass och Grozeg an déi modern Welt komm.

„Dem Sammi säi Liwwerwon, säi ganzen Houfert, war seng Zitroun Pick-Up, traction avant, dat Bescht, wat um Maart war. Bis viru Kuerzem ass en nach mat sengem alen Zweespänner gefuer. Dee stoung an der Scheier ze vermuuschten. Déi zwee Päerd, de Max an de Fox, hat en dem Päerdsmetzler vun Arel verkaaft.“

Doriwwer geet et an dem zweete Band, D'Ouereschlëffer, deen den Ënnergank vun der Duerfkultur beschreift. Do ass de Rezensent nach net esou wäit. Mee et kann ee gespaant sinn – den Ufank vun engem Roman-fleuve?

*Marc Barthelemy
Fotoen: Jemp Schuster*

150 JOER BËSCHOF

Fir den 150. Gebuertsdag vum Bistum Lëtzebuerg huet déi kathoulesch Kierch e Buch erausbruecht, dat op Däitsch an op Franséisch d'Enstoe vum Bistum Lëtzebuerg erzielt a mat Dokumenter illustréiert. Ënnerhalend Storye ginn et do ze liesen, well am 19. Joerhonnert d'Entente tëscht Kierch an der deemools liberaler Regierung alles anescht ewéi gutt war. Sou koum et, datt de Jean Théodore Laurent zwar Bëschof **zu** Lëtzebuerg gouf, mee awer net Bëschof **vu** Lëtzebuerg, an esouguer senger Wee an den Exil huet misse goen, ier 1870 Lëtzebuerg e Bistum an den Nicolas Adames éischte Bëschof vu Lëtzebuerg gouf. Virdrun huet eist Land zu Tréier gehéiert, den nördlechen Deel zum Bistum vu Léck.

Fir eis Gemeng ass ee kuerze Passage interessant op der Säit 13, wou beschriwwen gëtt, wéi 1807 eng nei Opdeelung vun de Pare proposéiert gouf, mat der Motivatioun fir oder géint e Bäibehale vun de Strukturen, wéi se bis dohinner waren:

„Dagegen sollte Christnach von Waldbillig getrennt werden, weil, il existe entre les deux Communes une antipathie qui fait acquiescer au vœu des habitants d'avoir une dess[ervan]t particulier à leur charge.“

Op der Säit hannendrun ass d'Original ze gesinn vun deem *Projet d'Erection de nouvelles Succursales à la charge des paroissiens du Département des Forêts*, mat dem Auszuch iwuer Chrëschtnech a Waldbëlleg, dee mer hei mat der frëndlecher Autorisatioun vum Diözesenarchiv ofdrécken.

Zoustänneg fir *150 Jahre Bistum Luxemburg – Wegmarken* war en Aarbechtsgrupp mat Renée Schmit, Georges Hellinghausen an Tom Kerger.

Marc Barthelemy

Foto vum Dokument: Diözesenarchiv

D'Buch kascht 15 Euro an et kritt een et an der Librairie Alinéa ze kafen oder an der Rezeptioun vum Generalvikariat, 4, rue Génistre, 1623 Luxemburg. Et kann een och e Mail schécken un archives.diocesaines@cathol.lu

LËTZEBUERG ASS EWÉI E KAWEECHELCHEN

De François Conrad ass zu Lëtzebuerg opgewuess an haut Sproochewëssenschaftler op der Leibniz-Universität zu Hannover.

Hien huet en interessant Buch publizéiert iwwer déi héierbar Charakteristiken vun e puer Sproochen, Däitsch, Franséisch, Englesch, Spuenesch an och Lëtzebuergesch. Dat ass natierlech fir ons Lëtzebuurger speziell interessant.

Däitsch kléngt fir net däitsch Oueren ganz haart an ofgehackt, esou wéi d'Gebills vun engem Hond. Dat huet mat Eegenheete vun där Sprooch ze dinn: Et ass eng Sprooch, déi déi eenzel Wieder betount an net d'Silben, wéi zum Beispill Spuenesch. Dozou gehéiert dann och deen initiale Knacklaut virun all Wuert, de sougenannte Glottisschlag, dee jo Aktualitéit kritt huet, well en och beim Stäerche vun der Genderschreiwung agesat soll ginn.

An de meeschte Sproochen a speziell am Spuenesch si Kéip vu Konsonante beieneen onvirstellbar, wéi am Däitschen bei *Strumpf* oder *du stampfst*, déi fir Zongen aus anere Länner net ze maîtresiere sinn an déi dann automatesch, wann se op esou e Wuert treffen, Vokaler derbäisetzen.

Zu Lëtzebuerg an dem Lëtzeburgesch soll op dëser Plaz net vill verrode ginn. Mee Lëtzebuerg ass ewéi e Kaweechelchen, a Lëtzebuergesch kléngt a villen Oueren einfach nëmme *süüß*! Wann Dir méi doriwwer wëllt gewuer ginn, da liest dat klengt Bichelchen iwwer „eine klangvolle Reise durch die Sprachen Europas“.

Marc Barthelemy

François Conrad.
Warum Deutsch bellt und
Französisch schnurrt.
Dudenverlag Berlin 2020.
ISBN 978-3-411-71998-3

OUVERTURES-ZÄITEN AM MËLLERDALL

Et dierf ee jo elo glécklecherweis erëm Kultur genéissen. Hei sinn e puer Plazen an der Regioun Mëllerdall, wou een dierf kucke goen:

- d'Buerg an der Fiels

- den Tudor-Musée zu Rouspert
- den Aquatower zu Bäertref

- den Abteimusée an den Dokumentatiounszenter iwwer d'Sprangpréssessioun zu lechternach
- d'Buerg an d'Schlass zu Beefort

Mee well dat all Dag kann änneren, soll ee sech op der Plaz informéieren oder beim Office régional du tourisme région Mullerthal um Telefon 72 04 57-1 oder per E-Mail: info@mullerthal.lu

Do kann een och Guidë buchen a geféiert Touren.

*Matgedeelt vum ORT Regioun Mëllerdall
Fotoen: ORT Regioun Mëllerdall*

Beweeeg dech -Woch

Beweeegungskommissioun
Gemeng Waldbëlleg
Zesumme beweegen a Spaass hunn

vum 7. bis den 13. Juni 2021

Wann d'sanitär Moosnamen et zouloossen, maache mer eis Aktivitéiten a Gruppen, soss dierf all Haushalt eleng op den Tour goen an eis eng Beweisfoto schécken

Méindes 7. Juni – Wandertour

ëm 18:00 zu Waldbëlleg bei der Schoul

Dënschdes 8. Juni – Vëlostour

ëm 18:00 um Freckeisen bei der Elektrostatioun

Mëttwochs 9. Juni – Beachvolleyball

ëm 18:00 beim Beachterrain zu Chrëschtnech

Donneschdes 10. Juni – Vëlostour

ëm 18:00 zu Waldbëlleg bei der Schoul

Freides 11. Juni – Laftour

ëm 18:00 beim Fussballterrain zu Chrëschtnech

Samschdes 12. Juni – 2 x Vëlostour

ëm 10:00 zu Waldbëlleg bei der Schoul

Sonndes 13. Juni – 2 x Wandertour

ëm 9:30/14:00 zu Waldbëlleg bei der Schoul

WALDBËLLEG
COMMUNE DE WALDBILLIG

mëtterdatt

KlimaPakt
European Energy Award

Beweeeg dech -Wooh

Wandertour 1

Wéini? Méindes, de 7. Juni
vun 18 Auer un

Wou? Schoul Waldbëlleg

Wat ass dat?

E gemittleche Wandertour vun ongeféier 7 km owes iwwer d'Felder tëscht Waldbëlleg an Haler; sech zesummen an der Natur beweeegen a Freed hunn.

Vëlostour 1

Wéini? Dënschdes, den 8. Juni
vun 18 Auer un

Wou? Freckeisen, Elektro Statioun

Wat ass dat?

E flotten, gemittlechen Owestour, 14 km, iwwer de Freckeisen

Beachvolleyball Schnupperdag

Wéini? Mëttwochs, den 9. Juni vun 18 Auer un

Wou? Beachterrain Chrëschtnech

Wat ass dat?

Volleyball am Sand, zesumme beweeegen a Spaass hunn.

Vëlostour 2

Wéini? Donneschdes,
den 10. Juni vun 18 Auer un

Wou? Schoul Waldbëlleg

Wat ass dat?

En Tour duerch eis schéi Gemeng, 18km

Laftour

Wéini? Freides, den 11. Juni vun 18 Auer un

Wou? Fussballsterrain
Chrëschtnech

Wat ass dat?

Zesumme lafen duerch eis schéi Gemeng. Kilometerunzuel gëtt de Leefer ugepasst.

Vëlostour 3

Wéini? Samschdes, den 12. Juni vun 10 Auer un

Wou?

Schoul Waldbëlleg

Wat ass dat?

En Tour am Bësch, 20 km: Chrëschtnech – Grolënster – Mëllerdall – Waldbëlleg – Chrëschtnech

Vëlostour 4

Wéini? Samschdes, den 12. Juni
vun 10 Auer un

Wou? Schoul Waldbëlleg

Wat ass dat?

E Vëlostour vun 33 km iwwer de
Vëloswee op Guedber an duerch de
Bësch op Reiland an hannescht op
Waldbëlleg

Wandertour 2

Wéini? Sonndes, den 13. Juni vun 9:30 Auer un

Wou? Schoul Waldbëlleg

Wat ass dat?

E Wandertour (W8) vun ongeféier 12 km iwwer
Chrëschtnech erof an de Mëllerdall an nees erop;
zesumme Sport maachen an dobäi d'Natur genéissen
a Freed hunn.

Beweeg dech -Woch

Kannertour

Wéini? Sonndes, den 13. Juni vu 14 Auer un

Wou? Schoul Waldbëlleg

Wat ass dat?

Am Fall, wou déi sanitär Situatioun et erlaabt, eng
spannend Schatzsich organiséiert fir d'Kanner aus der
Gemeng an hir Elteren; sech zesummen an der Natur
beweegen a Spaass hunn.

DIREKT INFORMÉIERT

Fir séier informéiert ze ginn, wat an eiser Gemeng
geschitt, kënnt Dir op Facebook kucken. Mee méi séier an
direkt geet et mat *sms2citizen*. Wann Dir Iech do aschreift,
da kritt Dir op Ären Handy déi wichteg Informatiounen
aus der Gemeng geschéckt.

sms2citizen ass e gratis Service vum interkommunale
Syndicat SIGI.

Fir *sms2citizen* ze aktivéieren, braucht Dir just op den
Internetsite www.waldbillig.lu ze goen.

Op Ärem Compter steet uewe riets am Eck d'Icône vun
sms2citizen. Op engem Handy fënnt een se am Rolldown
vum Menü.

Wann Dir *sms2citizen* uklickt, da kënnt Dir Iech
aschreiwen, Är Gemeng, Är Uertschaft wielen an déi
Rubriken, iwwer déi Dir wëllt informéiert ginn. Dir gitt
natierlech Ären Numm an Ären Handysnummer un a kritt
per SMS e Code mat engem Link geschéckt a kënnt
d'Aktivatioun maachen. Da sidd Dir ageschriwwen a
kritt d'Informatiounen vun der Gemeng op Ären Handy.

VÉLOSUMMER 2021

Am Joer 2020 haten iwwer 40.000 Cycliste vum Vélosommer op de fir Autoe gespaarte Stroosse profitéiert. Leider leie keng Zuele vir, wéi vill Foussgänger sech getraut hunn, do matzemaachen.

De Vélosommer 2021 geet vum 31. Juli bis den 29. August. Dëst Joer maache 65 Gemenge mat. Et ginn 12 Touren iwwer zesumme 550 Kilometer, vun deenen der eng Partie just deen een oder anere Weekend kënnen gefuer ginn.

Dat ass och esou am Mëllerdall, wou den 31. Juli an den 1. August de Vélosommer ufänkt mam Regioun-Mëllerdall-Tour. Dat geet iwwer fir Autoe gespaarte Stroossen vum Grondhaff laanscht d'Schwarz lernz bis an de Blummendall. Hannescht kann een iwwer Jonglënster op Kéideng de schéine Véloswee laanscht déi Wäiss lernz huelen an dann iwwer d'Fiels, Eppelduerf a Bigelbaach laanscht d'Sauer op de Grondhaff kommen, oder awer iwwer de Groeknapp an de Véloswee op lechternach un d'Sauer fueren. Dat ginn 51 oder 47 Kilometer.

Zwee aner Tier an der Géigend, laanscht Sauer a Musel, oder duerch de Sirdall, sinn de ganze Mount fir Vëlo reservéiert.

Den Detail steet op www.velosummer.lu

DE FUUSS
als PDF online!

WALDBËLLEG
COMMUNE DE WALDBILLIG